

Ekwo Awufu

Mkpamehu ndu Ízurelu

¹ Waa epha unwu Ízurelu, tso Jiékpópu laa alí ndu Ijiputu baa. Onyemonye dutaru ndibe iya lashia eka ono. ² Rúbenu; waa Simiyonu; waa Lívayi; waa Jiuda; ³ waa Isaka; waa Zebulonú; waa Benjiaminu; ⁴ waa Danu; waa Nafutali; waa Gadu; waa Asha. ⁵ Oshilokpa Jiékpópu tukoru dú ukporo umadzu eto l'umadzu iri. Jiósefu nohawaa anono l'alí ndu Ijiputu.

⁶ Tóbudu iya bú; Jiósefu yee unwunna iya g'ephe ha; waa ogbo k'ono tukowa nwushihukota. ⁷ Ole ndu Ízurelu azushielea; bya abarahú. Epe zushiru kwatakpo paa eka apaa; k'ophu epe tukoerupho alí ono sweta.

⁸ Noo ya; onye eze ophúú, bú onye ta amadu ke Jiósefu amama ophu bya aburu eze le Ijiputu.

⁹ Noo ya; o su ndu alí iya: "Unu lenu le ndu Ízurelu akaakwa anyi shii k'ophu epe e-mechaa ka anyi okpehu. ¹⁰ Unu byakwa g'anyi kwaberu phe enya. Odumeka be epe a-kabakwa evuvu. O-buru l'a nonyaru; ogu daa be epe e-tsokwaru ndu ohogu anyi bya etsoo anyi ogu; gbado eka-a lashia."

¹¹ Oo ya bú; ndu Ijiputu bya ahota nemadzu; mee phe udumali; su g'ephe kebutaje ndu

Ízurelu g'ẹphe je ozi mkponwu-ẹhu. Ẹphe bya akpua mkpukpu Pitomu; waa mkpukpu Ramesesu g'ọ buru mkpukpu ẹka Fero e-dobeje iphe. ¹² A -ka phẹ akpa ẹhu; ẹphe agbẹ ka azushi ka l'otu dzuru ẹkameka. Ndu Ijiputu kabakpooro atsụ ndu Ízurelu ebvu; ¹³ bya akabakpooro eme g'ẹphe jeje ozi mkponwu-ẹhu. ¹⁴ Ẹphe kpabẹ phẹ ozi; gude mee ndzụ phẹ buru phẹ aphụ; mee g'ẹphe yoshi eja buloku. Teme ẹphe aghakwa phọ eja mini; mewaro ozi, nọgbua l'egu phẹ. Iphe, bukota ozi, ndu Ijiputu kebutaru phẹ g'ẹphe je bukotaru ozi mkponwu-ẹhu.

¹⁵ Eze ndu Ijiputu sụ unwanyi, eswije ndu Hiburu ime, ẹpha phẹ bụ Shifura; waa Puwa: ¹⁶ “Unu -nọdu eswi unwanyi ndu Hiburu ime m'ẹphe nọdu anwụ nwa; ẹphe -nwue ya phọ; unu nyoje phẹ. Ọ -buru nwoke; unu gbuje iya; teke ọ bụ nwata nwanyi; unu hajekwa iya g'ọ nọdu ndzụ!” ¹⁷ Obenu lẹ ndu eswije ime ono atsụ Chileke ebvu; ọphu ẹphe emejedu iphe ono, eze Ijiputu ziru phẹ ono. Ẹphe nọdu ahajẹ nwanwoke; ẹphe anọdu ndzu. ¹⁸ Noo ya; Eze ndu Ijiputu bya ekukọo ndu eswije ime ono; bya asụ phẹ: “?Bụ gụnu bẹ unu meru iphe, dọ egube-a? ?Bụ gụnu kparụ iphe unu ahajẹ unwegirima unwoke; ẹphe anọdu ndzụ?”

¹⁹ Unwanyi eswije ime ono sụ Fero: “Tị madu l'unwanyi Hiburu ta adudu gẹ kẹ ndu Ijiputu. Okpehu dọ phẹ. Ọ nọdu abujeru; ndu eswije ime -bya abyarwuta ẹka ono; ẹphe ezedawaa.”

²⁰ Ọo ya bụ; Chileke meeru ndu eswije ime ono

iphe-oma. Ndu Ízurelu nõdu evu; bya akakporo aka l'otu. ²¹ Chileke mekwapho g'unwu ndu eswije ime ono ka l'otu; kele ephe atsü iya ebvu.

²² Noo ya; Fero bya atuaru ndu nkiya g'ephe ha ekemu sü: "O -buru le ndu Hiburu nwuru nwa; o -buru nwoke; g'e jeje echie ya l'enyimu Nayilu! Teke o bu nwanyi l'a haa ya g'o nõdu ndzu!"

2

Anwunwu Mosisu

¹ Noo ya; nwoke, shi l'onulo Lívayi bya aluta nwanyi, shikwapho l'onulo Lívayi. ² Nwanyi ono bya atsuta ime; bya nwua nwa nwoke. O humaepho le nwata ono manukaru mma; o hee ya l'edomi onwa eto. ³ O nonyaa; ophu o duedu ike domikota iya edomi. O bya egbuta eji gude kpaaru iya nkata; bya echia ya urwa mbekee. O bya ekuru nwata ono ye l'ime nkata ono; pata je edobe l'aguga enyimu Nayilu eka eji zeru. ⁴ Nwune iya nwanyi bya eje apfuru uzenya g'o maru iphe, l'e-eme nwata ono.

⁵ Noo ya; nwa Fero ke nwanyi jeshia awu ehu l'enyimu Nayilu ono. Yele unwumboko, ejeru iya ozi swiru tukko eje l'aguga enyimu ono. O huma nkata ono g'o no l'ime eji ono; bya ezia ohu iya nwamgboko g'o je ewotaeduru iya ya. ⁶ O kpuhaa ya; bya ahuma nwata ono. Nwata ono nõdu ara ekwa; imemini iya du iya. O sü: "O kwa nwa onye Hiburu be o bu!"

⁷ Nwune nwata ono ke nwanyi sü nwatibe Fero ono: "?Bu ge mu je ekuaru ngu nwanyi Hiburu, e-heru ngu nwata ono?"

⁸ O sụ iya ngwa; g'o jenu. Nwamgboko ono tughua je ekua nene nwata ono. ⁹ Nwada Fero sụ ne nwata ono g'o kuta nwata ono je ehefutaru iya; ge ya pfua ya ugwo. Noo ya; nwanyi ono bya ekuta nwata ono je eheahaa. ¹⁰ Nwata ono vutaepho; o duta iya dulaaru nwatibe Fero ono; o buru nwa iya. O woru iya gwa Mosisu; kele o suru l'oo nwata, ya gutaru le mini.

Mosisu agba ala Midiyanu

¹¹ Noo ya; o rwua ujiku lanu ge Mosisu vutachaaru; o jeshia ahuma ndu nkiya l'eka ono, ephe eje ozi mkponwu-ehu ono. O huma onye Ijiputu eka oochi onye Hiburu iphe, bu onye lanu l'unwunna iya. ¹² O bya achika enya ibe k'ebo ebo; ophu o dudu onye o humaru. O chigbua onye Ijiputu ono bya egude eja kpamia ya. ¹³ O -rwua le nchitabohu iya; o tughukwa ozo je ahuma ndu Hiburu umadzu labo eka ephe alwu ogu. O sụ onye ophu achọ opfu: “?Denu g'o nwuru iichi onye Hiburu ibe ngu iphe?”

¹⁴ Onye k'ono sụ iya: “?Bu onye meru ngu onye-ishi; waa onye-ikpe anyi? To ?iimewaa g'i gbua mu g'i gburu onye Ijiputu pho?” Noo ya; ndzu guahaa Mosisu; o ría sụ: “Iphe-a, mu meru-a be a -gbę madzuchawaru nu.”

¹⁵ Fero numaepho iphe ono bya emeahaa g'o gbua Mosisu. Mosisu gbaful l'ibe Fero gbaru lashia ali ndu Midiyanu je eburu. O jerwua bya anodu anoo l'aguga welu. ¹⁶ Noo ya; onye uke ndu Midiyanu nweru unwumgboko esaa. Ephe bya le welu ono bya ekuta mini ye l'iphe, eeyejeru anu mini g'aturu ibe nna phe ngua. ¹⁷ O

nweru ndu ozo, eche aturu, byaru bya achifu phe. Noo ya; Mosisu gbalihu bya eyetaru phe eka; kuta mini doberu aturu phe.

¹⁸ Unwumboko ono lapfuẹpho nna phe, bu Ruwelu; o su phe: “?Denu g'ọ nwuru unu lwaru egwegwa egube-a ntanu-a?”

¹⁹ Epe su iya l'o nwekwaru nwoke Ijiputu, nafutaru phe l'eka ndu eche aturu ndu ophuu. Teme o bya esetafukwapho mini doberu aturu phe; o ngua.

²⁰ O su unwada iya: “?Denuhunu nwoke obu? ?Bu gunu kparu iphe, unu paru iya haa? Unu je ekua ya g'ọ bya eria nri.”

²¹ Mosisu kweta; yee nwoke ono buru. Nwoke ono bya ekuru nwa iya nwanyi, bu Zipora kee Mosisu; o luru. ²² Zipora bya eyeru iya nwa nwoke. Mosisu gua ya Geshomu; noo kele Mosisu suru: “Mu bu onye lwaru alwalwa l'ali ndu ohozo.”

²³ A nonyakpoephe; eze ndu Ijiputu nwuhu. Ndu Izurelu nodu atsụ pfupfupfu; echi mkpu; ara g'e yeru phe eka l'iphe-ehuka ono, epe eje l'abubu ono, epe bu ohu ono. Ekwana ono, epe ara ono rwua Chileke nchi. ²⁴ Chileke numa ude ono, epe atsụ ono; bya anyata ogbandzu epe le Ebirhamu; waa Ayizaku; waa Jiékopu. ²⁵ Chileke bya aghaa enya; lee ndu Izurelu; bya ariahaa oriri ehu phe.

3

Oku, l'enwu l'irwu oshi

¹ No iya; Mósísu nọdu eche aturu Jieturo, bu nna nyee ya; bya aburu onye uke ndu Midiyanu. O -rwua ujiku lanu; o chita aturu ono gude jeshia eka du enya l'echiegu. O jee jasụ o jerwua l'ubvú Horebu, bu iya bu ubvú Chileke. ² O buru l'eka ono be Ojozi Chipfu gude oku, enwu l'irwu oshi hee ya l'atatiphu. Mósísu huma l'oku ono enwu l'irwu oshi ono; obenu l'o to tsupyashidu iya. ³ Oo ya bu; Mósísu sụ: “Ge mu bya ejekubeekwa iphe owa-a ntse; mbu iphe owa-a, tufuru ehu, anwu nu-a; ge mu maekwaru iphe, kparu iphe, oku ono te etsupyashidu irwu ono.”

⁴ Chipfu humaepfo l'o kpiritawaru ntse g'o lerweta enya; Chileke shi l'irwu ono kua ya oku sụ: “Mósísu! Mósísu!”

Mósísu za enu; sụ: “Wakwa mu no l'eka-a.”

⁵ Chileke sụ iya: “Ta kpiritabaekwaru ntse ozobaa! Yefu akpokpa ngu; noo kele eka ono, i pfuru ono bu ali, du nsọ.” ⁶ Sụ iya: “O kwa mbedua bu Chileke ke nna ngu; buru Chileke ke Ebirihamu; buru Chileke ke Ayizaku; bya aburu Chileke ke Jiékpọ.” Mósísu numae ya pho; o wohaa iphu; kele ndzu ele Chileke enya wataru iya agugu.

⁷ To budu iya bu; Chipfu sụ: “Mu humawaru iphe-ehuka, ndibe mu eje l'ali ndu Ijiputu. Mu numawa mkpu, ephe echi sụ g'a dzota phe l'eka ndu udumali; teme iphe-ehuka, ephe eje rwuwa mu l'ehu. ⁸ Oo ya bu le mu byawaru ge mu nafuta phe l'eka ndu Ijiputu; duru phe laa l'ali, du ree; bya adu shii; mbu ali mini era-eswi; waa manu-enwu jiru ke pyimu pyimu; mbu l'ali ndu

Kénanu; waa ndu Hetu; waa ké ndu Amoru; waa ké ndu Pérezu; waa ké ndu Hevu; teme waa ké ndu Jiebusu. ⁹ Nta-a bẹ mkpu, ndu Ízurelu echi rwuwaru mu lẹ nchi; teme mu humawaa gẹ ndu Ijiputu gude akpa phe ẹhu. ¹⁰ Oo ya bu; lẹ nta-a bẹ mu ezi ngu g'i jepfu Fero je edufuta ndibe mu, bu ndu Ízurelu l'alì Ijiputu!"

¹¹ Mósisu sù Chileke: "Bù onye bẹ mu bù k'eje apfuru Fero l'iphu; je edufuta ndu Ízurelu l'alì Ijiputu?"

¹² Chileke sù iya: "Mu e-swiru ngu eswiru. Teme waa iphe-ohubama, ii-gude maru l'oo mbedua ziru ngu ono baa: I -dufutaepho ndu ono lẹ Ijiputu bẹ unu a-baru mube Chileke ẹja l'ubvu-a."

¹³ Mósisu sù Chileke: "O -bukwanuru lẹ mu jepfuru ndu Ízurelu je asu phe: 'Chileke ké nna unu phe zikwaru mu gẹ mu byapfuta unu.' Epe -jikwanua mu sù: '?Epha ngu aza gunu?' ?Bù gunu bẹ mu e-yeru phe onu?"

¹⁴ Chileke sù Mósisu: "Mu bù onye mu bù. Iphe, ii-pfuru ndu Ízurelu bù l'oo mbedua, bù Chipfu ziru ngu g'i byapfuta phe."

¹⁵ Chileke sukwapo gẹ Mósisu sù ndu Ízurelu: "Oo Chipfu, bù Chileke ké nna unu phe; mbu onye bù Chileke ké Ébirhamu; buru Chileke ké Áyizaku; bya aburu Chileke ké Jiékopu bẹ ziru ngu g'i byapfuta phe. Noo epha mu bù ono jasù lẹ tuutuutu lẹ mimiimii. Epha ono bẹ ogo me ogo e-gude maru mu."

16 “Tugbua je ekukoo ndu bu ogerenya le Izurelu; su phe le Chipfu, bu Chileke ke nna unu phe; byapfutaru ngu; mbu onye ono, bu Chileke ke Ebirhamu; buru Chileke ke Ayizaku; bya aburu Chileke ke Jiekopu. Waa iphe o pfuru baa: ‘Mu lewaru unu enya; huma egube iphe, eeme unu le Ijiputu. 17 Mu kwewaa ukwe le mu edufuta unu l’iphe-ehuka, unu eje le Ijiputu; duru unu laa ali ndu Kenanu; waa ke ndu Hetu; waa ke ndu Amoru; waa ke ndu Perezu; waa ke ndu Hevu; teme waa ke ndu Jiebusu; ali, mini eraswi; waa manunenwu aso gborogboro.’

18 “Ndu bu ogerenya Izurelu be a-ngaberu ngu-a nchi. Oo ya bu; gubedua unu le ndu bu ogerenya atuko swiru jepfu eze ndu Ijiputu je asu iya: ‘Chipfu, bu Chileke ndu Hiburu be byapfutakwaru anyi. Hanaa anyi g’anyi jee ije ujiku eto; lufu l’echiegu je agwaa Chipfu, bu Chileke anyi.’ 19 Ole mu makwaru-a l’eze ndu Ijiputu te ekwedu g’unu je; gbahaa l’e meru iya l’okpehu. 20 Oo ya bu le mu a-machi aka mu; gude iphe, du biribiri, mu e-me le Ijiputu nua phe chipfuu. Iphe ono -mechaepho be oo-kwechaa haa unu g’unu lashia.

21 “Mu e-me ge ndu Izurelu-a du ndu Ijiputu l’obu; k’ophu bu; unu -lashiepho; unu ta agbaduru aka. 22 Nwanyi, nonu a-su onye obutobu iya; ozoo nwanyị, bu l’ulo iya g’o nu iya iphe, e meru le mkpola-ochaa; waa ophu e meru le mkpola-ododo; waa uwe, unu e-ye unwegirima unu. Oo ya bu unu eshi nno kwaa iphe ndu Ijiputu l’okwata gude lashia.”

4

Iphe-ohumalenya, Mosisu e-me

¹ Mosisu sù: “?Ò -bùkwanuru l'èphe te kwetaduru iphe, mu pfuru; ọzoo l'èphe te ekwedu ngaberu mu nchì; sù l'ọo ụka lẹ Chipfu ta abyapfutaduru mu-e?”

² Ọo ya bụ; Chipfu jĩa ya; sù: “?Bụ gunu bẹ i gude l'ẹka ono?”

Ọ sù iya l'ọ kwa mgboro.

³ Chipfu sù iya: “Togboedu iya l'alì!”

Ọ togbo iya. Ọ ghọo agwọ. Ọ ye ọkpa l'oso. ⁴ Chipfu sù iya: “Machia ẹka gude iya lẹ mgbodzu!” Mosisu bya amachia ẹka; zụ agwọ ono. Ọ nọdu iya l'ẹka; ghọ-zia bụru mgboro g'o shi bụru. ⁵ Chipfu sù iya: “Mee iphe-a gude mee g'èphe kweta lẹ Chipfu, bụ Chileke kẹ nna phẹ; mbụ onye ono, bụ Chileke kẹ Ébirihamu; bụru Chileke kẹ Áyizaku; bya aburu Chileke kẹ Jiékopu bẹ byapfutaru ngu nù.”

⁶ Chipfu byakwa asù Mosisu ọzo: “Nwua ẹka lẹ mkputèpho ngu!” Mosisu bya eworu ẹka ye lẹ mkputèpho. Ọ wofutashia ẹka; ekpenta nmawa iya ẹka swokoswoko; ẹka चाहुwa iya roboo.

⁷ Chileke sù iya: “Ngwa; yephu iya azụ lẹ mkputèpho ngu!” Tọbudu iya bụ; Mosisu bya eyephu ẹka iya azụ lẹ mkputèpho iya ono. Ọ wofutashia ya; ekpenta ono mishihuwa; mbụ ẹka dukotawa iya g'èhu iya ibe iya ophuu dū.

⁸ Noo ya; Chipfu sù: “Ọ -bụru l'èphe te ekwetadu nkengu; ọzoo l'èphe ta angabeduru ngu nchì l'iphe-ohumalenya kẹ mbụ phọ bẹ ephe e-kweta-a k'ẹbo-a. ⁹ Obenu ọ -bụru l'èphe te

ekwetaduru; ọzoo l'ephe ta angabeduru ngu nchi l'iphe-ohumalenya labo-a; je ekuta mini l'enyimu Nayilu; bya awushi l'alì ọkponku. Mini ono, i kutaru l'enyimu ono a-gho mee l'alì ẹka ono.”

¹⁰ Mosisu sù Chipfu; “Oowaa Nnajiuphu; mu ta amakwa g'aasaje opfu. Eshikpoo le mbu bya aduru nta-a, iipfu eyeru mube onye-ozì ngu-a be mu buepho onye epfu deneshii bya aburu onye epfu l'onu oku.”

¹¹ Chipfu sù iya: “? Bù onye meru onu nemadzù? ? Bù onye emeje nemadzù l'oda nkuchi; ọzo onu kpurukudukuu? ? Bù onye emeje nemadzù l'ophu ọzo; ọzoo g'ọ tsua ishi? ? Tobudu mbedua, bu Chipfu? ¹² Ngwa je! Mu e-yetarù ngu-a ẹka g'i pfua opfu; bya ezikwa ngu pho iphe, ii-pfu.”

¹³ Obenu le Mosisu suru: “Jiko Nnajiuphu mu; zia ya ro onye ọzo g'o jee.”

¹⁴ Noo ya; Mosisu mee; ẹhu ghuahaa Chipfu egbu. O sù Mosisu: “?Nwune ngu, bukwanu Eronu, bu oshilokpa Lìvayi-e? Mu maru le yebedua maru g'eepfu opfu. O noakwa l'uzo ẹka oobyà ngu ndzuta. Ọzo bu l'obu a-tso iya utso shii me o -huma ngu. ¹⁵ Ii-pfuje yeru iya; karu iya iphe, oo-pfu. Mu a-nodua eyeru unu n'ebo ẹka l'epfu opfu; teme o buru mbedua a-nodu ezije unu iphe, unu e-meje. ¹⁶ Oo Eronu be e-pfuchitajeru ngu opfu l'atatiphu ndu Izurelu. Mbu l'oo-duepho g'ọ bu yebedua bu onu ngu. Teme l'i due ya pho g'i bu Chileke. ¹⁷ Ole o g'i gude mgboro-a, i gude l'eka-a; k'ophu ii-gude iya meje iphe-ohumalenya-a.”

Mósisu ala azu le Ijiputu

¹⁸ Oo ya bu; Mósisu bya ejepfu Jieturo, bu ogo iya bya asu iya g'ò haa ya ge ya jepfu ndibe phe l'ali ndu Ijiputu je amaru ?ephe no-dzukwaduru-a ndzu?

Jieturo kweta bya asu iya g'ò tokwa ehu.

¹⁹ Teke ono be Chipfu nohawa l'ali ndu Midiyanu; su Mósisu: "Tugbua laphu azu l'ali ndu Ijiputu; noo kele iphe, bu ndu ono, shi acho ndzu ngu ono nwushihuchawaru." ²⁰ Oo ya bu; Mósisu bya eduta nyee ya; waa unwu iya; ephe no-koru l'eli nkapfu-igara. O bya ewota mgboro Chileke ono gude l'eka; o buru phe ala ali Ijiputu.

²¹ Chipfu su Mósisu: "I -laepho Ijiputu; tukokwa iphe, du biribiri ono, mu yeru ngu l'eka gi mee ono mekota l'iphu Fero. Ole mu a-kpochi iya okpoma akpo-chi; k'ophu o too kwedu aha ndu ono g'ephe la. ²² Iphe, ii-pfuru Fero bu le mube Chipfu suru l'oo Izurelu bu okpara mu. ²³ Mu pfuwaru ngu su gi haa okpara mu ono g'ò tugbua; k'ophu oo-je abaru mu eja. I -jika li ti hadu iya g'ò tugbua be mu e-gbukwa okpara nkengu."

²⁴ Noo ya; o rwua l'uzo eka ephe kwaru; Chipfu byapfuta Mósisu bya emeahaa g'o gbua ya. ²⁵ Zipora wota mkpuma, atsu nko; bya ebuta akpapyi nwa iya bya edenyi Mósisu l'okpa su iya: "Nta-a be anyi luwaru l'ehu mee." ²⁶ Oo ya bu; Chipfu haa ya. Teke ono, Zipora suru l'ephe luwaru l'ehu mee be iphe, oorwu eka bu k'ebu ubvu.

27 Chipfu sụ Eronu g'o je l'echiegu je agba Mosisu ndzuta! Oo ya bu; Eronu gbapfu Mosisu l'ubvu Chileke; je anma iya akpa. 28 Mosisu bya akokotaru Eronu iphemiphe, Chipfu ziru iya g'o je epfua; wakwapho k'iphe-ohumalenya ono, Chileke suru g'o meshia ono.

29 Mosisu yee Eronu bya ekukota ndu bu ogerenya Izurelu g'ephe ha. 30 Eronu bya atuko iphemiphe, Chipfu pfushiru Mosisu pfukotaru phe. O bya emee iphe-ohumalenya ono l'iphu ndu Izurelu; 31 ephe kweta. Oo ya bu; ephe numaepho le Chipfu akpa ishi phe; teme waa l'o humawaru iphe-ehuka, ephe eje; ephe phozeta baaru Chileke eja.

5

1 E mechaa; Mosisu yee Eronu jepfu Fero bya asu iya: "Waa iphe, Chipfu, bu Chileke ke Izurelu epfu baa: 'Haa ndibe mu g'ephe je aboru mu iphe l'echiegu!' "

2 Fero su: "?Bu onye bu Chipfu k'ophu mu a-ngaberu iya nchi; haa ndu Izurelu g'ephe tugbua? Su: Mu ta amakwa Chipfu; ophu mu ahakwa ndu Izurelu g'ephe tugbua."

3 Ephe su iya: "Chileke ndu Hiburu byapfutakwaru anyi. Jiko hanaa g'anyi wuru je l'echiegu jee ije ujiku eto je egweeru Chipfu, bu Chileke anyi ngweja. Odumeka be oo-gudekwa iphememe; ozoogugu-echi gbushia anyi."

4 Obenu l'eze ndu Ijiputu kuru Mosisu yee Eronu; su phe: "?Bu gunu kparu iphe unu jeru je achifuta ndu ono l'ozi, ephe eje? Ngwa; unu

tugbuwa laphu azu l'ozi unu!" ⁵ O sukwapfo: "Unu lewaro ya! Nta-a be ndu Izurelu hawaa igwerigwe; teme unu gbẹ bya akposhiaha phe ozi, ephe eje!"

⁶ O buru mboku ono kwapho be Fero kuru ndu udumali; waa ndu-ishi l'ozi ndu Izurelu; su phe: ⁷ "Unu ta anujehe ndu Izurelu eswa, ephe e-gude yo eja! G'ephe jeje acho eswa chita l'onwophe! ⁸ Ole g'unu mekwaa phe g'ephe yotaje iya g'o dzua ole, ephe shiwaa ayotaje iya. Unu te egbubotakwa iphe l'eja ole, ephe shi ayotaje. Ephe bu ndu enyiru; o buru iphe ono meru g'o gude; ephe nodu echi mkpu su g'a haa phe g'ephe je egweeru Chileke phe ngweja. ⁹ Unu kabaa phe akpabe ozi; k'ophu uto k'eje angabe nchi l'asulasu ta adueduru phe."

¹⁰ Tobudu iya bu; ndu udumali; waa ndu-ishi l'ozi ono bya asu ndu Izurelu: "Waa iphe, Fero pfuru baa. O suru g'a ta nujehe unu eswa. ¹¹ G'unu jeje achita iya l'onwunu l'eka unu humaru iya. Ole ozi unu be e tee gbubotakwa iphe me nanu." ¹² Oo ya bu; ndu Izurelu gbakashihu tsoru ali ndu Ijiputu l'ophu cholahaa eswa, ephe e-vuta gude bya ayọ eja obu. ¹³ Ndu udumali chiahaa phe kpabekpabe; su phe: "Ngwa! Unu yota-dzua eja ole, unu shi ayotaje ujiku lanu teke pho, e shi evutajeru unu eswa pho!" ¹⁴ Ndu udumali Fero bya echiahaa ndu-ishi l'ozi ndu Izurelu ono iphe; mbu ndu ono, ephe hotaru dobe g'ephe letaje ndu Izurelu enya ono; su phe: "?Bu gunu kparu iphe, unu ta ayọ-

dzuduru eja unu unyaphu waa ntau-a; g'unu shi ayọ-dzujehawa iya?"

¹⁵ Ndu-ishi l'ozu ndu Ízurelu ono bya awuru jepfu Fero; sù iya: "Bù gunu bè iime anyibe ndu-ozu ngu egube-a? ¹⁶ Ndu ozi ngu bè e te vutajeeduru eswa; teme a sukwapfo g'anyi yoo eja. A nodu echi ndu-ozu ngu iphe; l'eka o gbè buru ndu nkengu bè o shi l'eka."

¹⁷ Fero sù: "Oo kè mmanu ono, unu no ono meru iphe; unu pfuoharu g'a haa unu g'unu je egweeru Chipfu ngweja. ¹⁸ Ngwa! Unu tugbua nta-a je eje ozi, unu eje. E tee vutabaeduru unu eswa. Ole mkpakọ bukwa g'unu yota-dzujee eja ole, unu shi ayotaje!"

¹⁹ Ndu-ishi l'ozu ndu Ízurelu gbè teke ono maru l'ephe nmaru l'agaga g'ephe numacharu l'e tee gbubotaduru iphe l'eka ole, ephe shi ayotaje ujiku ophu. ²⁰ Ephe lufutaepfo l'ibe Fero; ephe huma Mosisu; waa Eronu l'eka ephe pfuru echeru phe. ²¹ Ephe sù: "Gè Chipfu lekwa enya l'iphe-a, unu meru-a; kpee unu ikpe iya! Kèle unu kpataru; anyi duchawanu Fero yee ndu-ozu iya ashì. Nta-a bè unu wowaru mma ye phe l'eka g'ephe gbushia anyi."

Chileke ekwe ukwe adzo ndu Ízurelu

²² Mosisu jepfu Chipfu bya asu iya: "Oowaa Nnajiuphu! ?Bù gunu kparu iphe, iime gè ndu-a jee egube iphe-ehuka-a? ?Bù iphe, i zidoru mu baa? ²³ Eshi teke mu jepfucharu Fero je egude epa ngu pfuru yeru iya bè o wotaru iphe-ehuka, du egube-a nmakobe phe l'ishi. Ophu o

tọ dudu iphe, i meru mę nanu gude dzota ndu nkengu.”

6

¹ Noo ya; Chipfu sọ Mosisu: “Nta-a bę ii-humanu-a iphe, mu e-me Fero. Kele ọo ọkphehu mu bę mu e-gude mee l'ọ haa phe; mbu l'ọo ọkphehu mu bę mu e-gude mee l'ọ chipu phe l'ali iya.”

² Chileke sukwapfo Mosisu: “Oo mbedua bu Chipfu. ³ Mu heru l'iphu Ebirhamu; bya ehee l'iphu Ayizaku; hekwaapho l'iphu Jiekopu; karu phe l'epha mu bu Chileke, bu Okalibe-kangokotaru-nu. Obenu l'epha mu ono, bu Chipfu bę mu te emeduru g'ephe maru. ⁴ Anyi l'ephe bya agbaa ndzu le mu a-nu phe ali ndu Kėnanu ęka ephe shi buru ge ndu lwaru alwalwa. ⁵ Ozo bu le mu numawaru ude, ndu Izurelu atsu; mbu ndu ono, ndu Ijiputu meru ohu ono. Mu nyata ogbandzu mu ono.

⁶ “Oo ya bu; unu sọ ndu Izurelu le-a: Oo mbedua bu Chipfu; ọo mu a-nafuta unu l'ozu mkponwu-ehu ono, ndu Ijiputu meru; unu nodu eje ono. Mu e-me g'unu nweru onwunu; g'unu ta abureru ohu phe. Mu a-machi ęka mu dzota unu; bya emeshia iphe, du biribiri gude nua phe aphu. ⁷ Mu e-me; unu aburu ndibe mu; mu aburu Chileke unu. Oo ya bu g'unu amaru l'ọo mbedua, bu Chipfu bu Chileke unu; bya aburu onye nafutaru unu l'ozu mkponwu-ehu ono, ndu Ijiputu meru; unu nodu eje ono. ⁸ Mu e-duta unu je l'ali ono, mu paliru ęka mu imeli ria nte le

mu a-nụ Ébirihamu; waa Áyizaku; waa Jiékpọu ono. Mu a-nụ iya unu g'ọ bụru okiphe unu. Ọo mbèdua bụ Chipfu.”

⁹ Mósìsù bya eje ezia ya ndu Ízurelụ; obenu l'èphe te eyeduru iya ọnu; noo kele meji tọfuwaru pẹ; tẹme ozi mkpọnwu-ẹhu, ẹphe eje l'ẹka ono mewaru; ọ rẹfu pẹ l'ẹhu.

¹⁰ Chipfu sụ Mósìsù: ¹¹ “Je epfuaru Fero, eze ndu Ijiputu g'ọ haa ndu Ízurelụ g'ẹphe tughua lufu l'alì iya.”

¹² Mósìsù sụ Chipfu: “Ọ -bụru lẹ ndu Ízurelụ ta angabeduru mu nchị; ?bụ ishi gụnu bẹ Fero egude ngaberu mu nchị gẹ mu bụ onye epfu l'ọnu ọku-a?” ¹³ Noo ya; Chipfu bya epfuaru Mósìsù yee Erọnu opfu ẹhu ndu Ízurelụ; waa opfu ẹhu Fero, bụ eze ndu Ijiputu; sụ pẹ g'ẹphe dufuta ndu Ízurelụ l'alì ndu Ijiputu.

Oshilọkpa Mósìsù waa Erọnu

¹⁴ Waa ndu-ishì l'ẹnya-unuphu ibe nna pẹ.

Ụnwu kẹ Rúbenu, bụ ọkpara Ízurelụ bụ Hanọku; waa Palu; waa Hẹzuronu; waa Kami. Ndu k'ono bukota ọkpa-ipfu Rúbenu.

¹⁵ Ụnwu kẹ Simiyọnu bụ Jiemelụ; waa Jiaminu; waa Ohadu; waa Jiakinu; waa Zoha; tẹme waa Shawulu, nwa, nwanyị shi Kénanu nwutaru. G'ẹphe ha bukota ọkpa-ipfu Simiyọnu.

¹⁶ Ẹpha ụnwu Lívayi lẹ g'e deru pẹ l'ẹkwo bụ: Geshọnu; waa Kohatu; tẹme waa Merari. Lívayi nọru ụkporo apha ishii l'apha iri l'ẹsaa.

¹⁷ Ụnwu Geshọnu l'ẹnya-unuphu l'ẹnya-unuphu pẹ bụ Libuni; waa Shimeyi.

18 Ụnwu Kohatu bụ Amuramu; waa Izuha; waa Hẹburonu; waa Uzẹlu. Kohatu nọru ụkporo apha ishii l'apha iri l'eto.

19 Ụnwu Merari bụ Mahuli; waa Mushi. Ono bụ ọkpa-ipfu Lívayi lẹ g'e deru iya l'ẹkwo.

20 Amuramu bya alụa nwune nna iya, bụ Jiokebedu. O nwutaru iya Erọnu; waa Mosisu. Amuramu nọru ụkporo apha ishii l'apha iri l'esa.

21 Ụnwu Izuha bụ Kora; waa Nefegu; tẹme waa Zikiri.

22 Ụnwu Uzẹlu bụ Mishẹlu; waa Ẹluzafanu; tẹme waa Sitiri.

23 Erọnu bya alụa Elisheba, bụ nwatibe Amínadabu kẹ nwanyị; bụkwarupho nwune Náshonu kẹ nwanyị. Elisheba ono nwutaru iya Nadabu; waa Abihu; waa Eleyaza; tẹme waa Itama.

24 Ụnwu Kora bụ Asiru; waa Ẹlukana; tẹme waa Abiyasafu. Ndu k'ono bụ oshilokpa Kora l'ipfu l'ipfu.

25 Eleyaza nwa Erọnu bya alụa onye lanụ l'ime unwegirima unwanyi ibe Putẹlu; o bya nwutaru iya Finehasu.

Ndu ono bụkota ndu-ishi unuphu ibe Lívayi l'ipfu l'ipfu.

26 Oo bụru Erọnu; yẹe Mosisu ono bẹ Chipfu suru g'ẹphe dufuta ndu Ízurelu g'ẹphe hakota l'alì Ijiputu! 27 O bụkwaru phẹ phọ bẹ bụ ndu pfuru Fero, bụ eze ndu Ijiputu k'edufuta ndu Ízurelu l'alì ndu Ijiputu. Oo kwaphọ Mosisu yẹe Erọnu lanụ ono bẹ o bụ.

Eronu bu onu, epfuchiru Mosisu

²⁸ Noo ya; teke ono, Chipfu pfuru yeru Mosisu l'alị ndu Ijiputu ono ²⁹ be ọ sụru iya: "Ọo mbeđua bu Chipfu. Zikọta Fero, bu eze ndu Ijiputu iphemiphe, mu ziru ngu."

³⁰ Obenu le Mosisu sụru Chipfu: "Eshi ọphu mu epfu l'onu ọku; ?denu ge Fero e-mekwanu ngaberu mu nchi?"

7

¹ Ọo ya bu; Chipfu su Mosisu: "Huma le mu mewaru ngu; i du Fero ge Chileke. Nwune ngu Eronu bu onye a-nduje epfuchiru ngu opfu. ² Pfukotakwa iphemiphe, mu pfuru ngu. Nwune ngu Eronu bu iphe, oo-pfuru Fero bu g'ọ haa ndu Izurelu g'ephe lufu l'alị iya. ³ Obenu le mu a-kpo-chi Fero okpoma. Mu e-mee iphe-ohumalenya; waa iphe-ohubama, du igwerigwe l'alị Ijiputu; ⁴ ole ọ to byadu angaru unu nchi. Ọ buru teke ono be mu e-byi ndu Ijiputu aka l'ehu; meshia iphe, du biribiri gude nua phe aphu; dufuta ndibe mu, bu ndu Izurelu g'ephe hakota le Ijiputu. ⁵ Ndu Ijiputu be a-maru l'oo mbeđua bu Chipfu me mu machiepho aka mu byia Ijiputu; bya edufuta ndu Izurelu l'echilabophe."

⁶ Mosisu yee Eronu bya emee ge Chipfu ziru phe. ⁷ Mosisu nowaru ukporo apha eno; Eronu nowa ukporo apha eno l'apha eto teke ephe jeru je epfuru opfu nu Fero.

Mgboro Eronu ghoru agwo

8 Chipfu sụ Mósisu yẹ Eronu: 9 “Ọ -buru lẹ Fero sūru unu g'unu mee iphe-ọhumalenya gude goshi iphe, unu epfu; l'ị sụ Eronu g'o woru mgboro iya togbo l'ataphu Fero! Ọ -togboe ya pho; l'ọ gho agwo.”

10 Oo ya bu; Mósisu yẹ Eronu bya ejepfu Fero je emekota ge Chipfu ziru phe. Eronu togbo mgboro iya ono l'iphu Fero; yẹ ndu-ozii iya; o gho agwo. 11 Fero bya ekuko ndu mmamiphe; waa ndu emeje omamanshi. Ndu jibya ndu Ijiputu ono shi l'omamanshi ephe emeje mekwaapho nno. 12 G'ephe ha byaru atogbochaa mgboro nkephe l'ali; o ghoshia agwo; ole ke Eronu bya atuko mgboro nkephe lwekota. 13 Ole obu Fero kpo-chileru-a; ophu o kwedu ngaberu phe nchi; ge Chipfu pfuru pho.

Mini ghoru mee

14 Noo ya; Chipfu sụ Mósisu: “Fero be okpoma kpoakwaru mkpolanu. O jikaakwaru le ya ta ahadu ndu Izurelu g'ephe tugbua. 15 Jepfu Fero l'utsu m'o jeje l'enyimu. Nodu l'aguga Nayilu kwaberu iya; l'i wota mgboro ono, shi gho agwo pho gude l'eka. 16 L'i sụ iya le Chipfu, bu Chileke ke ndu Hiburu zikwaru ngu gi bya asu iya g'o haa ndibe iya g'ephe tugbua; je abaru iya eja l'echiegu. Ophu i kwedu byasu nta-a. 17 L'i sụ iya: ‘Wakwa iphe, Chipfu pfuru baa: “Shita l'iphe-a, be ii-shi maru l'oo yebedua bu Chipfu. Mube Mósisu e-woru mgboro ono, mu gude l'eka ono chia le mini Nayilu. Mini ono agbanwee buru mee. 18 Ema, nokota le Nayilu a-nwushihukota. Enyimu ono eshihu ke

swiswiswi. Ndu Ijiputu ta adudu ike angu mini, shi iya nu.” ’ ’ ”

¹⁹ Chipfu su Mosisu: “Pfuaru Eronu g'o wota mgboro ono, o gude l'eka machia le mini, nokota l'ali ndu Ijiputu. G'o maa ya l'enyimu enyimu; waa le nggele nggele; waa l'okpuru okpuru; waa l'iphe, bu o-che-mini g'ephe tukochaa gbanwee buru mee. Mee a-tukoru ekameka sweta l'ali Ijiputu; mbu lufuchaa l'iphe, bu iphe, aado mini; ndu ophu a pyiru apyipyi; me ndu ophu a kpuru akpukpu.”

²⁰ Mosisu yee Eronu bya emeepho ge Chipfu ziru phe. O bya eworu mgboro iya malia l'ataphu Fero; yee ndu-ozu iya; bya echia ya l'enyimu Nayilu. Mini, du l'enyimu ono tukoeppo gbanwee buru mee. ²¹ Ema, nokota le Nayilu nwushihukota. Mini ono shihueppo ke swiswiswi; k'ophu bu le ndu Ijiputu ta adudu ike ngu mini, shi iya nu. Mee ono tuko ekameka sweta l'ali ndu Ijiputu.

²² Ndu jibya ndu Ijiputu ono shi l'omamanshi ephe emeje mekwaapho nno. Oo ya bu; Fero kpo-chile-a obu iya g'o kpo-chiru iya. Ophu o to ngabeduru Mosisu yee Eronu nchi; mbu egube ono, Chipfu pfuhawaru ono. ²³ O ghakobe bya alaphushia azu l'ibe iya. Ophu iphe ono erwukpodaru iya nu l'ehu. ²⁴ Ndu Ijiputu bya agwoshia obvu l'aguga Nayilu; eka ephe achu mini, ephe a-ngu. Noo kele mini enyimu ono ta adudu k'angungu.

Mbara byaru ogu

²⁵ A nọepfo ujiku ẹsaa e -shi teke Chipfu byiru ẹka l'enyimu Nayilu;

8

¹ Chipfu sù Mósisu: “Jepfu Fero je asù iya: Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: Haa ndibe mu g'ẹphe laa; k'ọphu ẹphe a-baru mu ẹja. ² Ọ -buru l'ì jikaru g'ẹphe ta lashi; mu egude mbara bya ọgu l'alì ngu l'ọphu. ³ Mbara a-tùko ẹnyimu Nayilu sweta; kposihu bya akuru l'ibe ngu; kuru l'ime ẹka iikwaje; kuru l'oma iphe-azẹe ngu; kuru l'ulo ndu-ozì ngu; kuru l'ibe ndu alì ngu l'ọphu; kuru l'ọnu epfu, eeshijeru ngu ite; waa l'ochi, eegudeje agwọ iphe, e gude emeru ngu buredi. ⁴ Mbara ono a-nọduje apfu-kogbaa ngu l'ẹhu; waa l'ẹhu ndu alì ngu; mẹ l'ẹhu ndu-ozì ngu l'ọphu.”

⁵ Chipfu sù Mósisu: “Pfuaru Erọnu g'o wolia mgboro iya ono; maa l'enyimu ẹnyimu; waa lẹ nggele nggele; waa l'okpuru okpuru; mee gẹ mbara dzuru alì Ijiputu.”

⁶ No iya; Erọnu bya amachia ẹka lẹ mini, nọkota l'alì ndu Ijiputu. Mbara wufuta bya edzuru alì ndu Ijiputu. ⁷ Ndu jibya ono shi l'omamanshi ẹphe emeje mekwaapho nno. Ẹphe mekwarupho; mbara wubata l'alì Ijiputu.

⁸ Fero kua Mósisu waa Erọnu bya asù: “Unu pfuru yeru Chipfu g'o wofuru mu lẹ ndu alì mu l'ọphu mbara-a; gẹ mu ahaa ndibe unu g'ẹphe je agwaa Chipfu.”

⁹ Mósisu sù Fero: “Ùbvù, mu akwabẹ ngu bu g'i pfua teke mu e-pfuru nuru ngu Chileke; waa

ndu-ozì ngu; waa ndu alì ngu; k'òphu mbara ta adùedu ngu l'èhu; mē l'ìbe ngu; a -gufu ndu òphu nò l'ènyimu Nayìlu."

¹⁰ Fero sù: "Òo echele."

Mósisu sù: "G'ò dù g'i pfuru; òo ya bù; g'i shi nno maru l'ò tò dùdu onye dù gē Chipfu, bù Chileke anyi. ¹¹ Mbara ono a-ha ngu; haa ìbe ngu; haa ndu-ozì ngu; haa ndu alì ngu. Èka èphe a-phòduepho kpoloko bù l'ènyimu Nayìlu."

¹² Òo ya bù; Mósisu yē Erònu lùfuepho l'ìphu Fero; Mósisu bya araku Chipfu lē kē mbara ono, o meru; ò bya ògu l'alì-eze Fero ono. ¹³ Chipfu bya emeeru Mósisu iphe, ò rwòru iya. Mbara ono nwùshihukota l'ùlo; waa l'òma-unuphu; waa l'ègu. ¹⁴ A bya akua phē l'ìkpo l'ìkpo. Alì ono l'òphu shihu kē swìswìwi. ¹⁵ Obenu lē Fero hùmaerupho lē mbara ono ta adùedu; o woru òkpoma iya kpò-chia. Òphu o to kweèdu angabèru Mósisu yē Erònu nchì gē Chipfu pfuru ono.

Mkpùruumkpu byaru ògu

¹⁶ Òo ya bù; Chipfu sù Mósisu g'ò pfuaru Erònu g'ò machìa mgbòro iya chia l'urwuku, nò l'alì; k'òphu urwuku ono a-gò mkpùruumkpu; dzuru alì Ijiputu l'òphu. ¹⁷ Èphe mee nno. Erònu bya amachìa mgbòro ono chia l'urwuku, nò l'alì. Mkpùruumkpu bya erikpute nemadzu èhu; yē anù. Urwuku, nòkòta l'alì Ijiputu ono mgburugburu bukòtaru mkpùruumkpu. ¹⁸ Ndu jibya bya emeahaa g'èphe shi l'òmamanshi phē mekwaaphò nno. Òphu èphe adùedu ike.

Mkpurumkpu ono tuko ɛhu nemadzu yee anu ripyabe aata.

¹⁹ Ndu jibya ono su Fero: "Iphe-a be eka Chileke dukwa." Obenu le Fero kpo-chilerua obu iya. Ophu o to kwedu ngabe nchi ge Chipfu pfuru ono.

Ijiji byaru ogu

²⁰ Oo ya bu; Chipfu su Mosisu g'o tehu l'onmewa utsu; jepfu Fero me o -jejeepho l'enyimu; su iya l'owa-a iphe, mube Chipfu pfuru baa: "Haa ndibe mu g'ephe laa; je abaru mu eja. ²¹ O -buru li ti hadu ndibe mu g'ephe tugbua be mu e-zikwa ijiji g'o tsuru duuduudu; wu-pfuta ngu; wu-pfuta ndu-ozu ngu; wu-pfuta ndu ali ngu; mekwapho l'ulo ngu l'ophu. Ulo ndu Ijiputu be ijiji e-jikota; etsu duuduudu; mbu mechaa l'ali eka ephe azoje okpa.

²² "Obenu le mboku ono be mu e-me g'ali Goshenu du iche. Mbu l'eka ndibe mu bu be o to dudu ijiji, e-tsu duuduudu l'eka ono; k'ophu ii-maru le mbedua, bu Chipfu no l'ali-a. ²³ Mu akpa oke l'eka ndibe mu yee ndibe ngu no. Iphe-ohumalenya-a e-me echele."

²⁴ Chipfu bya emee iphe ono. Ijiji tsuru duuduudu wubata l'ibe Fero; me l'ulo ndu-ozu iya; me l'ali Ijiputu l'ophu. Ijiji ono tukoeppo ali Ijiputu l'ophu mebyishikota.

²⁵ Fero bya ekua Mosisu yee Eronu bya asu phe: "Unu je agwaa Chileke unu obu l'ali eka-a!"

²⁶ Obenu le Mosisu suru: "O to dudu ree nno; noo kele iphe, anyi egudeje agwa Chipfu, bu

Chileke anyi bu ndu Ijiputu ebyi. O -buru l'anyi gude iphe, bu ebyi l'enya nkephe gwee ngweja; be epehe a-tu-gbukwa anyi le mkpuma! ²⁷ Anyi e-jekwa ije ujiku eto jerwua l'echiegu je egweeru Chipfu, bu Chileke anyi ngweja l'eka ono; egube o turu ekemu su g'anyi mee."

²⁸ Fero su: "Mu a-ha unu g'unu je egweeru Chipfu, bu Chileke unu ngweja l'echiegu. O le g'unu te ejenukakwa eka du enya. Ngwa; unu pfuru nuru mu Chileke!"

²⁹ Mosisu su iya: "Mu -lufuepho l'atatiphu ngu; mu epfuru nu Chipfu; k'ophu ijiji ono, etsu gbiigbiigbi ono a-ha gube Fero; waa ndu-ozu ngu; teme waa ndu ali ngu. O le ge gube Fero te egudenupho eregede ozo mee ge ndu Izurelu te je abaru Chipfu eja!"

³⁰ Mosisu shi l'atatiphu Fero tugbua; je epfuru nu Chipfu. ³¹ Chipfu bya emee iphe, Mosisu rworu iya. Ijiji ono paru Fero; waa ndu-ozu iya; waa ndu ali iya haa. Ophu o to dudu me ijiji lanu, ghuduru nu. ³² Fero bya akpo-chikwapho obu iya ozobaa. Ophu o to kwedu ge ndu Izurelu tugbua.

9

Onwu iphe-edobe

¹ Noo ya; Chipfu su Mosisu: "Jepfu Fero je asu iya: Waa iphe, Chipfu, bu Chileke ndu Hiburu pfuru baa: 'Haa ndibe mu g'ephe tugbua; je abaarū mu eja!' ² O -buru l'i jikaru g'ephe ta tugbushi; bya esede phe ³ be Chipfu e-gudekwa

ẹka iya zia ẹjo iphe-ememe; l'ọ bya atuko iphe-edobe unu gbushia. Mbụ l'oo-gbushi inya unu; waa nkapfu-igara unu; waa inya-kamelu unu; teme waa eswi unu; waa aturu yee egbu unu. ⁴ Ọle Chipfu a-kpa oke l'ẹka iphe-edobe ndu Ízurelu; waa l'ẹka ke ndu Ijiputu no; k'ophu bu l'o to nwedu anu ke ndu Ízurelu me nanu a-nwuhu nu."

⁵ Chipfu bya epfua teke oo-me iphe ono; su: "Echele be mube Chipfu e-me iphe ono l'ali-a."

⁶ O -rwua le nchitabohu iya; Chipfu mee ya. Iphe-edobe ndu Ijiputu tuko nwushihukota. Obenu l'o to nwedu ke ndu Ízurelu me nanu, nwuhuru nu. ⁷ Fero zia ndu jeru je ahuma l'ọ to dudu iphe-edobe ndu Ízurelu me nanu, nwuhuru nu. Obenu le Fero kpo-chileru-a okpoma; ophu o to kwedu ge ndu Ízurelu tugbua.

Ejo-onwo byaru ogu

⁸ Oo ya bu; Chipfu su Mosisu waa Eronu: "Unu kpota ntụ, jiru mkpoji ẹka l'ovokoku; ge Mosisu phekashia ntụ ono l'imeli l'ataphu Fero. ⁹ Oo-phekashihu dzuru ali Ijiputu l'ophu g'urwuku; l'o mee; ejo-onwo aphokashiaha nemadzu l'ehu yee anu, bu l'ali ono l'ophu. Ejo-onwo ono efushihu; baaha phe onya."

¹⁰ Ephe bya ekpota ntụ l'ovokoku; bya apfuru l'ataphu Fero. Mosisu woru ntụ ono phekashia l'imeli. Ejo-onwo bya atuko nemadzu; yee anu wata aphokashi; baaha phe onya. ¹¹ Ophu ndu jibya adudu ike pfuru l'ataphu Mosisu; kele ejo-onwo ono phokwaru phe pho g'o phoru

ndu Ijiputu ndu ophu g'ephe ha. ¹² Obenu le Chipfu kpo-chiru Fero obu; ophu o to ngabeduru Mosisu yee Eronu nchi; ge Chipfu pfuru Mosisu ono.

Akamini byaru ogu

¹³ Oo ya bu; Chipfu su Mosisu: "Nmaa ewa l'utsu je apfuru l'ataphu Fero; su iya: Waa iphe, Chipfu, bu Chileke ke ndu Hiburu pfuru baa: 'Haa ndibe mu g'ephe tugbua; je a-baru mu eja. ¹⁴ Odumeka be ogiya be mu e-me g'ejo iphe-ehuka, l'a-lo ngu eka le meji byapfuta ngu; gu le ndu-ozu ngu; yee ndu ali ngu. Oo ya bu g'i maru l'o to dudu onye du ge mbedua le mgboko l'ophu. ¹⁵ Noo kele mu gege amachihawa eka mu gude ejo iphe-ememe gbushia gu le ndu ali ngu; unu achihu le mgboko-a. ¹⁶ Obenu l'iphe, kparu iphe, mu gude haa ngu bu k'ophu mu e-goshi ngu g'okpehu mu habe shii. Oo ya bu g'eepfukashi-dzuru epha mu le mgboko l'ophu. ¹⁷ Obenu l'iigude opfu ehu ndibe mu eku onwongu; jika l'i tji hadu phe g'ephe la. ¹⁸ Egube nta-a echele be mu a-tu ejo akamini egube teke atu-swee l'ali Ijiputu e -shi teke o beberu du byasu ntanu-a. ¹⁹ Zikwaa ozi nta-a g'e je achibata iphe-edobe ngu l'eka iphe e-gbobuta iya; noo kele akamini ono a-tu-gbushikota nemadzu; yee iphe-edobe, no l'egu, a chibataduru unuphu; ephe anwushihukota.' "

²⁰ Ndu-ozu Fero ndu ophu atsu Opfu Chipfu ebvu bya emee egwegwa chibata ohu phe; waa iphe-edobe phe l'ime ulo. ²¹ Obenu le ndu

agubeduru Opfu Chipfu iphe bẹ haru ohu phe; waa iphe-edobe phe l'egu.

²² Oo ya bu; Chipfu su Mosisu g'o machia eka l'akpaminigwe g'akamini awata adashi l'ali ndu Ijiputu tu-gbushia nemadzu me iphe-edobe; waa irwu, dukotakpo l'ali Ijiputu. ²³ Mosisu machiepho mgboro iya l'akpaminigwe; Chipfu zia egbigwe; yee akamini; o wata adada. Ebe mu nodu alo l'akpaminigwe. Chipfu dzee akamini l'ali Ijiputu. ²⁴ Akamini yee oku-egbigwe toko ghaa eghirigha nodu atu gbaagbaa. Ejo oke pherephere, ha shii; nodu ezi. Mbụ l'oo pherephere ono kakota shii le pherephere, zijekporu l'ali ndu Ijiputu e -shi teke e beberu ali ndu Ijiputu du. ²⁵ L'ali ndu Ijiputu mgburugburu be akamini ono tu-gbushikotaru iphemiphe, nokota l'egu; nemadzu me iphe-edobe. O tpyashia iphemiphe, futaru l'egu; bya ezijashicha iphe, bu oshi, du l'egu ezijashi. ²⁶ Eka o tuduru akamini ono kpoloko bu l'ali Goshenu, bu eka ndu Izurelu bu.

²⁷ Noo ya; Fero zia g'e je ekua Mosisu yee Eronu; bya asu phe: "Mu mewaru iphe-eji. Oo Chipfu be iswi du maa; mbedua, bu Fero; waa ndibe mu achọ opfu. ²⁸ Pfuru nu Chipfu; noo kele egbigwe ono; yee akamini ono tuta-shiwaru. Mu je a-ha unu g'unu laa; o to gbaeduru g'unu nodukwadu."

²⁹ Mosisu su: "Mu -lufuepho le mkpukpu-a; mu ach-lia eka imeli; pfuru nu Chipfu. Egbigwe adabuhu; igwe atu-buhu akamini. Oo ya bu g'i maru le mgboko-a bu ke Chipfu. ³⁰ Obenu le mu

maru-a lẹ gubedua waa ndu-ozi ngu ta atsuadaa Chipfu, bu Chileke ebvu.”

³¹ Owu fulakusu; waa bali be akamini ono mebyishichaaru; noo kele bali eyeshiwa mebyi; owu fulakusu bukwarduru ige be ootu. ³² Obenu lẹ witi; waa supelutu be o to mebyishiduru; noo l'ọ to budu teke ono be oomije.

³³ Mosisu paru Fero haa; shi lẹ mkpukpu ono tugbua. O bya apaliaru Chipfu eka imeli. Egbigwe; waa akamini tukoru buru ke nyoo; igwe dzebuhu mini l'ali ono. ³⁴ Fero humaepho lẹ mini; waa akamini; waa egbigwe ono buwaa ke nyonyoronyo; o mekwaa iphe-iji ozo. Yebedua yee ndu-ozi iya kpọ-chikwa obu phe ozo. ³⁵ Okpoma Fero bya akpọ-chikwa; ophu o kwedu aha ndu Izurelu g'ephe tugbua, bu iya bu ge Chipfu shihawaa l'onu Mosisu pfua ya.

10

Igube byaru ogu

¹ Noo ya; Chipfu su Mosisu: “Jepfu Fero; noo kele mu kpọ-chiru iya obu; kpọ-chia ke ndu-ozi iya; k'ophu mu e-meshigbaa oke iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri l'echilabo phe; ² k'ophu unu a-koru unwu unu; me unwu nwanwa unu ge mu gude kpaa ndu Ijiputu eh; teme waa ge mu gude mee oke iphe-ohubama nu phe. Oo ya bu g'unu amaru l'oo mbedua bu Chipfu.”

³ Oo ya bu; Mosisu yee Eronu bya ejepfu Fero su iya: “Waa iphe, Chipfu, bu Chileke ndu

Hiburu pfuru baa: ‘?Bụ teke ole bẹ ijijika-beru ewoze onwongu alị l'atatiphu mu? Haa ndibe mu g'ẹphe la; k'ọpflu ẹphe e-je abaarụ mu ẹja! ⁴ Ọ -bụru l'ị jikaru g'ẹphe ta tughushi bẹ mu egude igube bata l'alị ngu echele. ⁵ Ọo-bya atuko alị unu nyinwua; k'ọpflu bụ l'ọ tọ dudu ẹka aahuma ọzo l'alị ono. L'ọ tuko iphe, akamini mebyishiphodoru tapyashikota; mechaa iphe, bụ oshi, pfuru l'egu unu. ⁶ Ẹphe abya atuko ọlo ngu; me ọlo ndu-ozu ngu; mekpoo alị Ijiputu l'opflu sweta. Iphe ono bụ iphe, nna ngu; me nna ngu oche phe teke ahuma-swee l'alị-a; e -shi teke ẹphe lwaru ẹka-a byasu nta-a.’ ” Mosisu dakobe; paru Fero haa; o buru iya atugbu.

⁷ Ndu ozi Fero su Fero: “?Bụ teke ole bẹ nwoke-a a-chi-beru anyi okpu akpofu? Haa ndu-a g'ẹphe tughua je abaarụ Chipfu, bụ Chileke phe ẹja. ?Ti madu l'alị ndu Ijiputu buwaa mkpurupyata?”

⁸ Noo ya; a bya eduphuta Mosisu yee Eronu azu l'ipflu Fero. O su: “Unu je abaarụ Chileke unu ẹja! Ole o bu; ?bulaje ndu ole e-je?”

⁹ Mosisu su: “Anyi l'unwegirima anyi; waa ndu bu ogerenya anyi; waa unwu anyi ke nwoke; waa ke nwanyi a-tukokwa swiru; anyi atuko aturu anyi; waa eswi anyi rwuta. Noo kele anyi a-boru Chipfu anyi obo-iphe.”

¹⁰ Fero su phe: “Ge Chipfu swikwaru unu eswiru ome o o ke ge mu haa unu g'unu l'unwegirima unu swiru tughua! Nta-a be mu makporu l'oo ejo-iphe be unu arị k'ememe. ¹¹ Waawakwa-o; g'o buru ndu k'unwoke kpoloko be unu e-rwuta gude je abaru Chipfu ẹja; eshi

ophu o bu iphe ono be unu shi teke-a rwota!"
Noo ya; a chifu Mosisu yee Eronu l'iphu Fero.

¹² Chipfu su Mosisu: "Machia eka maa l'ali Ijiputu; g'igube wubata l'ali ono bya atuko iphe, futaru l'egu l'ali ono tapyashikota; mbu iphe, akamini mebyishiphodoru."

¹³ Oo ya bu; Mosisu bya eworu mgboro iya maa l'ali ndu Ijiputu. Chipfu bya emee; pherephere shi l'uzo enyanwu-awawa wata ezizi. Pherephere ono zikota l'ali ono eswe l'enyasi. A futashia l'utsu; pherephere ono vubatawa igube l'ali ono. ¹⁴ Igube tuko Ijiputu sweta; bya anopho l'ekameka l'ali ono ke nyimunyimu. Igube teke ekpofutaswe egube ono; teme ophu o byadu awubataba l'otu egube ono ozo. ¹⁵ Epe nyinwuepho ali ono l'ophu; k'ophu bu l'ekameka jihukotaru ke kpakpalu. Epe bya atuko iphe, phoduru nu g'akamini byachaaru tapyashikota; mbu iphe, rwutakporu irwu l'egu; mecha akporu oshi. Ekwo oshi; me k'iphe, a koru l'egu te nwe du me nanu, phoduru nu l'ali Ijiputu l'ophu.

¹⁶ Fero bya ekua Mosisu yee Eronu egwegwa; su phe: "Mu meswewaru Chipfu, bu Chileke; bya emeswee unu. ¹⁷ Jiko gufuaru mu nvu ugbo lanu owa-a; je epfuru nu Chipfu, bu Chileke unu g'o wofuru mu ejo iphe-ehuka-a!"

¹⁸ Mosisu paru Fero haa; lufu je epfuru nu Chipfu. ¹⁹ Oo ya bu; Chipfu bya agbanwee pherephere ono; mee ya; o buru eze pherephere, ha shii, shi l'uzo enyanwu-ariba bya ezikotachaa igube ono g'o ha je achiru ye

lẹ Eze-enyimu Uswe-uswe. Ophu o to dudu me igube lanu, ghuduru l'ali ndu Ijiputu. ²⁰ Ole Chipfu kpo-chilerua obu Fero; ophu o kwedu haa ndu Izurelu g'ephe tugbua.

Ochii byaru ogu

²¹ Noo ya; Chipfu su Mosisu g'o machia eka maa l'akpaminigwe; g'ochii bya aso-kpute ekameka l'ali ndu Ijiputu. Ochii, e-me g'ekameka gbahu ke tsukiribaa. ²² Oo ya bu; Mosisu bya amachia eka maa l'akpaminigwe. Ali ndu Ijiputu l'ophu gbahukota tsurikitiki; no abali eto. ²³ Ophu o dudu onye humaru nwibe iya; teme ophu o dudu onye humaru uzo ke g'o shi l'eka o bu kpuriberu; jasuh abali eto ono. Obenu le ndu Izurelu be iphoro du l'eka ephe bu.

²⁴ Noo ya; Fero kua Mosisu bya asu: "Unu je abaaruh Chipfu eja! Unu dutachaa unwanyi me unwegirima unu g'unu swiru! Iphe, unu a-ha kpoloko bu aturu; waa eswi unu."

²⁵ Obenu le Mosisu suru iya: "Ii-hafukwapho anyi g'anyi gude iphe, anyi e-gude nu Chipfu, bu Chileke anyi ngweja-akpo-oku; waa ngweja mmanu ozo. ²⁶ Oo ya bu l'anyi e-rwuta iphe-dobe anyi. A taa hakwa g'o ka mma l'oo ichiripfu okpa eswi; k'ophu anyi a-haru iphe-dobe ono hata gude baaru Chipfu, bu Chileke anyi eja. Anyi ejerwuduru eka ono be anyi ta amadu ndu ophu anyi e-gude baaru Chileke eja."

²⁷ Ole Chipfu kpo-chilerua obu Fero; ophu o kwedu haa ndu Izurelu g'ephe tugbua. ²⁸ Fero su Mosisu: "Makwaruh onwongu! Gbeshi mu

l'iphu! Gẹ mu ta ahụmabaekwa ngu ọzo l'atatiphu mu. Mbochi, i byabaaru apfuru mu l'iphu be i-nwuhukwa!”

²⁹ Mosisu sụ iya: “G’o dū nū g’i pfuru. Mu ta abyabaedu ngu apfuru l’iphu ọzobaa.”

11

Mgbu-ọnwu a-bya ọgu

¹ Noo ya; Chipfu sụ Mosisu: “Mu e-gudefua oke iphe-ehuka lanu byapfuta Fero; yele ndu Ijiputu. E -mechaepho be oo-kwechaa g’unu wufu l’eka-a. Teme o -kweepho ono be ọo-chifukota unu g’unu ha. ² Pfuaru ndu Ízurelu; g’unwoke phe; waa unwanyi phe; jepfu ndu obutobu phe je asu phe g’ephe nu phe iphe, e meru le mkpola-ochaa; waa ophu e meru le mkpola-ododo!”

³ Chipfu bya emee; ndu Ízurelu tuba ndu Ijiputu l’obu; mekwaapho ge ndu-ozí Fero; waa ndu Ijiputu l’ophu kwabe Mosisu l’onwiya eze ubvu, ha shii.

⁴ Oo ya bu; Mosisu sụ: “Wakwa iphe, Chipfu epfu baa. O suru le ya e-gude ọzo echi abali jedzuru ali Ijiputu l’ophu. ⁵ Iphe, bukota ndu bu okpara le nwoke l’ali Ijiputu be a-nwushihukota nu; a -gbẹ l’okpara Fero, bu onye no l’abaeze; je akpaa l’okpara nwanyí, bu ohu, bu onye egwejeru iya iphe; mekwapho iphe-edobe, e vuru ọzo nwua l’epho ne iya. ⁶ Oke ọzu-ekwa, paru eka a-tu l’ali Ijiputu l’ophu. Mbụ ọzu-ekwa, etu iya adujeduru; ophu o byadu l’a-dubaa.

⁷ Obenu l’eka ndu Ízurelu bu be o to dudu g’o ka mma l’o nkuta bya agbo ire kpua nemadzu;

ozoo anu. Oo ya bu g'unu amaru le Chipfu kparu oke; dokaha Ijiputu ye Izuru. ⁸ No teke ndu-ozu ngu-a a-wu-pfuta mu bya ephozeru mu bya asu mu: 'Unu tugbuwaro-o! Tukokpoo ndu ndu-unu l'ophu rwuta tugbua-o!' O -nwuchaephonno; mu atugbua." No iya; Mosisu gude ehueghu lufu-shia l'iphu Fero.

⁹ Tobudu iya bu; Chipfu bya asu Mosisu: "Fero te ekwekwa angaberu ngu nchi; ge mu eshi nno meshia igwerigwe iphe-ohumalenya l'ali Ijiputu." ¹⁰ Noo ya; Mosisu ye Eronu bya emeshikota iphe-ohumalenya ono l'iphu Fero. Obenu le Chipfu kpochileru-a Fero obu; ophu o to kwedu haa ndu Izuru g'ephe shi l'ali iya wufu lashia.

12

Obo Ojehata

¹ Chipfu su Mosisu ye Eronu l'ali ndu Ijiputu:
² "Onwa-a, a no-a; a-bujeru unu onwa mbu l'apha. ³ Pfuaru ndu Izuru g'ephe ha l'o -rwua mboku, onwa-a a-du l'abali iri ge nwoke, nonu kputa nwaturu lanu dobe ke ye ndibe iya. ⁴ O -buru le ndibe onye obu hanukaru nwanshi; k'ophu bu le nwaturu ophu paru phe aka; ephe ejepfu ndu kachaa phe ebukube ntse; g'ephe gbaru mgba le nwaturu lanu; m'ephe guchaa onwophe maru ole, ephe du. Unu lee enya le g'onnyemoye a-taberu. ⁵ Anu, unu a-hota l'aburu anu, gbaru apha; buru okee ya; bya aburu ophu adudu aka iphe mebyiru iya. Unu -eshidu l'aturu hota iya; unu ahota iya l'eghu mmanu.

6 Unu leta iya ɛnya gbiriri jasụ mbọku, ɔnwa-a l'a-dụ l'abalị iri l'eno. Noo mbọku, ndu Ízurelu l'ophu e-gbushikọta iya g'ọ ha l'ụzenyashi iya. 7 Ẹphe aharu mee ya nata techaa l'aguga mgbo; waa l'eli oshi-mgbo, nọkota l'ulo, ẹphe nọ ata anụ nwaturu ono. 8 Ẹnyashi ono bẹ ẹphe a-ta anụ nwaturu, a huru ahuhu l'ọku; yee ẹkwo oshi, atso ilu; waa buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi. 9 Unu te eshikwa anụ ono eshishi; ẹbe unu atakwa iya l'oyii. Ọo ẹpho g'unu hushia ya l'ọku; mbụ ishi iya; mẹ ọkpa iya; męchaa iphe-ẹpho iya. 10 G'o to nwekwa ọphu unu a-ha g'ọ bọo nchi. Ọ -bụru l'o nweru ọphu a haru; ọ nọo futa utsu; unu akpọo ya ọku. 11 Waa g'unu e-gude taa ya baa: Unu gude akpọ tubuta uwe unu; unu eye akpọkpa unu l'ọkpa; bya ewota mgboro unu parụ l'eka. Unu ataa ya wobuwobuwobu; kele ọo ọbo Ojaghata ke Chipfu.

12 “Ẹnyashi ono kwaphọ bẹ mu e-jedzuru alị Ijiputu; gbushigbua iphe, bụ ọkpara nemadzu mẹ iphe-edobe. Iphe, bukpo agwa ndu Ijiputu l'ophu bẹ mu a-nukota chiipfu. Ọ kwa mbędua bụ Chipfu. 13 Mee ono a-buru iphe-ohubama, e-goshije ulo ọphu unu nọ. Ọo ya bụ; mu -humaepho mee ono; mu aghata unu. O to nweđu ejo iphe-ememe, e-byi unu ẹka teke mu a-nọdu egbushi ndu Ijiputu ono.

14 “Mbọku ono l'a-buru unu mbọku ọbo-iphe, unu e-gudeje nyata iphe-a. E shi l'ogbo sweru ogbo bẹ unu a-boje iya g'ọ bụru ọbo-iphe ke Chipfu. Ekemu ono a-dụ jasụ le tuutuutu le mijiimii. 15 Ujiku ẹsaa bẹ unu a-ta buredi, e

yeduru iphe, ekoje buredi. Mboku mbu be unu e-wofukota iphe, ekoje buredi l'ulo unu. Noo kele iphe, bukpo onye taru iphe, e yeru iphe, ekoje buredi; a -gbẹ le mboku mbu ono jasụ le mboku k'esa ono be ee-bufu le Izurelu. ¹⁶ Mboku ke mbu be unu e-nweru ndzuko, du nsọ; bya enwekwarupho ozo mboku k'esa. G'o to dukwa iphe, unu e-je l'ujiku labo ono; gbahaepho nri, unu e-ri be unu e-shije. Noo iphe, unu e-meje bu ono kpoloko.

¹⁷ “Unu bo obo-iphe buredi, ekoduru ekoko; noo kele o mboku ono gedegede be mu dufutaru unu g'unu hakota l'ali Ijiputu. Unu boje mboku ono obo-iphe; g'o buru ekemu, a-no jasụ l'ojeje; e -shi l'ogbo sweru ogbo. ¹⁸ L'onwa mbu pho be unu a-taje buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi; a -gbẹ l'uzenyashi mboku, onwa ono du l'abali iri l'eno jasụ l'uzenyashi mboku, o du l'ukporo abali l'abali lanu. ¹⁹ Ujiku esa be a ta abyadu ahuma iphe, ekoje buredi l'ulo unu. Onye rikporu iphe, e yeru iphe ekoje buredi be ee-bufu le ndu Izurelu; m'onye ono bu nlwamulwa; ozo onye a nwuru anwunwu l'ali ono. ²⁰ G'o to dukwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, unu e-de onu. Eka unu e-buhabe; unu taa buredi, ekoduru ekoko!”

²¹ Tobudu iya bu; Mosisu bya ekuko ndu bu ogerenya Izurelu g'ephe ha; bya asu phe: “Unu tugbua nta-a nta-a; je ahota anu ophu unu le ndibe unu e-gbu gude bo obo Ojehata k'unu. ²² Unu ewota ekwo isopu, du jipfujipfu tsee le mee anu pho, a nakoberu le gbumugbamu

phọ tee l'eli oshi-mgbo ono; waa l'agụga iya ibe k'ẹbo ẹbo. G'o to nwekwa g'unu ha onye a-lufu etezi jasụ l'utsu. ²³ Oo ya bụ; Chipfu -jeshiepho egbushi ndu Ijiputu; l'ọ hụma mee, e teru l'eli oshi-mgbo waa l'agụga iya ono; l'ọ ghata ọnu mgbo k'ono. O too kwedu gẹ mgbugbụmadzu ono bata l'ulo unu bya egbushia unu.

²⁴ “Unu mejekwa iphe-a g'ọ buru nsọ, a-duru unu l'oshilokpa unu jasụ l'ojeje. ²⁵ Unu -bahuepho l'alị ono, Chipfu a-nụ unu ono, bụ iya bụ iphe, o kweru ukwe iya ono; unu mejekwa omelalị ono. ²⁶ O -buru l'unwu unu jiru unu su: ‘?Bụ gunu bẹ unu emedojeru omelalị ono?’ ²⁷ unu asụ phẹ: ‘Oo ngweja egbu anụ ọbo Ojehata, eegweru Chipfu, bụ onye ghataru ọlo ndu Ízurelu l'alị ndu Ijiputu je egbushia ndu Ijiputu; mbụ onye harụ unuphu ibe anyi; ọphu o gbuduru ndibe anyi.’ ” Ndu Ízurelu -nụmaepho iphe ono; ẹphe phozeta; baarụ Chipfu eja. ²⁸ Ndu Ízurelu bya emee iphe ono; gẹ Chipfu tọru Mosisu yele Erọnu okpa iya; ọ buru egube ono bụ g'ẹphe meru iya.

²⁹ O -rwua l'echi-abalị; Chipfu bya egbushia okpara ndu Ijiputu l'ophu; a -gbẹ l'okpara Fero, bụ onye nọ l'aba-eze; jasụ l'okpara onye mkpọro, a tų-chiru l'oka-mkpọro; wakwaphọ nwa ivuzọ iphe-edobe. ³⁰ Fero; yee ndu-ozii iya g'ẹphe ha; waa ndu Ijiputu l'ophu tehu l'enyashi. Ụzu-ekwa nọdu atuwaa l'alị Ijiputu; noo kele o to nwedu ọlo, nọ l'alị ono l'ophu, nemadzu ata nwuhuduru.

Awufu unwu Ízurelu le Ijiputu

³¹ Fero bya ekua Mósísu yẹ Erõnu l'enyashi ono; sù phẹ: “Unu gbẹshi; unu le ndu Ízurelu; jewarọ. Unu parụ ndu alì mu haa; tųgbuwaro je abaarụ Chipfu eja, bu iya bu iphe, unu epfukpọo.

³² Unu rwuta aturu unu; waa eswi unu gude tųgbua, bu iphe, unu epfu. O le unu gọkwaaru mu ọnu-ọma.”

³³ Ndu Ijiputu nọdu alwuru ndu Ízurelu ulwu g'ẹphe mee ẹgwegwa lufu l'alì ẹka ono; kele ẹphe suru l'ọdumeka be ẹphebe ndu Ijiputu a-nwushihukotakwa.

³⁴ Ẹphe kpota iphe, eegudeje eghe buredi kpojia ochi buredi; gude uwe phẹ kechia ya; nmakobe iya l'ukuvu; ophu ẹphe eyeduru iya iphe, ekoje buredi.

³⁵ Ndu Ízurelu mee gẹ Mósísu ziru phẹ; bya arwọkoo ndu Ijiputu iphe, e meru le mkpọla-ọchaa; waa mkpọla-ododo; waa uwe. ³⁶ Chipfu mee; ndu Ízurelu tuba ndu Ijiputu l'obu; k'ophu ẹphe nuru phẹ iphemiphe, ẹphe rworu phẹ. Ẹphe shi nno kwaa iphe ndu Ijiputu l'okwata gude tųgbua.

³⁷ Ndu Ízurelu shi le mkpukpu Ramesesu jeshia mkpukpu Sukotu. Unwoke ndu ophu gude ọkpa eje rwuru ukporo unu mgbo ukporo ẹto; l'ukporo unu ugbo iri l'ise; a -gufukwa unwanyi waa unwegirima.

³⁸ Ndu ọzo, dukwapho igwerigwe tsokwaru phẹ phọ; wakwapho ikpoto iphe-edobe; mbu aturu me eswi. ³⁹ Iphe, eegheje buredi, ẹphe shi l'alì Ijiputu gude be ẹphe gude ghee akara, e yeduru iphe, ekoje buredi. Iphe meru g'o gude ophu iphe, ekoje buredi adudu

iya bu l'a chifuru phe achifu l'ali Ijiputu; ophu uzo k'akwakobe ke nri, ephe e-ri aduduru phe.

⁴⁰ Iphe, ndu Izurelu noru l'ali Ijiputu bu unu apha l'apha ukporo l'iri. ⁴¹ O -rwuepho le mboku, unu apha l'apha ukporo l'iri ono bvuru gedegede; ndibe Chipfu g'ephe ha, bu iya bu ndu Izurelu; wufukota l'ali ndu Ijiputu. ⁴² Eshi ophu Chipfu nwuru enya l'enyasihi ono g'oo-me dufuta phe le Ijiputu be ephebe ndu Izurelu g'ephe ha a-nwujekwarupho Chipfu enya l'enyasihi ono gude kwabe iya ubvu; e shi l'ogbo sweru ogbo.

K'eme k'obo Ojaghata

⁴³ Chipfu su Mosisu waa Eronu: "Waa g'unu e-meje k'obo Ojaghata baa:

"G'o to nwekwa nlwamulwa, l'a-taje anu obo-
iphe ono. ⁴⁴ Ohu, unu gbataru agbata be unu e-bujeada ubvu; teme lo taa ya. ⁴⁵ O le g'onye, byaru abyabya; ozoo onye e beru ozi ba atajekwa iya.

⁴⁶ "Aa-noduje l'ime ulo lanu taa ya. G'o to nwekwa anu obu; ophu ee-gude lufuta etezi. Ophu o dukwa okpu iya me nanu, unu a-nyakwo anyakwo. ⁴⁷ Ndu Izurelu g'ephe ha be a-tukoje bo obo-iphe ono.

⁴⁸ "O -buru l'onye lwaru alwalwa, bu le ndunu be o du ge ya yiru l'obo Ojaghata ke Chipfu ono; g'o bushikota ndibe iya ndu k'unwoke ubvu g'ephe ha. Oo ya bu lo yiwaruro boaha ya g'onye a nwuru l'ali ono. G'o to nwekwa nwoke, ebuduru ubvu, a-ta iya nu. ⁴⁹ Oo ekemu lanu-a

duru onye a nwuru anwunwu l'ali-a; bya aduru onye lwaru alwalwa; unu eya tuko buru.”

⁵⁰ Ndu Izurelu g'ephe ha bya emekota iphe, Chipfu pfuru Mosisu yee Eronu. ⁵¹ O buru le mboku ono gedegede be Chipfu dufutaru ndu Izurelu g'ephe hakota l'ali Ijiputu.

13

Eye ndu bu okpara l'eka Chileke

¹ Chipfu su Mosisu: ² “Doberu mu okpara unu iche. Iphe-mbu, vu-kporu uzo waa ekpa-nwa l'epho ne iya le Izurelu: me nemadzu me iphe-edobe; bu nkemu.”

³ Noo ya; Mosisu su ndu Izurelu: “Unu nyata ntanu-a; mbu mboku, unu wufutaru le Ijiputu, bu eka unu shi buru ohu. Ntanu-a bu mboku, Chipfu gude okpehu iya dufuta unu. G'o to dukwa onye a-ta iphe, e yeru iphe, ekoje buredi. ⁴ Oo ntanu-a l'ime onwa Abibu-a be unu atugbu. ⁵ Teke Chipfu durwuerupho unu l'ali ndu Kénanu; waa ke ndu Hetu; waa ke ndu Amoru; waa ke ndu Hevu; teme waa ke ndu Jiebusu; ali ono, o riburu nna unu oche phe angu le ya a-nu unu; ali, mini era-eswi waa manwenwu jiru ke pyimu pyimu; unu dobejekwa omelali-a l'onwa-a. ⁶ Ujiku esaa be unu a-takota buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi. O -rwua le mboku k'esaa; unu aboru Chipfu obo- iphe. ⁷ Unu takotaje buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi l'ime ujiku esaa ono. G'o to nwekwa iphe, e yeru iphe, ekoje buredi, aa-huma l'echilabo

unu. Teme g'ọ tọ dukwa iphe, ekoje buredi, aahuma l'alì unu. ⁸ Mbọku ono bẹ unu a-sụ unwu unu l'iphe, kparụ iphe, unu gude eme iya bụ iphe, Chipfu meru unu mbọku, unu lufutaru l'alì Ijiputu. ⁹ G'omelalì ono bukwaru iphe-ohubama, e byiru unu gẹ mbo l'ẹka; dee ya unu g'uri l'iphu; g'e gude nyatajeru unu l'ekemu Chipfu bụ iphe, unu a-kpụjeru l'ọnu; kele ọo Chipfu ono gude ọkpehu iya dzọta unu l'alì Ijiputu. ¹⁰ Unu meje ekemu-a mẹ o -rwuepho teke emeje iya; apha g'apha.

¹¹ “Chipfu -durwuchaepho unu alì Kénanu ono; bya anụ ẹya phọ unu g'o riburu iya unu lẹ nna unu oche phẹ lẹ nte; ¹² bukwa g'unu nuje Chipfu iphe-mbụ, vukpọoru ụzo waa ẹkpa-nwa l'epho ne iya. Anụ mbụ, bụ okee ya, vuru ụzo waa ẹkpa-nwa l'epho ne iya l'iphe-edobe unu a-buru kẹ Chipfu. ¹³ Iphe, bụ nkapfụ-igara, vuru ụzo waa ẹkpa nwa l'epho ne iya bẹ unu e-gudeje nwaturu gbata. Ọ -buru l'unu ta agbatadu iya agbata; unu aswịkwo ya olu aswịkwo. Iphe, bụ ọkpara unu lẹ nwoke bẹ unu a-gbatajẹkwapho agbata.

¹⁴ “O -be l'atatiphu; unwu unu -jia unu sụ: ‘? Bụ gunu bẹ eemedojeru iphe-a?’ Unu sụ phẹ: ‘Chipfu gude ọkpehu iya dufuta anyi l'alì ndu Ijiputu; mbụ dufuta anyi l'ẹka ono, anyi shi buru ohu ono. ¹⁵ Lẹ teke Fero kpọ-chiru obu jịka lẹ ya ta ahadụ anyi g'anyi tughua bẹ Chipfu gbushiru ọkpara l'alì ndu Ijiputu; nemadzụ mẹ iphe-edobe. Noo iphe, meru g'o gude anyi nọdu akputaje anụ, bụ okee ya, vuru ụzo waa

ẹkpa-nwa l'ẹpho ne iya; gbuaru Chipfu; bya egude iphe gbata ndu bu ọkpara l'ẹpho ne phe le nemadzu.' ¹⁶ G'omelali ono bukwaru iphe-ohubama, e byiru unu ge mbo l'eka; dee ya unu g'uri l'iphu; gude goshi le Chipfu gude okpehu iya dufuta unu l'ali Ijiputu."

Ndu Izurelu l'awugha Eze-enyimu Uswe-uswe

¹⁷ Fero haepho ndu Izurelu; ephe tugbua; ophu Chipfu eduduru phe shia uzo ali ndu Filisitayinu; a makwaru-a l'ono be ka ntse. Noo kele Chipfu suru: "A maru ?ephe -vubaa ogu be ephe ta agbanwedu nu egomunggo; lasha azu l'ali Ijiputu?" ¹⁸ Oo ya bu; Chipfu duru ndu Izurelu gbaa mgburugburu; shia uzo echiegu l'ibe iya k'uzo Eze-enyimu Uswe-uswe. Ndu Izurelu ono shi l'ali Ijiputu wuru tugbua; kwakobe onwophe k'ogu.

¹⁹ Mosisu bya achita okpu Jiosefu gude; noo kele Jiosefu meru unwu Izurelu; ephe riaru iya nte l'ephe e-me nno. O suru: "Mu maru le Chileke be e-mechaa bya eyeru unu eka. Ode g'unu chitakwa okpu mu l'eka-a me unu tugbushia."

²⁰ Ephe wufuta le Sukotu; je akpobe ulo-ekwa phe le Etamu l'aguga echiegu. ²¹ O -rwua l'eswe; Chipfu egude urwukpu, kpuru oronmono edu phe uzo. O -rwua l'enyashi l'o nwuberu phe oku, kpuru oronmono g'ephe gude huma iphoro; k'opu ephe a-nduje eje ije: eswe l'enyashi. ²² Urwukpu ono, kpuru oronmono ono, oogudeje edu phe l'eswe; waa oku ono, kpuru oronmono

ono, oogudeje edu phe l'enyashi ta alufujedu alufu l'ataphu ndu Ízurelu.

14

¹ Oo ya bu; Chipfu su Mosisu: ² “Pfuaru ndu Ízurelu g'ephe laphu azu je akpobe ulo-ekwa phe le mgboru mkpukpu Pi-Hahirotu, no le mgbaka mkpukpu Mìgudolu yee eze-enyimu. Epe akpobe ulo-ekwa phe ono l'aguga eze-enyimu; g'o gha iphu le mkpukpu Belu-Zefonu nhamunha. ³ Oo ya bu le Fero a-su l'unube ndu Ízurelu nmawaru l'agaga; l'unu kwawaru l'echiegu. ⁴ Mu a-kpo chia Fero obu; l'o chipfuru phe. Obenu l'ee-shi l'iphe, a-nwu l'ehu Fero; yee ndu ojogu iya; kwabe mu ubvu. Oo ya bu; ndu Ijiputu amaru l'oo mbedua bu Chipfu.” Noo ya; ndu Ízurelu mee nno.

⁵ A bya epfuaru eze ndu Ijiputu le ndu Ízurelu gbalaakwaru; Fero yee ndu-ozì iya gbanwee obu phe l'eka ephe no; su: “?Bu gunu be anyi meru egube-a? ?Anyi gbè haa ndu Ízurelu g'ephe tugbua paru ozi, ephe eje haa?” ⁶ Oo ya bu; a bya edoziaru Fero ugbo-inya iya ree; o duta ndu ojogu yeru onwiya. ⁷ O chita ugbo-inya, kachaa ree unu l'ukporo iri; mewaro ugbo-inya Ijiputu g'o hakota. O byakwapho eworu ndu-ishi ojogu yegbachaa l'ugbo-inya ono. ⁸ Chipfu kpo chia obu Fero, bu eze ndu Ijiputu; o chipyabe ndu Ízurelu g'ephe azo garamu garamu; awufu. ⁹ Inya Fero l'ophu; waa ugbo-inya iya; waa ndu agba l'inya; waa ikpoto ndu ojogu iya; mbu ndu Ijiputu l'ophu chipyabe ndu Ízurelu bya agbapfu

phẹ l'ẹka ẹphe kpọberu ọlo-ẹkwa phẹ l'agugu eze-ẹnyimu; ẹ ẹmgboru Pi-Hahirọtu, gharu iphu ẹ Belu-Zefonu nhamunha.

¹⁰ Fero nọdu akpọritaru ntse; ndu Ízurelu palia ẹnya imeli; ọ buwaru ndu Ijiputu bẹ etso phẹ nọ. Ndzọ rwuta phẹ; ẹphe bya araku Chipfu. ¹¹ Ẹphe sọ Mosisu: “?Bụ l'ilu ta adudu l'alị Ijiputu meru g'o gude i dufuta anyi g'anyi bya anwushihu l'echiegu? ?Bunua gunu meru; g'o gude i dufuta anyi l'alị Ijiputu? ¹² ?Anyi ta asuduru ngu l'alị Ijiputu g'ị parụ anyi haa; g'anyi jeruro ndu Ijiputu ozi? ?Togo kaduru anyi mma l'anyi ejeru ndu Ijiputu ozi; eme l'anyi nwushihuru l'echiegu?”

¹³ Mosisu sọ phẹ: “Gẹ ndzọ ba agushi unu! Unu pfulu pfulu ike; g'unu ahuma iphe, Chipfu e-me gude dzota unu ntanu-a. Ndu Ijiputu ono, unu ele ẹnya ntanu-a bẹ unu ta ahumabaekwa ozo. ¹⁴ Unu nọdu nggujungguji; Ẹ Chipfu a-lwụ-chiru-a unu ọgu!”

¹⁵ Ọo ya bụ; Chipfu sọ Mosisu: “?Bụ gunu bẹ ịraku mu? Karu ndu Ízurelu g'ẹphe tugbua jeshia iphe, ẹphe eje. ¹⁶ Wolia mgboro ngu; maa l'eze-ẹnyimu ono g'o kekaha mini ono ẹbo; k'ọphu ndu Ízurelu e-gude okpa phẹ jee ije l'alị okponku l'oma ẹnyimu ono; wughaa. ¹⁷ Mu akpo-chia obu ndu Ijiputu; k'ọphu ẹphe e-tsopyabẹ phẹ. Ọo ya bụ; l'e shi l'iphe, a-nwuru Fero; yee ndu ojogu iya; waa ugbo-inya iya; me ndu agba l'inya; kwabẹ mube Chipfu ubvu. ¹⁸ Ọo ya bụ gẹ ndu Ijiputu eshi nno maru ẹ mu bụ Chipfu; mbụ teke ee-shi l'iphe, a-nwuru Fero; yee

ndu ojogu iya; waa ugbo-inya iya; me ndu agba l'inya; kwabe mu ubvu.”

¹⁹ Noo ya; Ojosi Chileke, shi vuru uzo edu ndu Izurelu pho bya atsulaa azu bya etsoaha phe etsotso. Urwukpu pho, kpuru oronmono pho bya eshikwapho l'ataphu laa l'azu; je anodu phe l'okotazu; ²⁰ je anokaha ndu ojogu ndu Ijiputu; waa ndu Izurelu. L'enyashi ono mgburugburu be urwukpu ono gbakotaru ochii l'eka lanu bya acha oku l'eka lanu. Iphe ono mee; ophu o dudu ndu ophu jekuberu nwibe phe ntse l'enyashi ono l'ophu.

²¹ Tobudu iya bu; Mosisu bya amachia eka iya l'eli eze-enyimu ono. Enyashi ono l'ophu be Chipfu gude oke pherephere, shi l'uzo enyanwu-awawa ziphu eze-enyimu ono azu; o bya agho ali okponku. Mini ono kekaha ebo.

²² Ndu Izurelu bya azo okpa l'ali okponku gude wughaa eze-enyimu ono. Mini eze-enyimu ono kpu g'igbulu; nodu phe l'ekutara; waa l'ekicha teke ephe awugha.

²³ Ndu Ijiputu chipyabe phe. Inya Fero; waa ugbo-inya iya; waa ndu agba l'inya tuko tsoru phe wuba l'ime eze-enyimu ono. ²⁴ O -rwua l'uzo nchi-abohu; Chipfu shi l'oku; waa l'urwukpu ono, kpuru oronmono ono lee ndu ojogu ndu Ijiputu enya; bya atu phe eberebete.

²⁵ O mee; okpa ugbo-inya phe wata agbaphe mgburugburu; k'ophu agbagba iya tsuahaaru phe l'ehu. Ndu Ijiputu su: “G'anyi halekwaa ndu-a; laphu azu; kele o kwa Chipfu l'etso anyi ugu l'iswi ehuhu phe.”

²⁶ Oo ya bu; Chipfu su Mosisu g'o machia eka maa l'eze-enyimu ono ge mini ono bya aso-kpute ndu Ijiputu; waa ugbo-inya phe; waa ndu agba l'inya phe. ²⁷ Mosisu bya amachia eka; maa l'eze-enyimu ono. O -rwua l'utsu; mini ono sohaa g'o shi aso. Ndu Ijiputu nodu agba g'ephe nahu mini ono; Chipfu zaru phe ye l'eze-enyimu ono. ²⁸ Mini ono bya asogbabe; rikota ugbo-inya ono; yee ndu agba l'inya. Mbụ le ndu ojogu Fero, chipyaberu ndu Izurelu chia phe jasụ l'eze-enyimu ono ta adudu g'o ka mma l'oo onye lanu, lwaru nu.

²⁹ Obenu le ndu Izurelu jeru ije l'alị okponku ghaa eze-enyimu ono. Mini eze-enyimu ono kpua g'igbulọ; nodu phe l'ekutara; me l'ekicha. ³⁰ Mboku ono be Chipfu dzotaruru ndu Izurelu l'eka ndu Ijiputu. Ndu Izurelu huma ndu Ijiputu g'ephe nwushihuru dabyichaaru l'aguga mini. ³¹ Ndu Izurelu huma ike-okpu, Chipfu gude lwukpee ndu Ijiputu; ephe tsuaha Chipfu ebvu; bya ekweta nkiya; waa k'onye-ozii iya, bu Mosisu.

15

Ebvu Mosisu

¹ Noo ya; Mosisu; waa ndu Izurelu gua ebvu-a nu Chipfu su:

Mu a-gu ebvu nu Chipfu;
 kele o goshiwaru l'o paru eka.
 Inya me ndu agba iya nu
 be o nwuru ye l'eze-enyimu.

² Chipfu bu okpehu mu
 bya aburu onye mu agu-ku l'ebvu.

Ọ bụru yẹbedua bụ onye dzọtaru mu nụ.
 Ọo ya bụ Chileke mu; mu a-nọdu aja iya ajaja.
 Ọ bụru iya bụ Chileke nna mu;
 mu a-nọdu ekutse ẹpha iya.

³ Chipfu bụ ojogu.

Ọo Chipfu bụ ẹpha iya.

⁴ Ugbọ-inya Fero yee ndu ojogu iya
 be o nwuru ye l'eze-enyimu.

Ndu kachaa ree le ndu-ishi ugbo-inya Fero
 be mini riru le Eze-enyimu Uswe-uswe

⁵ Ogbumini riru phe;
 ẹphe bụru tubukungu
 l'ohu-mini ge mkpuma.

⁶ Ẹkutara gube Chipfu
 be okpehu,
 du iya nu du biribiri.

Ẹkutara gube Chipfu
 be gweru ndu ohogu ngu uji.

⁷ I gude odu-biribiri ngu,
 paru eka kwatsushia ndu
 wu-lihuru etso ngu opfu.

I haa oke ehu-eghu ngu,
 enwu g'oku;
 o bya etsua phe g'oku,
 etsu eswa okponku.

⁸ Ọo unme be i ziru l'imi;
 eze-enyimu koo obvudu.

Utso ono pfuru roo g'igbulo.
 Ogbumini hukoo l'ohu eze-enyimu.

⁹ Ndu ohogu suru:

“Anyi a-chi phe oso gude.

Anyi a-kwa iphe phe l'okwata; kee;
 gude phe mee iphe,

- agụ anyi ẹgu ememe.
Anyi a-mita ogu-echi anyi;
tuko phe gbushia.”
- 10 Obenu l'i turu unme;
eze-enyimu tuko phe rigbushikota.
Ephe buru tubukungu
l'eze-enyimu g'ota-njele.
- 11 ?Denu agwa,
aturu gube Chipfu?
?Bu onye du ge ngu?
G'i du-be nsọ be du biribiri.
G'i du-be akpabiri dukwapho ebvu.
Iimeje iphe, dugbaa biribiri.
- 12 Ẹkutara ngu be i machiru;
mgboko bya atuko ndu ohogu
anyi lwee.
- 13 Ndu i gbafutaru
be ii-gude n-yemobu ngu; dua.
O buru ẹka ono, i bu, du nsọ ono
be ii-gude okpehu ngu durwua phe.
- 14 Ohamoha, numaru iya nu
be ndzu e-rwuta.
Ndzu e-rwuta ndu Filisitayinu.
- 15 Ndu-ishi ndu Edomu
be meji a-tofu.
Ehu anmaa ndu-ishi Mowabu
anmanma.
Ndu Kenanu erwushihu.
- 16 Ndzu-agugu; waa ehu-anmanma
e-gude phe.
O buru okpehu, du ngu l'ekutara
be ii-gude mee
g'ephe dabyichaaru ge mkpuma;

gbiriri jasụ ndibe gube Chipfu wughata;
mbụ ndu ono, ị gbafutaru l'ohu,
ephē shi buru ono.

17 Ii-dubata phez;
bya eye phez l'eli úbvú nkengu;
mbụ ẹka gube Chipfu hotaru
g'ọ buru ibe ngu;
mbụ ọlo, dụ nsọ ophu i
gude ẹka ngu kpua.

18 Oo gube Chipfu a-buru eze
jasụ ọ ọtuutuutu ọ mịimimii.

19 Teke ịnya Fero; waa ụgbo-ịnya iya; waa
ndu agba l'inya bahuru l'eze-enyimu ono be
Chipfu vutaru mini ono so-kpute phez. Obenu
ọ ọndu Ịzuru ọ jeru ije l'ali okponku ghaa eze-
enyimu ono. 20 Noo ya; Miriyamu, nwanyi,
epfuchiru Chileke, bu nwune Eronu bya ewota
nkwa; unwanyi l'ophu wu-tsoru iya; aku nkwa
bya ete iya etete. 21 Miriyamu nodu aguru phez
ebvu ono; asuje:

Unu gu ọ ebvu nu Chipfu;
noo kele o goshiwaru l'ọ parụ ẹka.
Inya yee ndu agba iya nu
be o nwuru ye l'echi eze-enyimu.

Mini Mara; waa Elimu.

22 Tobudu iya bu; Mosisu dua ndu Ịzuru ọ
gbe ọ Eze-enyimu Uswe-uswe duru phez bahu
l'echiegu Shuru. Epe jee ije ujiku eto l'echiegu;
ophu epe ahumaduru mini. 23 Epe rwua
Mara; ophu epe adudu ike ngua mini iya; noo
kele mini ono atso ilu. Noo iphe ono, kparụ iphe,

a gūru ẹka ono Mara. ²⁴ Ẹphe gūharu Mósísu aphū; sū: “?Bū gūnu bẹ anyi a-ngū?”

²⁵ Noo ya; Mósísu raku Chipfu. Chipfu bya egoshi iya mkpirikpu oshi. O wota iya chie lẹ mini ono. Mini ono tsoahaa uto mini.

O kwa l'ẹka ono bẹ Chipfu tūru ekemu nū phẹ; bya atōoru phẹ okpa iya. O bukwarupho l'ẹka ono bẹ o nọ hua phẹ ama. ²⁶ Chipfu sū phẹ: “O -būru l'unu ngaberu nchị l'opfu mube Chipfu, bū Chileke unu; bya eme iphe, pfuru oto l'anya mu; o -būru l'unu anga nchị l'iphe, mu sūru g'unu meje; bya etsoepho iphe, mu tōru okpa sū g'unu tsoje; bẹ o tọ dudu ejo iphe-ememe ono, mu gude byapfuta ndu Ijiputu ono, mu bya egude byapfuta unu. Noo kẹle ọo mbedua bū Chipfu onye emeje unu g'unu ka mma l'iphe-ememe.”

²⁷ E mechaa; ẹphe bya ejerwua Elimu; ẹka ọgba-mini iri l'ẹbo nọ; waa upfu mpfu ukporo ẹto l'iri. Ẹphe bya akpobe ulo-ekwa phẹ lẹ mgboru mini ono.

16

Mana waa ọkwà

¹ Ndu Ízurelu g'ẹphe ha wufu lẹ Elimu; bya erwua echięgu Sinu, nọ lẹ mgbaka Elimu yẹ ubvú Sayinayi lẹ mbọku, onwa k'ẹbo dū l'abali iri l'ise g'ẹphe shichaepho l'ali ndu Ijiputu futa.

² G'ẹphe ha gūru aphū kpua Mósísu yẹ Erōnu l'echięgu ono; ³ sū phẹ: “Ome Chipfu gude ẹka iya gbushia anyi l'ali Ijiputu; m'ehu akakwa anyi guu! Ẹka ono, anyi shi anọ-pheje ite-anu mgburugburu; eriji ẹpho. Obenu l'unu

chifutaru anyi bya edobe l'echiegu l'eka-a g'unu kpo-gbushia anyibe igwe oha-a l'egu."

⁴ Chipfu su Mosisu: "Mu e-shi l'imigwe dzeeru unu nri ge mini. Ge ndu Izurelu lufutaje mbokumboku bya ekpota ophu a-suru phe eriri ke mboku ono. Ge mu eshi egube ono hua phe ama; maru; ?ephe e-kweta-a meje iphe, mu turu phe ekemu iya. ⁵ O -rwua le mboku k'ishii; ephe eshia nri ophu ephe kpotaru. Mboku ono be ephe e-kpota iya g'o ha g'ophu ephe ekpotajehawa mboku ozo ugbo labo."

⁶ Oo ya bu; Mosisu yee Eronu su ndu Izurelu g'ephe ha: "Uzenyashi-a be unu a-huma l'oo Chipfu bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu. ⁷ O -rwua l'utsu be unu a-huma odu-biribiri Chipfu; noo kele o numawaru aphu, unu agu ekpu iya. ?Bu onye be anyibedua bu; ophu unu a-nodu aguru anyi aphu?" ⁸ Mosisu sukwaphe: "Unu amaru l'o bu Chipfu eviya. Oo-nu unu anu, unu ata l'uzenyashi-a; waa nri, a-suru unu eriri l'utsu; noo kele o numawaru aphu, unu guru kpua ya. ?Bu onye be anyi bu? Unu ta agukwaru anyi aphu; o kwa Chipfu be unu aguru iya!"

⁹ Mosisu su Eronu: "Su ndu Izurelu g'ephe ha; g'ephe tuko bya l'ataphu Chipfu. Kele o numawaru aphu, ephe agu."

¹⁰ Eronu nodukwadu epfu eyeru ndu Izurelu g'ephe ha; ephe ghaa enya l'echiegu; bya ahuma odu-biribiri Chipfu g'o nwuru ke phoo l'urwukpu ono, kpuru oronmono ono.

¹¹ Chipfu su Mosisu: ¹² "Mu numawaru aphu, ndu Izurelu agu. Pfuaru phe l'ephe a-ta anu le

nchi-ejiu. O -rwua l'utsu l'e gude nri zu-jia phe epho. Oo ya bu g'ephe amaru l'oo mbedua bu Chipfu, bu Chileke phe."

¹³ O -rwua l'uzenyashi ono; okwa bya atuko eka epe kpoberu ulo-ekwa phe dzuru. A futashia l'utsu; iji kwashiwaa ike; kwaphee eka ono, epe kpoberu ulo-ekwa phe ono mgburugburu. ¹⁴ Iji ono phosahuapho; o nweru nwa iphe, wushiru l'alì l'echiegu ono, dugbaa yegeyege; bya adu g'iji, oyi meru; o huko ahuko. ¹⁵ Ndu Izurelu humae ya pho; epe su nwibe phe: "Bù gunu baa?" Noo kele epe te eshidu maru iphe obu.

Mosisu su phe: "Oo nri, Chipfu nuru unu g'unu ria. ¹⁶ Waa ekemu, Chipfu turu baa: 'G'onyenonu kpotaje ophu a-suru iya eriri. Ndu bu l'ulo-ekwa unu be unu e-kpotajeru ogbongu lanu ogbongu lanu.' "

¹⁷ Ndu Izurelu mee g'e pfuru phe. O nweru ndu ophu kpotaru shii; o nweru ndu ophu kpotaru nwanshii. ¹⁸ E mecha; epe gude ogbongu gbaa ya; ophu ndu kpotaru shii; ekpotanukaduru; ophu ndu kpotaru nwanshii; ekpopeteduru. Onyenonu kpotaerupho ophu suru iya nu.

¹⁹ Mosisu su phe: "G'o to nwekwa onye e-dobe nkiya g'ò futa l'utsu."

²⁰ Ole o nwelezu-a ndu ophu angabeduru Mosisu nchi, haphodoru nkephe dobe; o nodu futa l'utsu. A futashia l'utsu; eka jiwa iya ejiji; teme o nodu eshiakwapho ishi. Ehu-eghu iphe ono, epe meru ono ghuaaha Mosisu.

²¹ Ụtsu mbòkumboku; onyenonu ekpota ophu a-suru yee ndibe iya eriri. Teke anwu chishijeeru pho ike; ophu phoduru l'ali azashihu. ²² O -rwua mboku k'ishii; ephe kpota ophu ha g'ophu ephe ekpotaje mgbo labo. Ogbongu labo be ephe kpotaru onye lanu. Ndu-ishi ndu Izurelu bya epfuaru iya Mosisu. ²³ O su phe: "Waa ekemu, Chipfu turu baa: 'Echele bu eswe Sabatu; mbu eswe-atuta-unme, du nsọ ke Chipfu. Oo ya bu; unu ghee iphe, du unu k'egheghe; shia, iphe du unu k'eshishi ntanu-a. Unu edobe ophu ghuduru nu jasụ l'utsu.' "

²⁴ Ephe haa ya; o boọ nchi, bu iphe, Mosisu pfuru; ophu o shiduru ishi; ophu eka aladuru iya. ²⁵ Mosisu su phe: "Unu ria ono ntanu-a! Noo kele ntanu-a bu eswe-atuta-unme ke Chipfu; ophu o to dudu nri, unu a-huma l'etezi ntanu-a. ²⁶ Unu e-kpotaje nri ono ujiku ishii; ole o -rwua mboku k'esaa, bu eswe-atuta-unme be o to dudu."

²⁷ Ole o nweluru-a ndu tugburu le mbochi k'esaa jeshia ekpota nri; obenu l'o to nweduru ophu ephe humaru. ²⁸ Chipfu su Mosisu: "? Bu teke ole be unu a-jikaberu eme ekemu mu; waa opfu mu? ²⁹ Nyatakwa l'oo Chipfu be nuru unu eswe-atuta-unme. Noo iphe, meru g'o gude o nodu abujeru: o -rwua mboku k'ishii; l'o nu unu nri, a-suru unu ujiku ebo. O -rwua mboku k'esaa; g'onnyemonye nodujeepho l'eka o no. G'o to nweshiru onye alufuje alufu." ³⁰ Oo ya bu; ndu ono dzua ike le mboku k'esaa.

³¹ Ndu Izurelu kua nri ono mana. Oocha ucha

g'akpuru koriyanda; teme o nodu atsoje g'echa mbekee, e gude manụ-ẹnwu mee. ³² Mosisu sụ: “Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: ‘Unu kpota ogbongu mana lanụ doberu ogbo ophu nọ l'iphu. Oo ya bụ g'ephe ahuma nri, mu nuru unu; unu ria l'echiegu; teke mu dufutaru unu l'alị Ijiputu.’”

³³ Oo ya bụ; Mosisu sụ Eronu: “Wota ite; kporu ogbongu mana lanụ ye iya. Dobe iya l'atatiphu Chipfu; g'e doberu iya ogbo ophu nọ l'iphu.”

³⁴ Eronu woru iya dobe l'atatiphu okpoko ono, e yeru ekwo ekemu Chipfu ono; k'ophu ee-dobe iya; ge Chipfu pfuru Mosisu. ³⁵ Ndu Izurelu ria mana ukporo apha labo; gbiriri jasụ ephe jerwua alị eka e bu ebubu. Mbụ l'ephe riru mana gbiriri jasụ ephe rwua l'oke alị Kėnanu.

³⁶ Ogbongu lanụ bụ oke-lanụ-l'uzo-iri l'iphe, jiru nkweka.

17

Mini, shi le mkpuma

¹ Ndu Izurelu g'ephe ha bya wulihu l'echiegu Sinu tugbua; ephe -gbẹ l'ibe iya ophu; ephe abahụ l'ibe iya ophu; o buerupho ge Chipfu ziru phe bụ ge ephe eje iya. Ephe je akpobe ulo-ekwa phe le Refidimu. Obenu le mini, ephe a-ngụ ta adudu l'eka ono. ² Oo ya bụ; ephe baaharu Mosisu mba sụ: “Nụ anyi mini g'anyi ngụ!”

Mosisu sụ: “?Bụ gunu be unu abaru mu mba? ?Bụ gunu kparu iphe unu ahụ Chipfu ama?”

³ Obenu lẹ ndu Ízurelu bẹ ẹgu mini agushi ike; ẹphe nọdu aguru Mósísu aphụ; sụ: “?Bunua ọ́nu kparụ iphe i dufutaru anyi; waa unwu anyi; waa iphe-edobe anyi l'alị Ijiputu bya edobe g'ẹgu mini gbushia?”

⁴ Oo ya bụ; Mósísu raku Chipfu sụ: “?Denu ọ́ mu e-me ndu-a? Ẹphe a-byaakwa mu atụ-gbu lẹ mkpuma.”

⁵ Chipfu sụ Mósísu: “Vuta ọ́zo ọ́ ọ́ ndu Ízurelu tso ngu l'azụ. L'ì harụ ndu bụ ọ́gerenya Ízurelu duta; l'ì wota mgboro ono, i chiru l'enyimu Nayìlu ono gude jeshia. ⁶ Mu a-pfuru ngu l'ataphu lẹ mkpuma Horebu. I -rwua ẹka ono; chia mgboro ngu lẹ mkpuma ono. Mini, ndu Ízurelu a-ngụ e-shi iya lwashìhu.” Mósísu bya emee nno l'ataphu ndu bụ ọ́gerenya ndu Ízurelu ono. ⁷ O bya agụ ẹka ono “Masa”; ọ́kwaa ya phọ “Meriba”; noo kẹle ndu Ízurelu barụ mba; bya ahụ Chipfu ama; sụ: “?Chipfu nọ l'echilabọ anyi tọ tọ nọdu iya?”

Aalwụ-kpee ndu Amaleku

⁸ Ndu Amaleku bya etso ndu Ízurelu ọ́gu lẹ Refidimu. ⁹ Mósísu sụ Jioshuwa: “Harụ unwoke anyi họt a ọ́ta je awọta ndu Amaleku ọ́gu. Echele bẹ mu e-gude mgboro Chipfu l'ẹka je apfuru l'eli úbvú.”

¹⁰ Oo ya bụ; Jioshuwa bya awọta ndu Amaleku ọ́gu, dọ ọ́ Mósísu ziru iya. Mósísu; waa Ẹronu; waa Huru bya enyihu eli úbvú; je anọdu lẹ mkpakponu iya. ¹¹ O nọdu abujeru;

Mósisu -chiliepho ẹka imeli; ndu Ízurelu alwu-kpeahaa. Teke ọ chizetaru ẹka; ndu Amaleku alwu-kpeahaa. ¹² A nonyaa; ẹka tsuhu Mósisu mee; ẹphe pata mkpuma; bya edoberu iya; ọ nọdu anọ. Erọnu; waa Huru bya apalia ya ẹka imeli; onye lanu l'ekutara; onye ophuu l'ekicha. Oo ya bu; ẹka nọdue ya pho l'imeli egube ono gbiriri jasu nchi jihu. ¹³ Oo ya bu; Jioshuwa phe lwu-kpee ndu Amaleku.

¹⁴ Noo ya; Chipfu su Mósisu: “Dee iphe-a l'ekwo g'o buru iphe, ee-gudeje nyata iya. Teme l'i mekwaapho ge Jioshuwa numa le mu e-me ge ndu Amaleku chihu le mgboko; g'a ta nyatabahe phe.”

¹⁵ Mósisu bya akpua oru-ngweja; bya agua ya “O kwa Chipfu bu onye emeje g'eka mu kangoo l'ogu”. ¹⁶ O su: “Iphe, meru iphe, mu guru iya nno bu l'a chi-liru ẹka pfuru nu Chipfu l'aba-eze iya. Chipfu a-noduepho etso ndu Amaleku ogu; e-shi l'ogbo sweru ogbo.”

18

Jieturo akpapfuta Mósisu

¹ Noo ya; Jieturo, onye uke ndu Midiyanu, bukwapho nna nyee Mósisu; bya anumakota iphemiphe, Chileke mekotaru Mósisu waa ndu nkiya, bu Ízurelu; teme waa ge Chipfu gude dufuta ndu Ízurelu l'ali ndu Ijiputu.

² Teke Mósisu dutaru nyee ya, bu Zipora dulaa ibe Jieturo, bu nna nyee ya ono; be Jieturo ono nabataru nyee Mósisu obu; ³ waa unwu iya unwoke labo. Onye lanu be epha iya bu

Geshomu; noo kele Mosisu sūru: “Mu bu onye lwaru alwalwa l'ali ndu ohozo.” ⁴ Epha onye ophuu buru Eliyéza; noo kele o sūru: “Oo Chileke nna mu bu onye yeru mu eka. O dzotaru mu ge Fero te egbu mu.”

⁵ Jieturo, bu nna nyee Mosisu duru unwu Mosisu; waa nyee Mosisu obu byapfuta iya l'echiegu l'eka o kpoberu ulo-ekwa le mgboru ubvu Chileke. ⁶ Jieturo zihawaru g'e je asu iya: “Mube Jieturo, bu nna nyee ngu be dukwa nyee ngu; waa unwegirima ibe ngu abya.”

⁷ Oo ya bu; Mosisu gba iya ndzuta bya ephozeru iya ishi; bya anma iya akpa. Ephe kelecha; bya bahu l'ulo-ekwa Mosisu. ⁸ Mosisu kokotaru nna nyee ya ono iphemiphe, Chipfu meru Fero waa ndu Ijiputu l'iswi ehu ndu Izurelu; teme waa iphe-ehuka, ephe jekotaru l'uzo; waa ge Chipfu gude dzota phe.

⁹ Ehu tsoo Jieturo utso g'o numaru k'iphe, du ree, Chipfu mekotaru Izurelu; dzota phe l'eka ndu Ijiputu. ¹⁰ O su: “G'ajaja buru ke Chipfu, bu onye nafutaru ngu l'eka ndu Ijiputu; yele eka Fero; mbu onye nafutaru ndu Izurelu l'eka ndu Ijiputu. ¹¹ Nta-a be mu maru le Chipfu be kakota agwa l'ophu shii. Noo kele oo ndu nmaru ndu Izurelu phulaphula be o meru iphe-a.” ¹² Noo ya; Jieturo, bu nna nyee Mosisu bya egweeru Chipfu ngweja-akpo-oku; gwekwaarū iya pho ngweja ozowaro. Eronu duta ndu bu ogerenya Izurelu bya g'ephe le Jieturo ria nri l'atatiphu Chileke.

Aahota ndu l'e-doshijeru ndu Izurelu opfu

13 O -rwua nchitabohu iya; Mosisu bya eje anodu l'eka onoduje; kpeaharu ndu Ízurelu ikpe. Ephe shi l'utsu no-pee ya mgburugburu jasụ l'uzenyashi. 14 Nna nyee Mosisu bya ahuma iphe, Mosisu emeru ndu Ízurelu; o sụ: “?Bụ gunu be iimeru ndu Ízurelu egube ono? ? Bụ gunu kparu iphe, o bu gubedua nwekinyi ngu a-noduje ekperu ndu ono ikpe; ke g'ephe shije l'utsu no-pee ngu mgburugburu jasụ l'uzenyashi?”

15 Mosisu sụ iya: “O kwa phe abyaje mu akpata ishi iphe, bu uche Chipfu. 16 Teke o bu l'oo opfu adaru phe; ephe ewotaru mu iya; mu edoshiaru phe iya; bya akaru phe iphe, Chipfu toru okpa sụ g'e tsoje; waa ekemu iya.”

17 Nna nyee Mosisu sụ iya: “Iphe, iime ta adudu ree. 18 Oo egbugbu be gubedua; waa ndu ono, awu-pfutaje ngu nu ono egbu onwunu. Ozi ono kariru ngu eka; i tii jekotadu iya nwekinyi ngu. 19 Ngabe nchi ge mu kpọ-ziaru ngu uzo g'imeje iya. Ge Chipfu swikwaru ngu. Oo gubedua a-nochi enya ndu-a l'atatiphu Chileke. Ii-wotaje iphe, adaru phe nu dooru iya. 20 Zia phe iphe, Chipfu toru okpa sụ g'e tsoje; waa ekemu iya; bya egoshi phe uzo, ephe e-toru; waa iphe, gbaru phe l'ememe. 21 Li bya eshi l'ime ndu Ízurelu g'ephe ha hota ndu ike du; mbu ndu atsụ Chileke ebvu, bu ndu e gude ire phe eka; bya aburu ndu te eridu uphalazu. Hota phe g'ephe buru ndu-ishi unu umadzu labo l'ukporo iri iri; waa ndu-ishi umadzu ukporo ise ise; waa ndu-ishi umadzu ukporo ebo l'iri iri; teme waa ndu-ishi

umadzu iri iri. ²² Hota phe g'ephe doshikotajeru ndu Ízurelu opfu tekenteke. Ole g'ephe wotajeru ngu opfu ophu shihuru ike. Ephe edoshije opfu ophu du nphe nweka phe. Ono e-me g'ivu ngu ka nphe; noo kele unu l'ephe tukoru evu iya. ²³ I-mee ya nno; o -buru uche Chileke; be ii-dukwa ike vua ivu-erwa ono; teme ndu ono -nodu ala unuphu; ephe egude ehu-utso ala.”

²⁴ Mosisu ngaberu nna nyee ya ono nchi; bya emekota iphemiphe, o pfuru. ²⁵ O bya ahota ndu okpehu du l'echilabo Ízurelu l'ophu; bya emee phe ndu-ishi ndu du unu labo l'ukporo iri iri; waa ndu-ishi ndu du ukporo ise ise; waa ndu-ishi ndu du ukporo ebo l'iri iri; teme waa ndu-ishi ndu du iri iri. ²⁶ Ephe nodu anoduje edoshikotaru ndu Ízurelu opfu. Opfu ophu shihuru ike be ephe ewotajeru Mosisu. Opfu ophu du nphe be ephe edoshije nweka phe.

²⁷ Noo ya; Mosisu haa nna nyee ya ono; o lashia ali iya.

19

Úbvú Sayinayi

¹ O be mboku, kwe ndu Ízurelu onwa eto gededede, ephe wufuru l'ali Ijiputu; ephe byarwuta echiegu Sayinayi. ² Ephe shi le Refidimu bya erwua echiegu Sayinayi, bya akpobe ulo-ekwa phe l'eka ono l'okpa úbvú ono.

³ Mosisu nyihu eli úbvú ono nyipfu Chileke. Chipfu bya agbe l'úbvú ono kua ya su: “Waa iphe, ii-zi ndu onu-ulo Jiékopu baa; mbu iphe,

ii-pfuru ndu Ízurelu: ⁴ ‘Unubedua l'onwunu humaru iphe, mu meru ndu Ijiputu; waa gẹ mu gude hee unu g'ugo, he nwa iya; hepfuta onwomu. ⁵ O -buru l'unu ngaberu mu nchi; bya edobe ogbandzu mu bẹ unu a-buru okiphe, duru mu iche l'echilabo ohamoha. A makwaru-a lẹ mgboko l'ophu bu nkemu; ⁶ oḷe unu a-buru mu ali-eze ndu-uke; waa oha, du nsọ.’ Noo iphe, ii-pfuru ndu Ízurelu bu ono.”

⁷ Oo ya bu: Mosisu bya alaphu azu; bya ekuko ndu bu ogerenya ndu Ízurelu; bya atuko iphemiphe ono, Chipfu ziru iya g'o pfua ono; pfukotaru phe. ⁸ Ndu Ízurelu tuko zua mgbede su: “Iphemiphe, Chipfu pfuru bẹ anyi e-mekota.” Oo ya bu; Mosisu bya egude onu, ephe yeru jepfu Chipfu ozo.

⁹ Chipfu su Mosisu: “Mu a-nodu l'urwukpu, jihuru kpakpalu byapfuta ngu; k'ophu ndu Ízurelu a-nodu anu eka mu epfu eyeru ngu; g'ephe achiru upfu kwewaro l'eka i no.” Oo ya bu; Mosisu bya epfuaru Chipfu onu, ephe yeru.

Edobe ndu Ízurelu nsọ

¹⁰ Chipfu su Mosisu: “Jepfu ndu Ízurelu je edoo phe nsọ ntanu-a; waa echele. Gi pfuaru phe g'ephe saa uwe phe asasa. ¹¹ O -rwutashia mboku k'eto; g'ephe kwakobe-ghewa; noo kele mboku ono bẹ Chipfu e-nyizeta bya anodu l'ubvu Sayinayi; ndu Ízurelu ahumakota iya g'ephe ha. ¹² Kpaaru phe oke l'ubvu ono mgburugburu. Pfuaru phe g'ephe letakwa enya g'okpa phe te jekubekwa mgboru ubvu ono ejekube; ophu o

buro k'enyihu iya enyihu. Onye ẹhu iya rwutaru l'úbvú ono bẹ ee-gbu egbugbu. ¹³ G'a tųgbua ya lẹ mkpuma; ọzo gbagbua ya l'apfų; g'e te denyikwa iya ẹka. Ọ -bų nemadzų; ọzoo anų; g'e te kwekwa g'ọ nọdu ndzų. Ọ buẹpho teke a nọnyaru; e gbua opu bẹ ẹphe e-bebe jekube úbvú ọbu.”

¹⁴ Mosisu shichaẹpho l'eli úbvú ono nyizeta byapfuta ndu Ízurelu. Ọ bya edoo phẹ nsọ g'ẹphe dųru Chileke iche; ẹphe bya asashia uwe phẹ. ¹⁵ Ọ sų phẹ: “O -rwutashia mbọku k'ẹto; unu kwakọbechaakwa onwunu! Unu hakwaa ejepfu nwanyi!”

Mosisu enyipfu Chileke l'úbvú Sayinayi

¹⁶ O belephọ l'ųtsu mbọku k'ẹto ono; ebemu-igwe wata akų kẹ phoophoophoo; egbigwe nọdu ada; teme urwukpu, jihuru kpakpalu sọ-kputa eli úbvú ono. Opu, adashi ọda ike shi l'úbvú ono ada. Onyemonye, nọ l'ulo-ẹkwa iya phuhu kẹ kpaakpaakpaa. ¹⁷ Mosisu bya edufuta phẹ l'ẹka ẹphe kpọberu ọlo-ẹkwa phẹ g'o duru phẹ byapfuta Chileke. ẹphe bya tųko pfuru l'ọkpa úbvú ono. ¹⁸ Ẹnwuru-ọku tųko úbvú Sayinayi sweta; noo kẹle Chipfu gude ọku nyizeta l'úbvú Sayinayi ono. Ẹnwuru-ọku ono nọdu akpų kẹ tųtuutuu zelihi g'ẹnwuru shi l'ọku, enwu phoophoophoo. Úbvú ono l'ophu nọdu an-makọta jijijiji ẹhuka ẹhuka. ¹⁹ Ọda opu ono nọdu aka shii eje. Mosisu nọdu epfu opfu; a nọdu anųkwapho olu Chileke ẹka oopfu eyeru Mosisu.

20 O buru iya bu le Chipfu enyizeta l'eli ubvu Sayinayi; bya ekua Mosisu g'o nyipfuta iya le mkpakponu ubvu ono. Mosisu nyihu eli ubvu ono. 21 Chipfu su iya: "Nyizeta l'ali je anmaaru ndu Izurelu okwa g'ephe ta akpahe uzo g'ephe huma Chipfu; odumeka be ephe adukwa igwerigwe laa l'iyi. 22 Mbukponu ndu-uke, eme g'ephe byakube mube Chipfu ntse be e-do onwophe nso g'ephe duru mu iche; odumeka mu anua phe aphu."

23 Mosisu su Chipfu: "Ndu Izurelu te enyitakwa ubvu Sayinayi; noo kele i turu anyi ekemu su g'anyi dobe ubvu ono nso; teme anyi akpaa ya oke gbaphee mgburugburu."

24 Chipfu su: "Nyizeta l'ali je eduta Eronu g'unu l'iya swiru. Ole ge ndu-uke; waa ndu Izurelu ophu ta akpaghatakwa oke ono byapfuta mube Chipfu; odumeka be mu a-nukwa phe aphu."

25 Mosisu nyizeta bya epfuaru ndu Izurelu iphe, Chipfu pfuru.

20

Ekemu iri, shi l'eka Chileke

1 Chipfu bya epfukota iphemiphe-a; su:

2 "Oo mbedua bu Chipfu, bu Chileke unu, bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu; mbu ali eka ono, unu shi buru ohu ono.

3 "Unu ta adukwa iphe, unu a-bajeru eja; gbahaa mube Chileke kpurumu.

4 "Unu te emetakwaru onwunu ntekpe, e meru; o yee iphe, no l'imigwe; ozoo iphe, no le

mgboko-a; mę iphe, bu lę mini-ime-alı. ⁵ Unu ta abajękwaru pę ęja; ọpһu unu ejejekwaru pę ozi. Noo kęle mębe Chipfu, bu Chileke unu eko okophoo. Mu nọdu anųje ndu mu dų ashı aphų k'iphe, dų ęji, ęphe meru mu; gude iya nųa unwu pę aphų; mę unwu nwanwa pę; mę unwu nwanwanwanwanwa pę. ⁶ Obenu l'iphe, bukpo ndu yeru mu obu bya emeje iphe, mu pfuru bę mu emejekwanų gę n-yemobu mu buru o-je-lę-nwanwa l'ęhu pę.

⁷ “Unu te ekujekwa ępha mębe Chipfu, bu Chileke unu l'ųzo, apfuduru-oto. Noo kęle mębe Chipfu ta ahakwa ndu eme nno; gę mu ta nų pę aphų.

⁸ “Unu nyataję mee mbọku Sabatu, bu eswe-atuta-unme g'ọ dų nsọ. ⁹ Ọo ujiku ishii bę unu e-seje akanya; jekota ozi unu; ¹⁰ Obenu lę mbọku k'ęsaa bu eswe atuta-unme kę Chipfu, bu Chileke unu. G'ọ tọ dukwa ozi, unu e-jeje mbọku onoya. Ọpһu unu ekwekwa gę nwa unu; m'onye unu gbaru ohu; mę iphe-edobe unu; m'onye lwarų alwalwa, bu l'ibe unu; jee ozi mbọku ono. ¹¹ Noo kęle ọo ujiku ishii bę mębe Chipfu meru igwe; bya emee eliphe; yęe eze-ęnyimu; mę iphemiphe, dukota iya nų. O be lę mbọku k'ęsaa; mu tuta unme. Ọ buru iphe ono kparų iphe, mębe Chipfu goru onu-oma nų eswe-atuta-unme; bya emee ya; ọ dų nsọ.

¹² “Unu kwabejekwa ne unu mę nna unu ọbvù. Ọo ya bu g'unu enweru ndzų ogologo; buru l'alı ono, Chipfu, bu Chileke unu abya unu anunu ono.

¹³ “Unu te egbukwa ọchi.

14 “Unu te erijekwa ogori.

15 “Unu te ezijekwa iphuru.

16 “Unu ta adzujekwa ụka kpua nemadzu ibe unu.

17 “G'ulo nwibe unu; me nyee ya; me ohu, o gbataru agbata; me iphe-edobe iya; mekpoo iphe, o nweru enweru g'o ha ta adujekwa unu g'a su l'oo unu nwe iya.”

18 Ndu Izurelu humaeopho egbigwe; waa ebemu; bya anuma opu; bya ahuma g'ubvu ono akpushi enwuru-oku; ephe nmahu ke rwu-urwuu le ndzu-agugu. Ephe pfuru ụzenya; 19 su Mosisu: “Pfujeru yeru anyi gubedua; anyi a-ngabe-a nchi. Ge Chileke te epfuhakwa opfu yeru anyi l'onwiya; odumeka be anyi a-nwushihukwa.”

20 Mosisu su ndu Izurelu: “Ge ndzu ba agushi unu. Chileke byaru g'o hua unu ama; k'ophu unu a-nodu atsuje iya ebvu; haa eme iphe-eji.”

21 Ndu Izurelu pfuru ụzenya; Mosisu bya ejekube ochii ono ntse, bu aka Chileke no.

Aakpu oru-ngweja Chipfu

22 Chipfu su Mosisu: “Su ndu Izurelu le-a: Unu humawaru l'onwunu le mu shi l'imigwe pfuru yeru unu. 23 G'o to dukwa agwa, unu e-meta swikube mu. Unu te egudekwa mkpola-ochaa; ozoo mkpola-ododo meta agwa doberu onwunu.

24 “O buru eja, shi l'ali be ee-gudeje kparu mu oru-ngweja, bu aka ee-gbuje aturu; waa eghu; waa eswi; gude gweeru mu ngweja-akpo-oku; waa ngweja-ehu-guu. Ekameka mu meru g'a noduje; nyata epha mu be mu a-byapfutaje

unu bya ekebe unu l'oma. ²⁵ O -buru l'unu gude mkpuma akpuru mu oru-ngweja; unu te egudekwa mkpuma, a rwaru arwarwa. Noo kele unu -kua ya ongu be unu turwuwaru iya. ²⁶ Ophu unu akpukwa oru-ngweja ono g'o du l'eli; tua ya ocho k'ophu ee-nyihuje iya enyihu; a nonyaa; unu jia onwunu uwele l'oru-ngweja ono.”

21

Ndu Hiburu, a gbaru ohu

¹ “Waa ekemu, ii-zi phe baa:

² “O -buru l'i gbaru onye Hiburu ohu be iphe, oo-jeru ngu ozi bu apha ishii. O -be l'apha k'esaa l'o nweru onwiya; a taa pfudu ugwo l'ishi iya.

³ Teke o bu l'o swi nwekinyi iya teke o byaru; l'o laa nwekinyi iya. O -bukwanuru le yee nyee ya swi teke oobyaa; nyee ya ono etsoru iya me o lashia. ⁴ Teke o bu le nnajiuphu iya lutaru iya nwanyi; o nwutaru iya unwegirima; nyee ya ono me unwegirima iya ono a-tuko buru ke nnajiuphu iya. O buerupho nwoke a-la nwekinyi iya.

⁵ “Obenu o -buru l'ohu ono suru le ya yeru nnajiuphu iya obu; bya eye nwanyi ono, oolu ono; waa unwegirima iya; ophu ya alufudu eje enweru onwiya; ⁶ g'onye nwe iya nu duru iya je l'iphu ndu-ikpe. L'o duru iya je l'onu-mgbo; ozo l'okpa mgbo; je egude oji kpo-fua ya nchi. L'o buru ohu iya jasu g'oo-no-beru.”

⁷ “O -buru le nwoke reru nwa iya nwanyi g'o buru ohu; a ta abyadu aha iya g'o laa g'aahaje

unwoke pho. ⁸ Teke e reru iya onye ari ke g'ọ luru iya; a nonyaa; ophu o duedu iya ree; g'ọ hakwaa g'a gbata iya. O to gbakwaru ge nnajiuphu iya ono ree ya ndu ohozo; noo kele o to meeduru ohu iya obu iphe, o kweru ukwe iya. ⁹ O -buru l'oo nwa iya nwoke be o zu-doru iya g'ọ luru; g'o mejekwa nwamgboko obu ge nwa, o nwuru anwunwu. ¹⁰ O -buru le nwoke lutaru nwanyi ozo; g'ọ nujekwa nyee ya ke mbu nri; nmajeru iya ekwa; emeru iya iphemiphe, eemejeru nwanyi, aalu alulu. ¹¹ O -buru l'o too meduru iya uzo iphe eto ono; ge nwanyi ono lufu; ole g'ọ to dukwa me afu, aa-pfu nwoke ono."

Emeka onye ozo iphe

¹² "Onye chiru nemadzu iphe chigbua ya; g'ọ lakwaa l'ochi iya. ¹³ Ole o -buru l'o to lekebeduru enya chigbua ya; o -buru l'oo Chileke haru iya g'ọ nwua nno; be o nweru aka mu e-goshi unu g'onye du nno gbajeru laa. ¹⁴ Obenu; o -buru le nemadzu lekeberu enya; gude eregede gbua nemadzu ibiya; unu kputa onye obu kpuru lufu l'oru-ngweja mu; je egbua l'eka ozo."

¹⁵ "Onye tsoru ne iya; ozoo nna iya ogu be eegbu egbugbu."

¹⁶ "Onye paru nwibe iya je eree; ozoo l'o nokwadu iya l'eka teke e guderu iya; g'e gbua onye obu egbugbu."

¹⁷ "Onye phuru ne iya iphu; ozoo nna iya; g'e gbukwaa onye ono egbugbu."

¹⁸ "O -buru l'unwoke labo be opfu adaru; onye lanu tua onye ophuu mkpuma; ozoo

l'ọ pfupfuberu ẹka tsua ya; ọphu onye ono anwuhuduru anwuhu; ọ buru iphe bẹ o mekaru iya; ọ zẹeru iya azẹe; g'ọ tọ dukwa iphe, ee-me onye ono, mekaru iya iphe ono; ¹⁹ m'ọ buru l'onye ono mechaaru-a; ọ nọdu aduje ike gude mgboro ejephe l'etezi. Ọle onye ọphu mekaru iya iphe, a-pfukwanu iya ugwo azẹe ono, o shi zẹe kẹ mmanu ono; bya aghakwaa ya phọ jasụ l'ọ kaẹbe mma ree.”

²⁰ “Ọ -buru l'ọ nweru onye chiru ohu iya iphe; m'ọ bu ohu iya kẹ nwoke; ọzo kẹ nwanyi; ohu ono shi l'iphe ono, e chiru iya ono nwuhu; g'a nùkwaa onye ono, chigburu iya nu ono aphù. ²¹ Obenu l'ọ -buru l'ohu ono nọru ujiku ẹbo; ọzoo ẹto bya ewekorohu; g'ọ tọ dukwa iphe, ee-me onye chiru iya iphe; eshinu ohu ono bu ẹku iya bẹ ọ bu.”

²² “Ọ -buru l'ọ nweru unwoke, alwu ọgu; ẹphe meka nwanyi, du ime iphe; mee k'ọphu ẹpho lufuru iya; ọphu ọ dudu ẹka a kwataru meka iya iphe ọzo; g'e retakwaa onye ọphu mekaru iya iphe ọbu nre lẹ g'ọdu ji nwanyi ono ree; waa gẹ ndu-ikpe kpeburu. ²³ Obenu; ọ -buru l'e mekaru iya iphe shii; gẹ ndzu laaru ndzu; ²⁴ g'ẹnya laaru ẹnya; eze alaaru eze; ẹka alaaru ẹka; ọkpa alaaru ọkpa. ²⁵ Ọ -buru ọku bẹ ọ huru iya; l'a hulata iya. Teke o mefuru iya ọnyá l'ẹhu; l'e melata iya. Teke o tsuru mkpukpu-mee ye iya l'ẹhu; l'e tsukwarupho mkpukpu-mee ye yẹbedua l'ẹhu.”

²⁶ “Ọ -buru l'ọ nweru onye chiru ohu iya iphe l'ẹnya; k'ọphu o chipyaru iya ẹnya lanu; g'onye ono hakwaa ohu ono g'ọ laa; je enweru onwiya;

g'ọ bụru ụgwọ ọnya ono, o chipyaru iya ono. ²⁷ Ọ -bụru l'ọ chikwofuru iya eze lanụ; g'ọ hakwaa ohu ono g'ọ laa je enweru onwiya; g'ọ bụru ụgwọ eze iya ono.”

²⁸ “Ọ -bụru l'oke-eswi gude mpu dụ-gbua nemadzụ; g'a tugbua eswi ono lẹ mkpuma; ọme g'a ta takwa anụ iya atata; ọle g'ọ tọ dukwa iphe, ee-me onye nwe iya nụ. ²⁹ Obenu; ọ -bụru l'oke-eswi ọbu eme ọna; e pfuhawaru iya onye nwe iya nụ; ọphu ọ tọ kpọ-chiduru iya l'ọka; ọo ya bụ; ọ -bụru l'ọ dụ-gburi nemadzụ; l'a tugbua eswi ono lẹ mkpuma; onye nwe iya nụ alaa l'ọchi onye ọ dụ-gburi. ³⁰ Ọle ọ -bụru l'ọ dụ ndu ono g'ẹphe gbuaru onye nwe eswi ono nre; g'ọ pfukotakwa iphemiphe, e gbuburu iya; shi nno gbata onwiya. ³¹ Ekemu ono bukwaphe iphe lanụ m'ọ -bụru l'oke eswi dụ-gburi nwokoro; ọzoo nwamgboko. ³² Ọ -bụru l'oke-eswi ono bẹ dụ-gburi ohu; g'onye nwe eswi ono pfa onye nwe ohu ono okpoga mkpola-ọchaa, ọrwa iya rwuru ụkporo shekelu lẹ shekelu iri; ọme l'a tų-gbukwaapho eswi ono lẹ mkpuma.”

³³ “Ọ -bụru lẹ nemadzụ kpufuru iphe lẹ nsụ; ọzoo l'onye ono tųru nsụ; ghebe ọnu; oke-eswi; ọzoo nkapfu-igara je adalahụ iya; nwuhu; ³⁴ g'onye nwe nsụ ono pfukwaa ụgwọ anụ ono. Mbụ-a; g'onye ono pfukwaa onye nwe anụ pho dalahuru lẹ nsụ pho ụgwọ iya; patawaro ono, nwuhuru nụ ono.

³⁵ “Ọ -bụru lẹ nemadzụ bẹ oke-eswi iya dụ-gburi oke-eswi onye ọzo; g'umadzu labo ono gbarụ mgba ree oke-eswi ọphu dzụ ndzụ;

kee aswa iya ɛnya-nhamunha. Ɛphe ekek-waapho anu iya ophu nwuhuru anwuhu ɛnya-nhamunha. ³⁶ Ole o -buru l'onye nwe oke-eswi ono maru l'oke-eswi iya eme ɛna; ophu o to kpochiduru iya l'oka; g'onye nwe oke-eswi ono kpee onye ophuu oke-eswi ozo; pata ophu nwuhuru nu pho.”

22

Akwaberu ɛku ɛnya

¹ “Teke o nweru onye kpuru eswi; ozoo aturu onye ozo l'oshi; gbua; ozoo l'o reru iya erere; g'o gude eswi ise pfua ugwo eswi ono. O -buru aturu; l'o buru aturu ɛno.

² “O -buru l'a humaru iphuru l'eka ootsukpo ulo onye ozo ge ya bahu; e meka iya iphe; o shi nno nwuhu; be onye ono, gburu iya nu ono te egbuduru ochi. ³ Obenu; o -buru l'iphe ono nwuru g'ɛnyanwu wacharu be onye chigburu iya nu gbukwaru ochi.

“Onye oshi pfufutaje ugwo iphe, o zitaru. Teke o bu l'o to nwedu iphe, o nweru; l'e ree yebedua l'onwiya; gude aswa iya pfua ugwo iphe, o zitaru.

⁴ “O -buru l'iphe ono, o zitaru ono be a humaru iya l'eka; iphe obu nodukwada ndzu; o bu oke-eswi-o; ozoo nkapfu-igara; me aturu; g'onye ono pfua ugwo iya mpukwase.

⁵ “O -buru le nemadzu chiru iphe-edobe iya ye; o je ataa iphe e meberu l'opfu onye ozo; ozoo opfu-vayinu onye ozo; ozoo l'o haru iya eka; o je ataa iphe e meberu l'opfu onye ozo; g'onye nwe

iphe-edobe ono gude iphe, kachaa ree, shi l'opfu iya; ọzoo opfu-vayinu iya; gude pfua onye ọphuu ugwo iphe iya.

⁶ “Ọ -buru l'ọku nahuru laa l'egbudu; k'ọphu o tsuru ereshi, e gburu egbugbu; ọzoo ọphu pfuru apfuru; ọzoo l'o tsugburu opfu ono l'ọphu; g'onye turu ọku ono pfua ugwo iya.

⁷ “Ọ -buru l'o nweru onye nuru onye ọzo okpoga; ọzoo iphe ọzo g'o doberu iya; a bya ezita iya l'ulo ibe onye ono; ọ -buru l'e guderu onye-oshi ono; l'ọ pfua ugwo iya mpfukwase. ⁸ Teke ọ bukwanu l'e te egudeduru iphuru ọbu; g'onye nwe ulo ono futa l'atatiphu ndu-ikpe; bya egude ẹpha Chipfu gua ẹnwa g'a maru l'ọ to budu iya kpamiru iya. ⁹ Ọ -buru l'ọ duru iphe, tuphahuru etuphahu; a huma iya onye ọzo l'eka; mbu iphe, du g'eswi; ọzoo nkapfu-igara; ọzoo aturu; ọzoo iphe eye l'ehu; mbu iphe, bukpo iphe, eenwejeru enweru; l'e duta umadzu labo, adzo iphe ono bya l'atatiphu ndu-ikpe. Onye ọphu ikpe nmaru l'ọ pfua onye ọphuu mpfukwase.

¹⁰ “Ọ -buru l'o nweru onye kperu onye ọzo nkapfu-igara; ọzoo oke-eswi; ọzoo aturu; mewaro anu ọzo g'o doberu iya; ọ nwuhu; ọzoo l'e mekaru iya iphe; ọzoo l'o tuphahuru; ọphu ọ dudu onye maru iphe, meru iya nu; ¹¹ g'ee-shi doshia opfu ono bu g'onye ono bya l'atatiphu Chipfu je agua ẹnwa l'ọ to makwa iphe, meru ẹku onye ọphuu. G'onye nwe iya nu kwetakwa nno; g'a ta pfukwa iya ugwo iya. ¹² Ọle ọ -bukwanuru l'a kpuru iya k'iphuru l'ibe onye ono, e doberu iya ono; g'onye ono pfukwaa onye nwe iya nu

ugwo iya. ¹³ Ọ -bụru l'ọo anụ-egbudu gburu iya; l'ọ wota anụ iya ọphu ọ taphodoru je egoshi; g'a maru l'ọo anụ-egbudu gburu iya. G'a ta asụkwa g'ọ pfula ugwo iya.

¹⁴ “Ọ -bụru l'ọ nweru onye rwotaru iphe-edobe onye ọzo; iphe-ehuka meka iya; ọzo l'ọ nwuhuru teke onye nwe iya nụ ta nọdu l'eka ono; g'onye rwotaru iya nụ pfulkwaa ugwo iya. ¹⁵ Obenu; ọ -bụru l'onye nwe iya nụ nọ l'eka ono teke ono; g'onye jeru arwota iya nụ ta pfulshi ugwo iya. Teke ọ bụ l'ọ pfulu ugwo; nguta eswi ono; g'okpoga ono, a pfulu ono nọ-chiwaro uburu ọbu.”

Iphe, gbaru l'ememe

¹⁶ “Ọ -bụru l'ọ nweru onye kparu nwamgboko, nwoke teke ejepfuswee; ọphu ọ dudu onye ejewa iya alulu; ephe l'iya kwaa; g'ọ kwaru aswa nụ ndibe phe; duta iya je aluru. ¹⁷ Ọ -bụru l'ọ nna nwamgboko ono jikaru su l'ọ ya te ekedu iya ya; g'ọ kwaakwapho aswa, aakwaje l'ishi nwamgboko, nwoke teke ejepfuswee; nụ nna iya.

¹⁸ “Unu ta ahajekwa nwanyi, eme omamanshi g'ọ nọdu ndzu.

¹⁹ “Onye jepfuru anu; ephe l'iya kwaa be eegbuje egbu.

²⁰ “Onye gweru ngweja nụ iphe ọzo, abudu mbedua, bụ Chipfu nwekinyi mu be eegbu egbu.

²¹ “Unu ta akpajekwa ndu lwaru alwalwa ehu; ọphu unu emejekwa phe ewere; noo kele unu shi buru ndu lwaru alwalwa l'ali Ijiputu.

22 “Unu te emejekwa unwanyi, ji phe anodedu; waa unwu-ogbee ewere. 23 Teke unu meru phe ewere; ephe -wolia olu; raku mube Chipfu be mu a-numakwa olu phe. 24 Ehu a-watakwa mu eghushi eghe ike; mu egude ogu bya atuko unu gbebe. Unyomu unu aburu unwanyi, ji phe anodedu; unwegirima unu aburu ndu enweedu nna.

25 “O -buru l'unu jieru ndu ke mube Chipfu, mkpa byaru ugwo l'echilabo unu; unu te emekwa ge ndu ejeje ugwo-ntukwase. Unu ta asukwa g'ephe tukwase iya iphe. 26 O -buru le nwibe unu yeru unu uwe l'itumo; unu wolaaru iya ya temanu enyanwu ariba. 27 Noo kele oo uwe ono bu iphe, oogudeje gbobuta ehu iya. ? Buhunu gunu be oo-gude kuru mgbenya? O -raku mube Chipfu be mu a-numakwa olu iya. Noo kele mu aphuje obu-imemini.

28 “Unu ta anmakwa Chileke phulaphula; ophu unu ephukwa ndu bu ndu-ishi ali unu iphu.

29 “Unu ta ahakwa egweru mube Chipfu ngweja, shi l'akpuru iphe, unu kpataru l'opfu; waa ophu shi le me, unu pyitaru apyita.

“Unu kujeru okpara unu nwoke nu mu. 30 Unu mekwaapho eswi unu; waa aturu unu nno. Unu haje phe g'ephe noo l'ehu ne phe ujiku esaa. O -rwua mboku k'esato; unu akputa iya wotaru mu.

31 “Unu a-buru ndu duru mu nsọ. Unu ta atajekwa iphe, anu-egbudu gburu. Unu togbojeru iya nkuta.”

23

Ekemu, a turu swibe ikpe, pfuru oto; waa k'obu-imemini

¹ “Ta asujekwa asulasu. Ta agbajekwa ejo ekebe gude eyeru ejo nemadzụ ẹka.

² “Te etsojekwaru igwe-oha ye ẹka l'eme iphe, adudu ree. Teke ị pfuru l'iphu ndu-ikpe; te egudekwa l'iime g'i pfua iphe l'a-du oha ree; woru ikpe nma onye iswi du mma. ³ Te egudekwa le nemadzụ bu onye ukpa; gbaaru iya odzori l'iphu ndu-ikpe.

⁴ “O -buru l'i humaru oke-eswi; ozoo nkapfu-igara onye ohogu ngu ẹka ootuphahwa etuphahu; kputa iya kpu-jeru iya. ⁵ O -buru l'i humaru nkapfu-igara onye ị du ashị ẹka ivu, o vu nyi-tsutaru iya; ta ahakwa iya. Tugbukwaa je eyeru iya ẹka.

⁶ “Ta jikakwa ekperu onye ukpa ikpe, pfuru oto l'ulo-ikpe. ⁷ G'a ta anmajekwa onye e boru ibo ikpe; teme ophu eemegbukwa onye pfuberekoto, adudu iphe, o meru. Noo kele onye meru ejo-iphe, du nno be mu ta ahadu ge mu ta anma iya ikpe.

⁸ “Ta anatajekwa iphe-uphalazu; kele iphe-uphalazu emejekwa g'a tua enya mkpu l'iphe, e gege ahuma; teme o nodu emeje g'a nmaa onye pfuberekoto ikpe.

⁹ “Unu ta akpajekwa ndu lwaru alwalwa ehụ; kele unu maru g'ọ duje onye lwaru alwalwa; noo kele unu shiwaa buru ndu lwaru alwalwa l'ali Ijiputu.”

Ekemu eswe-atuta-unme

10 “Apha ishii bẹ unu a-koje alì unu; kpata iya iphe, e meberu iya. 11 O -be l'apha k'ẹsaa; unu ahaa alì ono g'ọ tọ dukwa iphe, unu a-kọ iya; k'ọphu ndu Ízurelu ndu ọphu akpa nri e-je akpa l'ẹka ono; ẹme anụ-ẹgbudu erifufuwarọ ughudu iya. Unu mekwaphọ opfu-vayinu; waa ẹgu olivu unu nno.

12 “Ujiku ishii bẹ unu e-jeje ozi; o -be lẹ mbọku k'ẹsaa; unu te ejekwa ozi. Ọo ya bụ g'oke-eswi unu; waa nkafụ-igara unu edzutajẹ ike; ẹme waa g'ohu, a nwuru l'ibe unu; m'onye lwaru ibe unu alwalwa a-tụtakwapho unme.

13 “Unu kwabekwa ẹnya mekọta iphemiphe-a, mu pfushiru unu-a. Unu ta adukwa iphe, bụ iphe, aagwa agwagwa, unu a-kpọ-kuje. Unu te ephotajekwa ẹpha iya ephota ophu.”

Uzo ọbo-iphe ẹto

14 “Ugbo ẹto l'apha bẹ unu a-bojeru mu ọbo-iphe.

15 “Unu bọo ọbo-iphe buredi, ekoduru ekoko. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-tajẹ buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi, bụ iphe, mu turu unu l'ekemu. Unu meje iya teke ono, aaboje ọbo-iphe ono l'ọnwa Abibu; noo kele ọo l'ọnwa ono bẹ unu lufutaru l'alì Ijiputu.

“G'o to nwekwa onye a-gbajeru ẹka bya l'ataphu mu.

16 “Unu gudeje mebyi-iphe-mbụ, iphe unu meberu l'alì mītaru; gude bọo Ọbo Mebyi-iphe-mbụ.

“Unu bọo Ọbo-Mkpù l'ishi apha; mẹ unu metajẹepho iphe, unu meberu l'alì.

17 “Ugbo ẹto l'apha bẹ unwoke unu g'ẹphe ha a-tukoje bya l'ataphu Nnajiuphu, bu Chipfu.

18 “Unu ta adukwa iphe, e yekoberu iphe, ekoje buredi, unu e-yekobe le mee anu, unu gude egweru mu ngweja. Ophu o dukwa eba-anu ono, e gude abo obo-iphe ono, aa-ha g'o bo nchi.

19 “Iphe-mbu, vuru uto kaa l'opfu unu be unu e-gudeje bya l'ulo Chipfu, bu Chileke unu.

“Unu te egudejekwa mini-era ne egu shia nwa iya.”

Ojozi Chileke be a-boru ndu Izurelu uto

20 “Unu huma le mu e-zi ojozi-imigwe g'o vutaru unu uto; eche unu nche; waa g'o dua unu durwua eka ono, mu kwakobewaru akwakobe ono. 21 Unu ngabejeru ojozi-imigwe ono nchi; mee iphemiphe, o suru g'unu mee. Unu te kwefukwaru iya ike; kele o to gukwaru unu nvu; eshinu o bu epha mu be o gude eje. 22 O -buru l'unu jikpoperupho obu oyi; ngabe nchi l'iphemiphe, o pfuru; bya emekota iphe, mu suru g'unu meje; mu aburu ohogu ndu ohogu unu; epe adu mu ash; mbu ndu unu du ash.

23 Ojozi mu e-vuta uto duru unu bahu l'ali ndu Amoru; waa ke ndu Hetu; waa ke ndu Perezu; waa ke ndu Kénanu; waa ke ndu Hevu; waa ke ndu Jiebusu; teme mu atukoepho ndu ono mee g'ẹphe chihu l'ali ono. 24 Unu te ephozejekwaru iphe, bu iphe, aagwa agwagwa; ophu unu abajekwaru iya eja; ophu unu etsojekwaru phe mee omelali phe. Unu mebyishia agwa phe; unu etsukposhia mkpuma, epe doberu l'oru-ngweja phe. 25 Unu bajeju mube Chipfu, bu Chileke unu

ēja. Mu e-meru unu iphe-oma lẹ nri waa lẹ mini; bya ewofu iphe-ememe l'echilabo unu. ²⁶ L'alì unu te enwedu nwanyi, ẹpho bya alufu; ọzoo onye ata atsudu ime. Mu e-me g'unu kaje nka okpobe akaka.

²⁷ “Mu e-me g'a tsuje unu ebvu. Iphe, bu ohamoha, unu l'ẹphe alwu ọgu be mu e-meje g'ẹphe mehu botorii. Mu emee ndu ohogu unu g'ẹphe ghakobeje; gbaaru unu oso. ²⁸ Mu e-ye evu g'o vuru ọzo je je agbaa ndu Hevu; yee ndu Kėnanu; yee ndu Hetu gbakashia phe g'ẹphe gbeshiru unu. ²⁹ Olo mu ta achifu-gbudu phe l'apha lanu; noo kele ali ono a-bya buru okorobe-egu; teme anu-egbudu apanukaru iya unu eka. ³⁰ Mu a-tokpoeppo nwehu achishi phe; gbiriri jasu unu aka igwerigwe; du ike nwekotaru ali ono.

³¹ “Mu emee g'oke ali unu gbẹ lẹ Eze-enyimu Uswe-uswe je akpaa l'eze-enyimu ndu Filisitayinu; l'ọ bya agbe l'echiegu noo jasu l'enyimu Yufurėtisu. Mu eworu ndu bu l'alì ono ye unu l'eka; g'unu chifu phe l'atatiphu unu. ³² G'unu l'ẹphe; ọzoo agwa phe ta agbakwa ndzu. ³³ Unu te ekwekwa g'ẹphe buru l'alì unu; odumeka be ẹphe a-kpatakwa; unu emee iphe-eji meswee mube Chipfu. Noo kele unu -baaru agwa phe eja be unu nmalahuakwaru l'onyà.”

24

Eme g'ogbandzu nguru anguru

¹ Oo ya bu; Chipfu su Mosisu: “Ge gubedua; waa Eronu; waa Nadabu; waa Abihu; waa

ndu bu ọgerenya Ízurelu ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri nyipfuta mube Chipfu; bya anọdu ụzenya; baarụ mu eja. ² Ọo Mósísu nwẹkinyi iya bu onye a-byapfuta mube Chipfu; gẹ ndu ọphuu be ejekwa mu akpírítarú ntse; ọphuu ndu Ízurelu etsokwa Mósísu nyikota imeli.”

³ Mósísu bya eje epfukọtaru ndu Ízurelu iphe, Chipfu pfushíru; waa ekemu iya. Ẹphe tuko gude olu lanu zua; su: “Iphemiphe, Chipfu pfuru be anyi e-mekota.” ⁴ Mósísu bya atuko iphemiphe, Chipfu pfuru dekota l'ekwo.

Ọ gbeshi l'onmewa utsu; bya akpuá ọru-ngweja l'okpa úbvú; bya apfube mkpuma iri l'ẹbo, nọ-chiru ẹnya okpa-ipfu iri l'ẹbo ndu Ízurelu. ⁵ Ọo ya bu; ọ bya ezia unwokorobya ndu Ízurelu; ẹphe je egwee ngweja-akpo-ọku nu Chipfu; bya egbushikwaapho unwu oke-eswi gude gwee ngweja-ẹhu-guu nu Chipfu. ⁶ Mósísu bya ekee mee anu ono ẹbo woru nanu wuru ye le gbamugbamu; bya ewota ọphuu phee l'ọru-ngweja. ⁷ Ọ bya ewota Ẹkwo Ọgbandzu ono guaru ndu Ízurelu. Ẹphe zua mgbede su: “Iphemiphe, Chipfu pfuru be anyi e-mekota; mbu l'anyi e-mekotajekpoephe iphemiphe, o pfuru.” ⁸ Mósísu bya ewota mee ono phee ndu Ízurelu l'ẹhu bya asu: “Waa mee, egoshi ọgbandzu, Chipfu meru; unu l'iya gbaa le k'opfu, o pfuru-a.”

⁹ Mósísu; yee Eronu; waa Nadabu; yee Abihu; waa ndu bu ọgerenya Ízurelu ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri bya enyihu eli úbvú ono; ¹⁰ bya

ahuma Chileke ndu Ízurelu. Iphe, o pfuru l'eli iya buru iphe, e meru le mkpuma, aswa du, bu safaya; o doepho risaa g'akpaminigwe. ¹¹ Ophu o dudu iphe, Chileke meru ndu bu ogerenya Ízurelu; ephe huma Chileke; bya eria nri; ngua iphe, aangụ angungu.

¹² Chipfu su Mosisu: “Nyipfuta mu l'ubvu-a bya anodu l'eka-a ge mu nu ngu mkpuma, du bachibachi, mu deru ekemu; waa iphe, mu suru g'ephe meje, a-noduje akpo-ziru phe ọzo.”

¹³ Noo ya; Mosisu; yee Jioshuwa, bu onye eyejeru iya eka gbalihu swiru; je enyihu ubvu Chileke. ¹⁴ Mosisu su ndu bu ogerenya ono: “Unu nodu l'eka-a ngaberu anyi gbiriri jasụ teke anyi a-byapfuta unu ọzo. Eronu yee Huru be unu l'ephe no l'eka-a; onye opfu dapfutaru; g'o jepfufe phe.”

¹⁵ Mosisu nyihuepho ubvu ono; urwukpu sokpote iya. ¹⁶ Ogbunwiiwii Chipfu bya atuko ubvu Sayinayi ono sweta. Urwukpu ono nokota l'ubvu ono ujiku ishii. O be le mboku k'esaa; Chipfu gbẹ l'urwukpu ono kua Mosisu oku.

¹⁷ Ogbunwiiwii Chipfu ono duepho ndu Ízurelu g'oku, enwu enwunwu l'eli ubvu ono. ¹⁸ Mosisu nodu enyiribebaaru l'ubvu ono; o nodu abahuba l'ime urwukpu ono. O no l'eli ubvu ono ukporo abali labo eswe l'enyashi.

25

*Iphe, ee-gude mee ulo-ekwa
(Awu 35:4-9)*

1 Chipfu sụ Mósisu: 2 “Pfuaru ndu Ízurelu g'ẹphe shi l'iphe, ẹphe nweru enweru hata iphe bya anụ mu. Iphe, ịi-natajẹ bụ iphe, onye gude obu iya wota bya anụ. 3 Iphe, ẹphe a-nụ bụ mkpọla-ododo; waa mkpọla-ọchaa; waa onyirubvu; 4 waa owu urwukpu-urwukpu; waa ọphu eke mee-mee; waa ọphu dụ uswe-uswe; waa ọkpobe owu ọchaa; waa ẹji egbu; 5 waa akpọ ebili, a tseru l'uswe; waa akpọ umoro-enyimu; waa oshi akesha; 6 waa manụ olivu, ee-gudeje anwụ ọku; waa iphe, eeyeje lẹ manụ k'awụ l'ishi g'o shia mkpọ; mẹ ọphu eeyeje l'ụnwù-isensu g'o shia kwẹekweekwee; 7 waa mkpuma ónikùsù; mewardo mkpuma ọzo, aswa dughbaa. Mkpuma ono bẹ ee-mechaa gbapyabẹ l'uwe-ukuvu onye-ishi ndu-uke; yẹle uwe-ọkpoma iya.

8 “Pfuaru phẹ g'ẹphe kpuaru mube Chipfu ụlo, dụ nsọ; gẹ mu eburu l'echilabọ phẹ. 9 Unu mekwa ụlo-ẹkwa ono; yẹe iphemiphe, anọdukota l'ime iya g'ọ dọepho gẹ mu e-goshi unu g'e mee ya.”

Okpoko Ọgbandzu (Awụ 37:1-9)

10 “G'ẹphe gudekwa oshi akesha kua okpoko. G'ogologo iya dụ nkwo-ẹka labọ lẹ mkpirikpu iya. Ọsa iya adụ nkwo-ẹka lanụ lẹ mkpirikpu iya. Eli iya adụkwapho nkwo-ẹka lanụ lẹ mkpirikpu iya. 11 L'ị wua ọkpobe mkpọla-ododo l'ime iya; waa l'azụ iya. L'ị gudekwapho mkpọla-ododo wụphee mgbureku iya mgburugburu. 12 L'ị kpụta echi mkpọla-ododo ẹno depfubegbaa l'ọkpa iya

ẹphen'eno; mbu g'i wota ẹbo depfube l'ibe lanu; wota ẹbo k'ophuu depfube l'ibe iya ophuu. ¹³ L'i gude oshi akesha pyita mgboro labo; wua ya mkpola-ododo. ¹⁴ L'i woru mgboro ono ẹphenebo pyochaa l'echi ono, e depfubegbaaru le mgbureku okpoko ono g'o buru iphe, eegudeje apa iya. ¹⁵ Mgboro ono a-noduwaro l'echi okpoko ono. G'e te wofubaekwa iya ewofu. ¹⁶ L'i woru iphe, e deru ekemu mube Chipfu, bu iphe, mu e-mechaa nu unu dobe l'ime okpoko ono.

¹⁷ "L'i gude okpobe mkpola-ododo meta opfu okpoko; aka aapfuje ugwo iphe-ẹji, nemadzu meru. G'ogologo iya du nkwo-eka labo le mkpirikpu iya. Osa iya adu nkwo-eka lanu le mkpirikpu iya. ¹⁸ L'i gude mkpola-ododo mee chierobu labo, a-noduchaa l'ishi opfu okpoko ono. G'o buru mkpola-ododo, e tsusaru etsusa be ii-gude mee ya. ¹⁹ L'i woru chierobu lanu dobe l'ishi ibe lanu; woru ophuu dobe l'ishi iya ophuu. L'i mee ge chierobu labo ono, nogbaa l'ishishi okpoko ono ẹphenebo yele okpoko ono buru iphe lanu. ²⁰ Chierobu ono be ee-me g'o jashia nkù l'uzo imeli; k'ophu nkù iya ono e-kpuchite opfu okpoko ono. G'ẹphe ghagbabe iphu tuko lee enya l'eli okpoko ono kwapho. ²¹ L'i wota opfu okpoko ono kpuchia ya; woru iphe ono, e deru ekemu mu ono, bu iphe, mu e-mechaa nu unu ono; yekwapho l'ime okpoko ono. ²² O buru l'eli opfu okpoko ono; mbu le mgbaka chierobu labo ono, no l'eli okpoko ono, bu iya bu aka ono, e doberu iphe, e deru ekemu mu ono be mu a-byapfuta ngu bya akaru ngu iphemiphe, ndu

Ízurelu e-meje.”

Teburu ono
(Awu 37:10-16)

²³ “Gude oshi akesha meta teburu. G'ogologo iya du nkwo-eka labo. Osa iya adu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka lanu le mkipirikpu iya. ²⁴ L'i wua ya okpobe mkpola-ododo; bya egudekwapho mkpola-ododo wu-pee le mgbureku iya mgburugburu. ²⁵ L'i wota werere oshi, osa iya ha g'obochi-eka wu-pee mgbureku iya mgburugburu; bya egudekwapho mkpola-ododo kpu-pee oshi ono. ²⁶ Kputa echi mkpola-ododo eno depfubegbaa le mgbureku okpa teburu ono. ²⁷ Echi ono a-nokubechakwaa werere oshi pho; k'ophu oodukwanu ike gudeshia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁸ L'i gude oshi akesha pyishia mgboro ono; wua ya mkpola-ododo go buru mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ²⁹ L'i gude okpobe mkpola-ododo meshia gbamugbamu; waa ite; waa okoro; me nkweka ee-gudeje gweeru mu ngweja-mee. Iphemiphe ono bu iphe, aa-tu-kobeje l'eli teburu ono. ³⁰ G'e dobeje buredi l'iphu mu. O buru l'eli teburu ono be aa-tu-kobeje iya; k'ophu oduje l'iphu mu tekenteke.”

Iphe, aapfubeje oroku
(Awu 37:17-24)

³¹ “Gude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee iphe, aapfubeje oroku. Mee ya g'o nweru oshi; waa ekali. L'o nweru ochi; nweru nkwo iya; nweru iphe, du ge nwopu okoko;

waa iphe, du g'okoko, jawaru àjàjà. Tụkọkwa iphemiphe ono mee gẹ yẹle iphe ono, aapfubeje orọku ono dzepfua buru nanu. ³² Oshi iya ono e-nweru ekali ishii. G'ekali eto nodu le mgbureku iya lanu; eto k'ophuu anodu le mgbureku iya ophuu. ³³ G'ekali iya lanu nwejeru okoro eto. Okoro ono be ee-mechaa g'o dugbaa g'okoko oshi alumundu. L'e mekwaapho nwopu okoko ye iya; yee okoko ophu jawaru àjàjà. Noo g'oodukota l'ekali iya ono ephe n'ishii, dzepfugbaaru l'oshi iya ono. ³⁴ G'oshi iya ono nwekwaru okoro eno, e meru; o du g'okoko oshi alumundu. L'o nwekwarupho iphe, e meru; o du ge nwopu okoko; yee iphe, du g'okoko ophu jawaru àjàjà. ³⁵ Nwopu okoko lanu be ee-me g'o nodu le mkpula ekali iya labo ono, no l'uzo ali iya. K'eto anodu le mkpula ekali iya labo k'echi. K'eto anodu le mkpula ekali iya labo k'uzo eli. Mbụ l'oo-noduchaa le mkpula ekali iya ono ephe n'ishii. ³⁶ Nwopu okoko iya ono; yee ekali iya ekali iya ono be ee-me ge yele oshi iya tuko dzepfuru. O buru okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa be ee-gude mee ya.

³⁷ "Li bya emeta oroku esaa pfubegbaa l'eli iphe ono, aapfubeje oroku ono. G'e dobekwa iya k'ophu iphoro iya a-ngakotaje iphu eka o no. ³⁸ Akpaa ya; waa iphe, aagujeru oku iya ye bukwa okpobe mkpola-ododo be ee-gude mekwa ya pho. ³⁹ Iphe, aapfubeje oroku ono; yee ngwa iya g'o hakota bu okpobe mkpola-ododo, erwa iya du talentu lanu be ee-gude mee ya. ⁴⁰ Letakwa enya g'e mee iphemiphe ono g'o

dụ g'e goshiru ngu iya l'eli úbvú ono.”

26

Mkpù-ékwà (Awu 36:8-38)

¹ “Ọzoo bụ ị-a; ii-meta ụlo-ékwa. Gude owu ọchaa, a swirú ụdo; waa ọphu dụ urwukpu-urwukpu; waa ọphu dụ uswe-uswe; yee ọphu eke mee-mee; kwee ẹkwa kweta iya upfu ẹkwa iri. G'onye maru eme ọna gude owu ono kwee chierobu ye l'upfu ẹkwa ono. ² G'upfu ẹkwa ono tükokwa haru ẹnya nhamunha. G'ogologo iya dụ nkwo-ẹka ụkporo l'eshato. Ọsa iya adu nkwo-ẹka ẹno. ³ L'i wota upfu ẹkwa ono ise gbagbabe g'ọ buru nlochiru lanu; l'i wotakwapho ụzo ise ọphuu gbagbabe nanu. ⁴ Nlochiru iya ono ke mbu be ii-gude owu, dụ urwukpu-urwukpu yeshia ya nkoloba l'igburonu upfu ẹkwa iya ono k'ikpazu. L'i bya emekwaapho nno l'upfu ẹkwa k'ikpazu le nlochiru iya k'ebo. ⁵ Nkoloba ụkporo labo l'iri be ii-ye l'ishishi nlochiru lanu; l'i yekwapho nkoloba ụkporo labo l'iri l'ishishi nlochiru lanu ọphuu. Nkoloba ono a-tuko ghagbabe iphu. ⁶ Gude mkpola-ododo meta iphe, kweru nko ishi labo ụzo ụkporo labo l'iri. L'i gude iya dzegbabe nlochiru ẹkwa ono ephenebo g'ọ tuko buru nanu.

⁷ “L'i bya egude eji egbu kwee ẹkwa; kweta iya upfu ẹkwa iri le nanu, ee-gude phu-chite eli ụlo-ẹkwa ono. ⁸ G'upfu ẹkwa ono ephe n'iri le nanu tükokwa haru ẹnya nhamunha. G'ogologo iya

dụ nkwo-ẹka ụkporo l'iri. Ọsa iya adu nkwo-ẹka ẹno. ⁹ L'i bya achita upfu ẹkwa ono ise gbagbabe g'o buru nlochiru lanu; chita uzo upfu ẹkwa ishii ophuu gbagbabekwapho nanu. Upfu ẹkwa lanu ophu meru nlochiru lanu; o du upfu ishii pho be ii-pyaji ebo dobe g'o gboru l'ataphu ulo-ekwa ono. ¹⁰ Nkoloba ukporo labo l'iri be ii-ye l'ishishi nlochiru lanu; l'i yekwapho nkoloba ukporo labo l'iri l'ishishi nlochiru lanu ophuu. ¹¹ L'i gude onyirubvu meta iphe, kweru nko ishi labo uzo ukporo labo l'iri. L'i gude iya kotagbaa nkoloba nlochiru ẹkwa ono ephenebo; gude iya dzegbabe ulo-ekwa ono g'o buru nanu. ¹² A bya l'upfu ẹkwa, tsufuru l'ulo-ekwa ono; mbu nkeru-ebo upfu ẹkwa ono be ee-me g'o wu-zeta l'azu ulo-ekwa ono. ¹³ Nlochiru upfu ẹkwa ono, e gude phu-chite nlochiru k'ime iya pho be egudekota nkwo-eka lanu ka k'ime iya pho ọsa le mgbureku iya ibekeboebo. Ndu k'ono be aaha g'o wu-zeta l'uzo ali iya g'e gude iya kwechia mgbureku iya. ¹⁴ L'i wota akpo ebili, a tseru l'uswe mee iphe, ee-gude phu-chia eli ulo-ekwa ono ozo. L'i bya egudekwapho akpo umoro-enyimu mee iphe, ee-gude kwechite eli akpo k'ebili ono.

¹⁵ "Gude oshi akesha metachaa oshi, ee-gudeje kpobe ulo-ekwa ono. ¹⁶ Oshi ono be aa-ruchaa g'o dugbaa nkwo-eka iri l'eli. Ọsa iya adu nkwo-eka le mkpirikpu iya. ¹⁷ Oshi ono be aapyitachaa okpa labo ye l'ibekeboebo. O buru egube ono be ii-mekota oshi ulo-ekwa ono g'o ha. ¹⁸ A bya l'ulo-ekwa ono ibiya ophu gharu iphu l'uzo ohali; bu ukporo oshi be ii-ruta

yegbaa ya. ¹⁹ L'i gude mkpola-ochaa meshia enya aka aa-kpogbaaru okpa oshi ono ye. L'i meta iya uzo ukporo labo. Iphe, bu oshi ono g'ọ ha e-nweru enya aka labo, aa-kpojeru okpa iya ye. ²⁰ A bya l'ibiya ophuu; mbu ibiya ophu gharu iphu l'uzo isheli; bukwapho ukporo oshi be ii-ruta; yeshia ya. ²¹ Gude mkpola-ochaa meshia enya aka aa-kpogbaaru okpa oshi ono ye. L'i meta iya uzo ukporo labo. Iphe, bu oshi ono g'ọ ha e-nweru enya aka labo, aa-kpojeru okpa iya ye. ²² A bya l'okotazu ulo-ekwa ono; mbu ibiya ophu gharu iphu l'uzo enyanwu-ariba bu oshi ishii be ii-ruta; yeshia ya. ²³ L'i metachaa oshi ebo ebo; yechaa le mgbureku mgbureku ulo-ekwa ono l'uzo okotazu iya ono. ²⁴ Oshi labo ono, ee-yechaa le mgbureku iya ono be a-dugbaa nkwegba ebo ebo. Oo-shi l'uzo ali du nkwegba ebo jasụ l'imeli. Teme o buru echi lanu be akube iya. Ephenebo a-tuko dukota nno. ²⁵ Oo ya bu l'oo-du oshi esato l'uzo okotazu ulo-ekwa ono. L'e gude mkpola-ochaa meshia enya aka aa-kpogbaaru okpa oshi ono ye uzo iri l'ishii. Iphe, bu oshi ono g'ọ ha e-nwegbaaru enya aka labo, aa-kpojeru okpa iya ye.

²⁶ "Gude oshi akesha rwashia oshi, dugbaa gberere, ee-gude swebushia l'oshi ono. Uzo ise be ii-swebe l'oshi mgbureku ulo-ekwa ono ibe lanu; ²⁷ l'i swebekwapho uzo ise ozo le mgbureku ibe iya ophuu. Uzo ise ozo aburu k'okotazu ulo-ekwa ono; ibiya ophu gharu iphu l'uzo enyanwu-ariba. ²⁸ Oshi ophu ee-swebe l'echi iya be aa-rwa g'ọ gbẹ l'ishi lanu

lufu l'ishi iya ophuu. ²⁹ L'i wukota mkpola-ododo l'oshi ono, eegudeje kpobe ulo-ekwa ono. L'i gudekwapho mkpola-ododo meshia echi, e-gudeshigbaa oshi ono, dugbaa gberere ono. Teme l'i wukwapho mkpola-ododo le gberere oshi ono.

³⁰ "Rukwaa ulo-ekwa ono g'a turu ngu onu iya l'eli ubvu Sayinayi.

³¹ "L'i gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu du uswe-uswe; waa ophu eke mee-mee; yee owu ocha, a swiru udo; kwee ekwa. G'onye maru eme ona gudekwa owu ono kweshia chier-obu ye l'ekwa ono. ³² L'i gude oshi akesha rwaa itso eno; wua ya mkpola-ododo. L'i woru itso ono kpobechaa l'enya aka e meshiru le mkpola-ochaa. L'i gude iphe, kweru nko, e gude mkpola-ododo mee kobe ekwa ono l'itso ono ³³ le mkpula iphe pho, kweru nko ishi labo pho, e gude dzegbabe nlochiru ekwa pho, e gude phu-chite eli ulo-ekwa ono. L'i woru okpoko-ekemu ono sube l'eka ono, e kobutaru ekwa ono. Ekwa ono be ee-gude kekahaa aka-du-nsa; yele aka-kakota-adu-nsa. ³⁴ L'e woru opfu okpoko ono, bu aka aapfuje ugwo iphe-eji, nemadzu meru ono; kpuke l'eli okpoko-ekemu ono, a suberu l'eka-kakota-adu-nsa ono. ³⁵ L'i pata teburu pho sube l'iphu ekwa ono, e gude kobuta aka-kakota-adu-nsa ono. Eka aa-sube iya bu l'ime ulo-ekwa ono l'ibiya ophu gharu iphu l'uzo isheli. L'i woru iphe pho, aapfubeje oroku pho sube l'ibiya ophu gharu iphu l'uzo ndohali; g'ephe le teburu pho ghagbabe iphu.

³⁶ "G'onye gude ngga ekwe ekwa gude owu,

dụ urwukpu-urwukpu; waa ọphu eke mee-mee; waa ọphu dụ uswe-uswe; yee owu ọchaa, a swiru ụdo; kwee ẹkwa, ee-gudeje kochite ọnu-abata ụlo-ẹkwa ono. ³⁷ L'i gude mkpọla-ododo meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ẹkwa ono l'itso. L'i gude oshi akesha rwata itso ise; wukwaa ya pho mkpọla-ododo; gude onyirubvu kpushia ọnya ẹka aa-kpobegba itso ono ẹphe n'ise.

27

Ọru-ngweja-akpo-oku (Awu 38:1-8)

¹ “Gude oshi akesha rụta ọru-ngweja. G'eli iya dụ nkwo-ẹka ẹto. G'ogologo iya waa ọsa iya tükokwa haru ọnya nhamunha. Iphe, ọoduchaa bu nkwo-ẹka ise ise. ² L'i rütachaa mpu mobechara l'ishi ishi mgbureku iya ẹphen'eno. Ge mpu ono; yee ọru-ngweja ono rwagbakwaa buru nanu. I-mechaa ya nno; l'i woru onyirubvu wua ya. ³ L'i gude onyirubvu meshia iphemiphe, ee-gudeje eje ozi l'ọru-ngweja ono, bu iya bu ite ekpo ntụ; waa iphe, eegudeje ekpo ntụ eye l'ite ono; waa gbamugbamu; waa oji; me iphe, aaguje oku. ⁴ L'i gude onyirubvu meta iphe, dụ nggafu-nggafu g'ugbu; bya enweru mgbureku ẹno. L'i gudekwapho onyirubvu meta echi ẹno hebechara le mgbureku iphe ono. ⁵ L'i wota iphe ono kwechia ụzo alị mgbureku ọru-ngweja ono. G'a gbẹ l'uzo alị iya kwechia ya jasụ l'echilabo iya. ⁶ L'i gude oshi akesha pyita mgboro labo, ee-gudeje apa iya. L'i wukwapho

mgboro ono onyirubvu. ⁷ L'e wocharu mgboro ono nwua l'anya echi pho ibekboebo. Mgboro ono ephenebo a-nodujecha le mgbureku iya ephenebo me a -nodu apa iya. ⁸ Gudekwa ibiribe oshi mee oru-ngweja ono g'uzo du iya l'echi. Mee ya g'o du ge mu goshiru ngu iya l'eli ubvu ono."

Oma-unuphu ono
(Awu 38:9-20)

⁹ "Meeru ulo-ekwa ono oma-unuphu. Gude owu ocha, a swiru udo; kwee ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo; g'e gude gebuta ibiya ophu oma-unuphu ono gharu iphu l'uzo ndohali. ¹⁰ Li gude onyirubvu meta ukporo itso, aa-kpobe iya; yee anya eka aa-kpobechaa itso ono. Li gude mkpola-ochaa meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; yee iphe, ee-swebe l'itso ono. ¹¹ Uzo isheli iya bukwapo ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo be ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe l'uzo isheli ono; yee anya eka aa-kpobe itso ono a-duchaa ukporo ukporo. O bukwarupho onyirubvu be ee-gude metachaa ya. O bukwanuru mkpola-ochaa be ee-gude meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; yee iphe, ee-swebe l'itso ono.

¹² "A -bya l'osa oma-unuphu ono l'uzo anyanwu-ariba iya; bukwa ekwa, du ukporo nkwo-eka labo le nkwo-eka iri l'ogologo be ee-kwe; gude gebuta iya. G'e meta itso iri, aa-kpobe l'uzo anyanwu-ariba ono; metakwapo anya eka aa-kpobechaa itso ono uzo iri. ¹³ Osa

oma-unuphu ono l'uzo ɛnyanwu-awawa iya a-dɔkwapho ɔkporo nkwo-ɛka labo le nkwo-ɛka iri l'ogologo. ¹⁴ L'e kwee ɛkwa, du nkwo-ɛka iri l'ise l'ogologo; gude gebuta aguga onu-abata oma-unuphu ono ibe lanu. Itso, aa-kpobe iya; yee ɛnya ɛka aa-kpobechaa itso ono a-duchaa eto eto. ¹⁵ A -bya l'eka aguga onu-abata oma-unuphu ono ibe iya ophuu; bukwapho ɛkwa, du nkwo-ɛka iri l'ise l'ogologo be ee-kwe; gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe iya; yee ɛnya ɛka aa-kpobechaa itso ono a-duchakwapho eto eto.

¹⁶ "L'e gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; waa k'uswe-uswe; yee owu ocha, a swiru udo; gude kwee ɛkwa, du nkwo-ɛka ɔkporo l'ogologo; gude gebuta onu-abata oma-unuphu ono. G'o bukwaru onye maru egude ngga kwee ɛkwa be e-me iya nu. Onu-abata iya ono be ee-metaru itso eno; waa ɛnya ɛka aa-kpobechaa itso eno ono. ¹⁷ Iphe, ee-swebegbaa l'itso, ee-gude kpobuta oma-unuphu ono mgburugburu; yee iphe, kweru nko, ee-gudechaa kobe ɛkwa ono l'itso ono bukota mkpola-ochaa be ee-gude meta iya. Tem ɛnya ɛka aa-kpobechaa itso ono be ee-gude onyirubvu mekota. ¹⁸ Oma-unuphu ono a-du ɔkporo nkwo-ɛka ise l'ogologo; du ɔkporo nkwo-ɛka labo l'iri l'osa. Ee-gude ɛkwa, e kweru l'owu ocha, a swiru udo; gebuta iya. Eli ɛkwa ono a-du nkwo-ɛka ise. Tem l'a wukota onyirubvu l'ɛnya ɛka aa-kpobechaa itso iya. ¹⁹ Iphemiphe ozo, ee-gudejekpo eje ozi l'ulo-ɛkwa ono; m'obeta o buru gunu be e gude iya eme; je akpaa le nggu, ee-libegbaa eri ulo-ɛkwa ono; mekwapho k'oma-

unuphu ono; be ee-gude onyirubvu mekota.”

Manu oroku ono
(Uke 24:1-4)

²⁰ “Pfuaru ndu Izurelu g'ephe wotaru ngu okpobe manu olivu, a tsuru l'ikwe, ee-yeje l'oroku; g'oku oroku ono nwuje mkpurumkpuru.

²¹ Ge Eronu; yele unwu iya yeje oku l'oroku ono l'ataphu Chipfu l'ime ulo-ekwa-ndzuko ono; mbu l'okotazu ekwa pho, e gude kobuta okpoko-ekemu pho. G'ephe mejekwa oroku ono g'o shije l'uzenyashi nwuje jasu l'utsu. Ge ndu Izurelu dobekwa ekemu-a; a -gbe l'ogbo sweru ogbo.”

28

Uwe ndu-uke
(Awu 39:1-7)

¹ “G'e shi l'echilabo ndu Izurelu dufutaru ngu nwune ngu, bu Eronu; yele unwu iya, bu Nadabu; ye Abihu; waa Eleyaza; ye Itama; g'ephe buru ndu-uke; jejeru mu ozi. ² L'a kwaaruu nwune ngu, bu Eronu uwe, du nsu; g'e shi nno mee ya g'o du akpabiri l'enya; k'ophu aakwabeje iya ubvu. ³ Pfuaru ndu maru eme ona; mbu ndu mu meru g'ephe nweru mmamiphe g'ephe maru eme iphe, du nno; g'ephe kwaaruu Eronu uwe, ee-gude doo ya nsu; k'ophu o-buru onye uke; jejeru mu ozi. ⁴ Wakwa egube uwe, ephe a-kwagbaaru iya bu owa-a: uwe-okpoma; ye uwe-ukuvu; waa uwe-mgbalanu; ye uwe ime-ehu; waa okpu-ekwa; ye ekwa-atu-buta-l'upfu. G'ephe kwaaruu nwune ngu, bu Eronu; waa unwu iya; uwe ono, du nsu; k'ophu ephe

a-buru ndu-uke; jejeru mu ozi. ⁵ Iphe, ephe e-gude kwee ekwa uwe ono bu owu, e meru le mkpola-ododo; yee owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; waa k'uswe-uswe; yee owu ocha, a swiru udo.

Uwe Ukuvu
(Awu 39:2-7)

⁶ "G'onye maru eme ona gude ekwa, e kweru l'owu mkpola-ododo; waa owu, eke urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; waa k'uswe-uswe; waa k'ochaa, a swiru udo; kpa uwe-ukuvu. ⁷ G'a kwaa uwe ukuvu ono; woru werere ekwa labo yecha ya l'ishi ukuvu iya ibe eka ebo. L'e gudeje werere ekwa ono ephenebo lita k'ataphu yee k'azu. ⁸ L'e kwekwapho werere ekwa, ee-gudeje tu-buta iya l'upfu ye iya. Werere ekwa ono be yee uwe-ukuvu ono a-tuko buru iphe lanu. Iphe, ee-gude kwaa ya bu owu, e meru le mkpola-ododo; yee owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; yee k'uswe-uswe; yee owu ocha, a swiru udo.

⁹ "Wota mkpuma onikusu labo; deshia epha unwu Izurelu l'eli iya. ¹⁰ Deshia epha ono le g'e gude nwushia phe. Epha ishii be ii-de le mkpuma lanu. Li dee epha ishii ophu le mkpuma k'ophuu. ¹¹ Oo g'onye apyije mkpuma, vu oke aswa akashije iya epha; gude mee ya iphe-ophubama-a bu g'ii-kakota epha unwu Izurelu l'ophu l'eli mkpuma labo ono. Li wua mkpola-ododo l'igburonu mkpuma ono mgburugburu. ¹² Li dzupyabe mkpuma labo ono l'eli uwe-ukuvu pho ephenebo; k'ophu mube

Chipfu e-gudeje iya nyata ụnwu Ízurelu. Ẹpha ụnwu Ízurelu ono a-dụ l'ukuvu Eronu ẹphenebo g'ọ buru iphe, mu e-gudeje nyata phẹ. ¹³ L'i wua mkpọla-ododo l'igburonu mkpuma ono. ¹⁴ L'i gude owu ọkpobe mkpọla-ododo swita ụdo gwọgirigwo labọ. L'i woru gwọgirigwo ono ẹphenebo lipfubechaa lẹ mkpọla-ododo ono, a wuru l'igburonu mkpuma ono.”

Uwe-Ọkpoma

¹⁵ “G'onye maru eme ọna kwee uwe-ọkpoma, ee-gudeje achọ iphe, bụ uche mụbe Chipfu. G'e gude iphe ono, e gude kwee uwe-ukuvu ono kwee ya, bụ iya bụ owu, e meru lẹ mkpọla-ododo; yẹ owu, dụ urwukpu-urwukpu; yẹ ọphu eke mee-mee; waa k'uswe-uswe; waa owu ọchaa, a swiru ụdo. ¹⁶ G'e kwekwaa ya g'ọ nweru mgburẹku ẹno; dụ nkwegba labọ. Gẹ mgburẹku iya ono ẹphen'ẹno tükokwa haru ẹnya nhamunha. G'ogologo iya dụ nkwo-ẹka lanu; ọsa iya adukwapho nkwo-ẹka lanu.

¹⁷ “Dzụpyabe mkpuma, vu oke aswa g'ọ kpoo giriri ụzo ẹno l'ẹkwa ono. Mkpuma, a-nọdu l'ogiri kẹ mbụ bụ rubi; yẹ tópàzù; waa bérilù. ¹⁸ O -be l'ogiri k'ẹbo; bụ tọkwásù; yẹ sáfàyà; waa émèràlùdú bẹ ee-do iya. ¹⁹ O -bekwa l'ogiri k'ẹto; l'e doo ya jíásintù; yẹ ágètù; waa ámitisùtù. ²⁰ Teke o беру l'ogiri k'ẹno; l'e doo ya kirisòlàyitù; yẹ ónikùsù; waa jíásùpà; l'a wua mkpọla-ododo l'igburonu mkpuma ono. ²¹ Iphe, ọo-dụ bụ mkpuma iri l'ẹbo. G'ẹphe ha nanu nanu nọ-chichaa ẹnya ụnwu Ízurelu. G'e dechaa ẹpha ụnwu Ízurelu ono lẹ mkpuma ono g'ọ dụ

g'iphe-ohubama nochia enya okpa-ipfu iri l'ebondu Izurelu.

²² “L'i gude okpobe mkpola-ododo swishia udo gwogirigwo, ee-lipfubegbaa l'uwe-okpoma obu. ²³ L'i gude mkpola-ododo meta echi labo; yechaa l'ishi uwe-okpoma ono. ²⁴ L'i woru gwogirigwo pho libechaa l'echi ono, e yegbaaru l'ishi uwe-okpoma ono. ²⁵ L'e wota ishi gwogirigwo ono ishi iya ophuu lipfubekwapho le mkpola-ododo pho, a wuru l'igburonu mkpuma labo pho, e lipfuberu l'eli uwe-ukuvu pho. ²⁶ L'i gude mkpola-ododo meta echi labo ozo; lipfube l'ishi uwe-okpoma pho l'uzo ali iya. Lipfubekwa iya l'ime uwe-okpoma obu; ibiya ophu tukoru l'eli uwe-ukuvu ono. ²⁷ L'i gude mkpola-ododo metafua echi labo ozo; libechaa l'ishishi werere ekwa labo pho l'uzo ali iya; mbu werere ekwa ono, e liberu l'eli uwe-ukuvu ono. Libekwa iya l'eli eka ono, a nmaru werere ekwa, a tu-butaru l'upfu uwe-ukuvu ono. ²⁸ Echi k'uwe-okpoma pho be ee-gude eri, e gude owu, du urwukpu-urwukpu swia; libechaa l'echi uwe-ukuvu obu; k'ophu oo-nodu le mgboru werere ekwa, atu-buta l'upfu pho; g'uwe-okpoma pho ta nodujeshi aku peepee l'eli uwe-ukuvu ono.

²⁹ “Oo ya bu; g'o buru teke Eronu abahu l'eka-du-nsu; epha unwu Izurelu anodu iya l'obu; mbu l'epha ono a-nodu l'uwe-okpoma, eegudeje achu iphe, bu uche Chileke; shi nno mee ge Chipfu gudeje iya nyata phe tekenteke. ³⁰ L'i yekobefukwapho ido, Urimu waa Tumimu l'uwe-okpoma obu; g'o tu-kojeru Eronu l'obu

l'iphe, bukpuo teke oobya l'ataphu Chipfu. Noo ge Eronu e-gudeje paru iphe, eegudeje achọ iphe, bu uche Chileke l'ehu ndu Izurelu bya l'ataphu Chipfu tekenteke bu ono."

Uwe ozo, ndu-uke e-yeje

³¹ "Gude ekwa, du urwukpu-urwukpu kwee uwe mgbalanu, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli iya. ³² Kwekwaa ya g'eka, eepyoje iya ishi nodu iya l'echilabo. Li swia igburonu iya onu g'eeswije olu uwe-a; g'o to lakahu. ³³ Gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; yee ophu du uswe-uswe; kpacharu akpuru itorokuma; dophee onu uwe ono mgburugburu. Li gudekwapho mkpola-ododo meshia okunmengu dokahaje iya l'echilabo. ³⁴ G'okunmengu mkpola-ododo ono; waa itorokuma ono; no-phekwa igburonu uwe ono mgburugburu. Le dongakota phe edonga l'onu uwe ono. ³⁵ Ge Eronu yeje iya m'o nodu eje ozi l'ataphu Chipfu; g'o to nwuhu. Oda okunmengu ono be aa-noduje anu m'o nodu abahu l'eka-du-nsọ ono; waa m'o lufutashia.

³⁶ "Gude okpobe mkpola-ododo meta iphe, du g'okwekpu; dee ya iphe g'eedeje gude mee iphe-ohubama-a. Iphe, ee-de iya bu: Onye-a duru Chipfu nsọ. ³⁷ Li wota eri, e gude owu, du urwukpu-urwukpu swia; libe l'iphe ono, du g'okwekpu ono; woru iya lipyabe l'ataphu okpu-ekwa pho. ³⁸ Eronu -kpuru okpu-ekwa ono; g'o nodu iya l'egedegee onu-iphu; g'o buru yebdua be oo-tu-koru l'ishi; mbu aturwu, a aturwuru iphe, ndu Izurelu doberu Chipfu nsọ;

m'obeta o buru iphe, du idu-agma be ephe doberu mu nsọ obu. Iphe ono, du g'okwekpu ono a-nọdujeepho Eronu l'egedegee onu-iphu; g'iphe ono, e doberu nsọ ono adukwanu mube Chipfu ree k'anata.

³⁹ “L'i gude owu ocha kwee uwe ime-ehu pho; yee okpu-ekwa pho. G'o bukwaru onye maru egude ngga kwee ekwa be e-me ekwa-atu-butal-upfu pho. ⁴⁰ A -bya l'ehu unwu Eronu; kweeru phe uwe-ime-ehu; yee ekwa-atu-butal-upfu; waa okpu ndu-uke; g'e shi nno mee phe g'ephe du akpabiri l'anya; k'ophu aa-kwabeje phe ubvu. ⁴¹ I -yechaepho nwune ngu Eronu; waa unwu iya uwe ono; l'i wua phe manu l'ishi; gude mee g'ephe buru ndu-uke. L'i dobe phe iche g'ephe buru ndu-uke; jejeru mu ozi.

⁴² “L'i gude ekwa ocha metaru phe nwiba, ephe e-yeje. G'ephe yeje iya g'o gbę ephe l'upfu rwua phe l'utapfu. ⁴³ Ge Eronu; yee unwu iya yejekwa nwiba ono m'ephe nọdu abahu l'ulo-ekwa-ndzukọ ono; ozoo l'ephe eje ejeru mube Chipfu ozi l'oru-ngweja, nọ l'eka-du-nsọ; k'ophu ephe tee metadu iphe-uta kpua onwophe; shi nno nwushihu.

“G'ekemu ono dukwaru Eronu; yee awa iya jasụ le tuutuutuu le mimiimii.”

29

Edobe ndu-uke nsọ

¹ “Waa iphe, ii-me gude dobe phe nsọ; k'ophu ephe a-buru ndu-uke; jejeru mu ozi bu owa-a: Kputa nwa oke-eswi lanu; waa ebili labo,

enwedu ẹka ntucha dụ iya l'ẹhu; ² l'i gude ukpokutu iphe, e yeduru iphe, ekoje buredi; gude ghee buredi. Hatakwa iya phọ gwoọ lẹ manụ; gude ghee akara. L'i gudekwa iya phọ ghee ẹcha-mbekee, a gbashiru manụ. ³ L'i tuko iya gweru ye lẹ nkata pataru mu; ẹphe l'oke-eswi phọ; yẹ ebili labọ phọ. ⁴ E -mechaa nno; l'i duta Eronu; yẹ unwu iya bya l'onu-abata ulo-ekwa-ndzuko; gude mini wua phẹ ẹhu. ⁵ L'i chita uwe ndu-uke phọ yee Eronu. Vuru uto yee ya uwe ime-ẹhu phọ; teme l'i yee ya uwe mgbalanu phọ, ee-ye uwe-ukuvu l'eli iya phọ. L'i gbẹ teke ono yee ya uwe-ukuvu ono l'onwiya; mefua uwe-okpoma phọ. L'i gude werere ekwa phọ, e kweru g'e gudeje tu-buta uwe-ukuvu ono; gude tu-buta iya. ⁶ L'i wota okpulishi-ekwa phọ kpube iya; wota iphe, dụ g'okwekpu phọ, e doberu nsọ phọ libe l'okpulishi ono. ⁷ L'i wota manụ, aawuje l'ishi wua ya l'ishi gude mee ya onye uke. ⁸ L'i duta unwu iya yeshia phẹ uwe mgbalanu; ⁹ bya ewochaaru okpu ndu-uke kpubegbaa phẹ l'ishi. L'i wotakwaphọ ekwa-atu-buta-l'upfu phọ; webegbaa Eronu; yẹ unwu iya l'upfu. Ekemu, mube Chipfu turu phẹ bukwa g'ẹphe buru ndu-uke jasụ lẹ tuutuutuu lẹ mimiimii. Nokwa g'ii-gude mee Eronu; yẹ unwu iya g'ẹphe buru ndu-uke bu ono.

¹⁰ "E -mebechaa nno; l'i kputa oke-eswi phọ gude bya l'onu-abata ulo-ekwa-ndzuko ono. Ge Eronu; yẹ unwu iya byabẹ iya ẹka l'ishi; ¹¹ l'i nodu l'iphu Chipfu gbua ya l'onu-abata ulo-ekwa-ndzuko ono. ¹² L'i meta mee oke-eswi ono gude mkpushi-ẹka ngu tee ya lẹ

mpu, nõgbaa l'oru-ngweja ono. L'i woru ophu ghuduru nu wushia l'okpali oru-ngweja ono. ¹³ Tuko eba, nõkota l'iphe-epho iya g'ọ ha heta. L'i botakwapho anya iya; waa akpuru iya ephenebo; yee eba, nõkota iya nu; kpoo oku l'oru-ngweja ono. ¹⁴ Anu oke-eswi ono; waa akpo iya; yee nshi iya be ii-gude je akpo oku l'azu eka ndu Izurelu kpoberu ulo-ekwa phe.

¹⁵ "L'i kputa ebili pho nanu gude bya ge Eronu yee unwu iya byabe iya eka l'ishi; ¹⁶ l'i gbua ya; nakobe mee ya; pata mee ya ono phedzuru le mgbureku oru-ngweja ono mgburugburu. ¹⁷ L'i bushia anu ebili ono iphiriba iphiriba; chita iphe-epho iya; yee okpa iya; saa asasa. L'i woru iphe-epho iya ono; yee okpa iya ono; chikobe l'ishi iya; yee iphiriba iphiriba iya pho. ¹⁸ L'i tuko anu ebili ono g'ọ ha kpoo oku l'oru-ngweja ono. G'ọ buru ngweja, a kporu oku nu Chipfu; mkpo iya du iya ree.

¹⁹ "L'i kputa ebili ophu gude bya ge Eronu yee unwu iya byabekwa iya pho eka l'ishi; ²⁰ l'i gbua ya; haru mee ya meta; tee Eronu; yee unwu iya l'atakpa-nchi ekutara; waa le mkpushi-eka ezeke-eka ekutara; waa le mkpushi-okpa ezeke-okpa ekutara. L'i woru mee ono phedzuru le mgbureku oru-ngweja ono mgburugburu. ²¹ L'i meta mee ono, suru l'oru-ngweja ono; metakwapho manu awu l'ishi pho phedzuru Eronu l'ehu; phekota iya l'uwe iya; phedzukuraru iya pho unwu Eronu; me l'uwe phe. Noo g'ee-shi mee ge Eronu; yee unwu iya; waa uwe phe; du nsọ bu ono.

²² “Ebili ono be ii-heshikota eba; hetachaa eba, du l'upfumodzu iya; waa eba, nokota l'iphe-epho iya g'o ha; botakwapho anya iya; waa akpuru iya ephenebo; yee eba, nokota iya nu. Li wota utapfu okpa ekutara iya tukwase iya. Ebili ono bukwa ophu e gude eme Eronu yee unwu iya g'ephe buru ndu-uke. ²³ L'i je le nkata ono, e yeru buredi, e gudedu iphe, ekoje buredi ghee ono, nowaa l'iphu Chipfu ono; hata iya ishi buredi lanu; hatakwapho ishi akara lanu l'akara ono, a gworu le manu ghee ono; waa echambekee lanu. ²⁴ L'i tuko iphemiphe ono g'o ha dee Eronu; yee unwu iya l'eka g'ephe woru iya maa l'atatifhu Chipfu g'o buru ngweja-amama. ²⁵ E -mechaa nno; l'i nata phe iphemiphe ono; l'i tuko yee ngweja-akpo-oku pho kpo oku l'oru-ngweja ono; g'o buru ngweja, a kporu oku; nu Chipfu; mkpo iya du iya ree. ²⁶ E -mechaa; l'i wota ndu ebili ono, e gude mee Eronu g'o buru onye uke ono; woru maa l'iphu Chipfu g'o buru ngweja-amama. Ono a-buru oke iya nkengu.

²⁷ “Anu ebili ono, e gude mee Eronu g'o buru onye uke ono be ii-do nsu; mbu eka ono, rwuberu Eronu; yee unwu iya ono, bu iya bu ndu iya pho, a maru amama pho; waa utapfu iya pho, e doberu mube Chipfu pho. ²⁸ Ndu Izurelu -gude iphe ngweja bya; ge ndu iya; waa utapfu iya bujekwaru oke, aa-heje Eronu yee unwu iya. Ono bu okiphe ophu ndu Izurelu e-dobejeru mube Chipfu iche m'ephe bya egwe ngweja-ehu-guu.

²⁹ “Uwe, du nsu ke Eronu ono be a-

bukwarupho k'awa iya. O buru uwe ono be e phe e-yeje teke aawu phe manu gude eme phe g'ephe buru ndu-uke. ³⁰ Ge nwa Eronu onye ophu eeme g'o nochia enya iya l'okwa uke; jeje l'ulo-ekwandzuko; je ejee ozi l'eka-du-nsq; yejekwa uwe ono ujiku esaa.

³¹ "Wota anu ebili ono, e gude mee Eronu; o buru onye uke ono; je eshia l'eka du nsq. ³² Ge Eronu yee unwu iya nodu l'onu-abata ulo-ekwandzuko taa anu ebili ono; waa buredi pho, e yeru le nkata pho. ³³ O kwa e phebedua a-ta anu ngweja ono, e gude pfa ugwo iphe-eji phe; teke aawu phe manu l'ishi; e shi nno dobe phe nsq g'ephe buru ndu-uke. G'o to dukwa onye ozo, a-ta iya nu; noo kele o du nsq. ³⁴ O -buru l'o duru anu ebili ono, e gude mee Eronu; o buru onye uke ono; ozoo buredi pho; ophu a taphodoru; o kwaa akwakwa futa l'utsu; g'e jekwa akpo ya oku. G'o to dukwa onye a-ta iya nu; kele o du nsq.

³⁵ "Su-a; mekwaaru Eronu yee unwu iya iphe, mu turu ngu ekemu su g'i meeru phe-a. Gude ujiku esaa mee phe g'ephe buru ndu-uke. ³⁶ Gbujekwa oke-eswi mbokumboku l'ime ujiku esaa ono g'o buru ngweja-iphe-eji, e gude apfu ugwo iphe-eji. Nokwapho g'ii-gwe ngweja-iphe-eji gude pfa ugwo iphe-eji; shi nno safu emeswe, du l'oru-ngweja ono. Teme l'i wukwaa ya pho manu gude mee ya g'o du nsq. ³⁷ Gude ujiku esaa gwee ngweja, e gude apfu ugwo iphe-eji; shi nno safu nturwu, du l'oru-ngweja ono; k'ophu o-du nsq. Oo ya bu g'o du nsq shii; k'ophu iphemiphe, rwuru iya nu a-du nsq.

38 “Mbokumboku bu iphe, ii-gudeje gwee ngweja ono l'oru-ngweja ono bu nwaturu labo, nogbaarun mgbarapha. 39 Gbua nanu l'utsu; li gbua nanu ophuu l'uzenyashi. 40 Aturu ke mbu pho be ii-yekobeje ukpokutu iphe je egwee; mbu uzo lanu l'ime nkweka ukpokutu iphe, e keru uzo iri; gwoo le manu, a tsuru l'ikwe; manu, e-ji eze ekpemu eno. Li wotakwapho nkeru-eno otulupfu otumu mee; ye iya g'o buru ngweja-mee. 41 O -be l'uzenyashi; li kputa aturu ophuu gbua. Li yekobekwa iya pho ngweja-nri; waa ngweja-mee g'e yeru le k'utsu pho; g'o buru ngweja, a kporu oku nu Chipfu; mkpo iya du iya ree.

42 “G'e gwejekwa ngweja-akpo-oku-a teken-teke l'onu-abata ulo-ekwa-ndzuko, bu iya bu l'atatiphu mube Chipfu; e -shi l'ogbo sweru ogbo. Oo l'eka ono be mu a-byapfuta ngu bya epfuru yeru ngu. 43 O bukwarupho eka ono be mu a-byapfuta ndu Izurelu; ogbunwiiwii mu emee eka ono l'o du nsu.

44 “Noo ge mu e-shi mee g'ulo-ekwa-ndzuko ono; yee oru-ngweja ono; du nsu; mekwapho ge Eronu; yee unwu iya; du nsu; buru ndu-uke; jejeru mu ozi. 45 Teke ono; mu eburu l'echilabo ndu Izurelu buru Chileke phe. 46 Oo ya bu g'ephe amaru l'oo mbedua bu Chipfu, bu Chileke phe; onye dufutaru phe l'ali Ijiputu ge mu eburu l'echilabo phe. Oo mbedua bu Chipfu, bu Chileke phe.”

Oru-ngweja ùnwù-isensu
(*Awu 37:25-28*)

¹ “Gude oshi akesha kua oru-ngweja, bu eka aa-kpoje ùnwù-isensu oku. ² G'ogologo iya waa oša iya tukokwa haru enya nhamunha. Iphe, oo-duchaa bu nkwo-eka lanu. Eli iya adu nkwo-eka labo. Ge mpu iya; yee oru-ngweja ono rwagbakwaa buru nanu. ³ Wukotakwa eli iya; yee mgbureku iya; waa mpu iya okpobe mkpola-ododo. Li gudekwapho mkpola-ododo kpu-pee mgbureku iya mgburugburu. ⁴ Li meta echi mkpola-ododo ebo ebo yegbaa le mgbureku iya ibekeboebo. Yekwa iya g'o noduchaa le mkpula iphe ono, a kpu-pheru iya mgburugburu ono. O buru l'echi ono be ee-yeje mgboro, ee-gudeje apa iya. ⁵ Gude oshi akesha pyita mgboro ono; wua ya mkpola-ododo. ⁶ Li dobe oru-ngweja ono l'iphu ekwa pho, e gude kochite okpoko-ekemu; mbu opfu okpoko pho, anoduje apfu ugwo iphe-eji pho, e gude kpuchia okpoko-ekemu. Oo eka ono bu eka mu abyapfutaje ngu.

⁷ “Ge Eronu kpojekwa ùnwù-isensu, eshi mkpo oku l'oru-ngweja ono l'utsu me o -jeshia emezi oroku pho. ⁸ G'o kpojekwapho ùnwù-isensu oku l'oru-ngweja ono l'uzenyashi me o -jeshia eye oku l'oroku ono; k'ophu oku ùnwù-isensu a-noduje enwu l'ataphu Chipfu; e -shi l'ogbo sweru ogbo. ⁹ G'o to dukwa ùnwù-isensu ozo, gbaru iche, ee-gudeje bya akpo oku l'oru-ngweja ono. Ophu e gudejekwa ngweja-akpo-oku; ozo ngweja-nri; ozo ngweja-mee bya l'oru-ngweja ono. ¹⁰ Ugbo lanu l'apha be Eronu

e-teje mee lẹ mpu ọru-ngweja ono gude pfa ụgwo iphe-eji. Ọ buru mee anụ ngweja-iphe-eji, e gude apfu ụgwo iphe-eji; be ee-teje lẹ mpu ono aphagapha. G'e mejekwa iya nno; e -shi l'ogbo sweru ogbo. Eka ono bukwa eka kachaa aduru mube Chipfu nsọ."

Utu ulo-ekwa-ndzuko

¹¹ Noo ya; Chipfu sụ Mosisu: ¹² "Teke ị-gu ndu Ízurelu ọgu g'ị maru g'ephe ha; g'onyenonu pfujekwa mube Chipfu aswa ishi onwiya gude gbata onwiya; me a gue ya pho. Oo ya bu g'ọ to du ejo iphe-ehuka, a-byapfuta phe nu teke aa-gu phe ọgu obu. ¹³ G'onye a guru pfujekwa okpoga mkpola-ochaa, erwa iya rwuru nkeru-ebo shekelu; teme l'o jepfu ndu ophu a guwaru. G'erwa shekelu ono, onye ono a-nu ono bukwaru iphe, eegudeje atụ erwa iphe l'eze-ulo mube Chileke be ee-gude tua ya. Erwa shekelu lanu bu ukporo gera. O buru nkeru-ebo erwa shekelu ono be a-buru iphe, ee-doberu mube Chipfu iche. ¹⁴ Iphe, bu onye a guru ọgu; a -gbẹ l'onye noru ukporo apha kwaseru be a-nu mube Chipfu iphe. ¹⁵ Ge ndu nweru iphe ta nughatakwa nkeru-ebo erwa shekelu ono; ophu ndu ukpa anu-petekwanu iya; me unu -nodu anu mube Chipfu iphe unu gude pfa ụgwo iphe-eji, unu meru. ¹⁶ Nata okpoga ndu Ízurelu ono, e gude apfu ụgwo iphe-eji phe ono; gude jee ozi l'ulo-ekwa-ndzuko ono. Ono bu iphe, mube Chipfu e-gude anyata ndu Ízurelu; bya aburu iphe, ee-gude pfa ụgwo iphe-eji, ephe meru."

Eze gbamuḡbamu ono
(Awu 38:8)

¹⁷ Noo ya; Chipfu sụ Mósísu: ¹⁸ “Gude onyirubvu mee eze gbamuḡbamu, ee-gudeje wua ẹhu. Gudekwa iya pho mee okpa iya. L'i sibe iya le mgbaka ulo-ekwa-ndzuko ono; yee oru-ngweja ono; kuru mini ye iya. ¹⁹ Ge Eronu; yee unwu iya kwoje aka yee okpa le mini ono. ²⁰ Epeh -nodu abahu l'ulo-ekwa-ndzuko ono; ozoo l'ephe ejekube oru-ngweja ono eje anu mube Chipfu ngweja, aakpo oku; g'ephe kwoshijekwa onwophe mini; k'ophu epeh ta anwushihudu. ²¹ Mbua; g'ephe kwojekwaa aka yee okpa; k'ophu epeh ta anwushihudu. Ono bu ekemu, a-duru Eronu; yee awa iya; e -shi l'ogbo sweru ogbo.”

Manu awu l'ishi
(Awu 37:29)

²² Noo ya; Chipfu sụ Mósísu: ²³ “Wota okpobe iphe, eshi mkpo gude bya. Iphe, ii-wota bu: Meru mini ophu erwa iya du unu shekelu l'ukporo shekelu ise; waa sinamonu, eshi mkpo ophu erwa iya du ukporo shekelu iri l'ebo le shekelu iri, bu iya bu nkeru-ebo meru pho; waa oshi omanko, eshi mkpo ophu erwa iya du ukporo shekelu iri l'ebo le shekelu iri; ²⁴ waa kashiya ophu erwa iya du unu shekelu l'ukporo shekelu iri. G'o ha bukwaru iphe, eegudeje atu erwa iphe l'eze-ulo mube Chileke be ee-gude tua ya. L'i wotakwapho manu olivu, jiru eze ekpemu eno. ²⁵ G'onye maru eme manu-mbeleke tuko iphemiphe ono gwakobe g'o buru manu, du

nsọ bya eshi mkpọ, aawuje l'ishi. Ọo-buru manụ, ụdụ nsọ, aa-wuje l'ishi. ²⁶ L'i gude manụ ono wụ-dzuru ụlo-ẹkwa-ndzukọ; waa okpoko-ekemu; ²⁷ waa teburu; yee iphemiphe, nọkota iya nụ; waa iphe, aapfubeje orọku; yee ngwa iya g'ọ ha; waa ọru-ngweja ụnwù-isensu; ²⁸ waa ọru-ngweja, ụbụ ẹka ee-gweje ngweja-akpọ-ọku; yee ngwa iya g'ọ ha; waa eze gbamugbamụ; yee ọkpa iya. ²⁹ Tụko iphemiphe ono doo nsọ; g'ọ buru iphe, kakọta nsọ; g'ọ buru iphe, rwutakporu iya nụ; l'ọ ụkwapho nsọ.

³⁰ “Wua Eronu; yee unwu iya manụ l'ishi; doo phekwe nsọ; k'ophu ephe a-aburu ndu-uke jeahaaru mube Chipfu ozi. ³¹ Pfuaru ndu Ízurelu l'owa-a ụbụ manụ mu, ụdụ nsọ, aa-wuje l'ishi; e-shi l'ogbo sweru ogbo. ³² G'a ta wujekwa iya nemadzu mmanụ; teme ophu agwajekwa manụ ọzo g'ọ ụdụ g'owa-a. Ọ kwa manụ, ụdụ nsọ. Ọo ya ụbụ g'e dobeje iya nsọ. ³³ Ọ -duru onye gwaru manụ ọzo; ọ ụdụ g'e manụ ọwa-a; ọzo l'ọ wuru iya nemadzu mmanụ l'ishi, abudu onye uke; g'e bufukwa iya lẹ ndu nkiya.”

Ụnwù-isensu

³⁴ Noo ya; Chipfu sụ Mosisu: “Wota iphe, eshi mkpọ gude bya. Iphe ii-wota ụbụ: etse; yee onika; waa galubanumu; yee ọkpobe furankisensu. Tụa ya l'iphe, eegudeje atụ ẹrwa iphe g'ọ tuko haru ẹnya nhamunha. ³⁵ G'onye maru eme manụ-mbeleke tuko iphemiphe ono gwakọbe g'ọ buru ụnwù-isensu, eshi mkpọ. G'a pyashi iya ụnú. G'ọ ụkwaru iphe ono, a gushiru ono kpoloko ẹe-gude mee ụnwù-isensu ọbu.

Oo-buru ùnwù-isensu, dù nsò. ³⁶ Haru iya gwee egwegwe dobe l'atatiphu okpoko-ekemu, nò l'ùlo-èkwa-ndzuko, bu iya bu èka ono, mu a-byapfuta unu ono. G'ò bukwaru unu ùnwù-isensu, kakòta adu nsò. ³⁷ Unu te emekwa ùnwù-isensu k'unu g'ò dù g'òwa-a. Unu doberu iya mube Chipfu nsò. ³⁸ O -duru onye meru ùnwù-isensu ozo, dù g'òwa-a; doberu onwiya gè manù-mbeleke; g'e bufukwa iya lè ndu nkiya.”

31

Bezalelu; waa Oholiyabu

¹ Noo ya; Chipfu sù Mòsisu: ² “Lenu; mu họtawaru Bezalelu nwa Uri, bu nwanwa Huru; onye okpa-ipfu Jiuda; ³ bya emewaa; unme mube Chileke ji iya èhu; g'o nweru mmamiphe; yè nkwa menya; g'iphe edoje iya enya ree; k'ophu o-makotaru g'eemema iphemiphe emema; ⁴ g'ò maru g'eemeje iphe-erengete lè mkpòla-ododo; yè mkpòla-òchaa; waa onyirubvu; ⁵ makwarupho g'aawa mkpuma, aswa dù; waa g'aawuje mkpòla-ododo l'igburonu iya; bya amakwarupho g'aapyije iphe apyipyi; mewarto g'eeshije eme ona ozo, dugbaa iche iche. ⁶ Teme mu họtafuakwaru Oholiyabu nwa Ahisamaku; onye okpa-ipfu Danu; g'o yeru iya èka; bya anukotakwapho ndu maru eme ona g'èphe ha ike g'èphe mekòta iphemiphe, mu sùru g'unu mee. ⁷ Iphe, èphe e-me bu: ùlo-èkwa-ndzuko; waa okpoko-ekemu; yè opfu okpoko ono, aanòduje apfu ugwo iphe-èji ono; mewarto

iphemiphe ọzo, eegudeje eje ozi l'ime ọlo-
 ẹkwa ono; ⁸ dūnaa gẹ teburu; yẹ iphemiphe,
 nọkota iya nū; waa iphe, aapfubeje orọku, e
 meru l'ọkpobe mkpọla-ododo; yẹ ngwa iya
 g'ọ ha; waa ọru-ngweja ụnwù-isensu; ⁹ waa
 ọru-ngweja-akpọ-ọku; yẹ ngwa iya g'ọ ha; waa
 eze gbamugbamu; yẹ ọkpa iya; ¹⁰ wafua uwe,
 e kweru ekwekwe; mbu uwe, du nsọ, Eronu,
 bu onye uke e-yeje; waa uwe, unwu iya e-yeje
 gude eje ozi ndu-uke; ¹¹ waa manu awu l'ishi;
 waa ụnwù-isensu, eshi mkpọ k'eka-du-nsọ. Ọ
 buepho g'ephe mee ya g'ọ du gẹ mu suru ngu
 g'e mee ya."

Eswe-atuta-unme

¹² Noo ya; Chipfu su Mosisu: ¹³ "Waa iphe ii-
 pfuru ndu Ízurelu baa: Unu ba adukwa iphe
 unu e-jeje l'eswe-atuta-unme ke mube Chipfu.
 Ọwaa a-buru iphe-ohubama, a-nodu l'echilabo
 mu l'unu; e -shi l'ogbo sweru ogbo. Ọo ya bu
 g'unu amaru l'ọo mbedua bu Chipfu, bu onye
 eme unu g'unu du nsọ.

¹⁴ "Unu nyataje eswe-atuta-unme; noo kele
 mboku ono duru unu nsọ. Ọ -duru onye dakaru
 iya nū; g'e gbukwaa onye obu egbugbu. Iphe,
 bu onye jeru ozi mboku ono be ee-bufu ebufu le
 ndu nkiya. ¹⁵ Ọo ujiku ishii be unu e-gudeje jee
 ozi unu. Mboku k'esaa bu eswe Sabatu, bu iya
 bu eswe-atuta-unme; bya aburu mboku, duru
 mube Chipfu nsọ. Ọ -duru onye jeru ozi l'eswe-
 atuta-unme; g'e gbukwaa onye obu egbugbu.
¹⁶ Gẹ ndu Ízurelu dobeje eswe-atuta-unme; mee
 ekemu iya; e -shi l'ogbo sweru ogbo; g'ọ buru

iphe, a-nòdu egoshi oḡbandzu mu l'unu jasù l'ojejoje. ¹⁷ Oo-bùru iphe-òhubama, a-nòdu lẹ mgbaka mu lẹ ndu Ízurelu jasù lẹ tuutuutuu lẹ mĩmimii; noo kele ọo ujiku ishi bẹ mube Chipfu gude mee igwe; yẹe alì. O -rwua lẹ mbòku k'ẹsaa; mu haa ozi; tuta unme.”

¹⁸ Noo ya; Chipfu pfughechaephò opfu nù Mòsisu l'eli úbvú Sayinayi; bya anù iya bachibachi mkpuma labò, e deru Ekemu. Mkpuma ono bụ Chileke gude mkpùshi-ẹka iya dee ya iphe nwẹkiya.

32

Nweswi, a kpuru lẹ mkpòla-ododo

¹ Ndu Ízurelu nonyaa bya asù lẹ Mòsisu anonukawa ọdu l'eli úbvú ono; ẹphe bya edzukòbe gbaphee Eronu mgburugburu bya asù iya: “Ngwa; metaru anyi Chileke, a-nòdu edu anyi! O -bùru Mòsisu-a, dufutaru anyi l'alì ndu Ijiputu-a bẹ anyi ta amakwa iphe, meru iya nù.”

² Eronu sù phẹ: “Unu yeshia iphe-nchì mkpòla-ododo, unyomu unu; waa unwu unu unwoke; mẹ k'unwanyi unu yeru lẹ nchì; chítaru mu!”

³ Noo ya; ndu ono g'ẹphe ha bya eyeshia iphe-nchì phẹ bya achijeru Eronu. ⁴ O bya achita iphe ono, ẹphe nùru iya ono gude meta agwa; bya akpua ya; ọ dù gẹ nweswi; bya egude ngwa ọru mee ya ọna. Noo ya; ẹphe sù: “Unubẹ ndu Ízurelu; waa Chileke unu baa; mbụ onye dufutaru unu l'alì Ijiputu!”

⁵ Noo ya; Eronu hùmaephò iphe ono bya akpua ọru-ngweja l'atatiphu nweswi ono bya

araa sù: “Echele bẹ a-bọ Chipfu!” ⁶ Ọo ya bụ; o rwua nchitabọhu iya; ndu Ízurelu tehu l’ònma-ẹwa-ùtsu; bya egwee ngweja-akpọ-ọku; bya egweeru iya ngweja-ẹhu-guu. E -mechaa; ẹphe bya anọshia ria nri; bya angua mẹe; bya awu-lihu meahaa ẹmereme.

⁷ Noo ya; Chipfu sù Mosisu: “Nyize l’alì; noo kẹle ndu nkengu ono; mbụ ndu i dufutaru l’alì ndu Ijiputu ono bẹ merwushiwaru onwophẹ.

⁸ Ẹphe meru ẹgwegwa gbado ekemu ono, mu tũru phẹ ono; bya emetawaru onwophẹ agwa, ẹphe kpuru; ọ dũ gẹ nweswi. Ẹphe phozewaru ishi baaru iya ẹja; bya agwawaa ya agwagwa sù: ‘Unubẹ ndu Ízurelu; waa Chileke unu, bụ onye dufutaru unu l’alì Ijiputu baa!’ ”

⁹ Chipfu sù Mosisu: “Mu humawaru lẹ ndu-a bunukaru ndu ẹjo-ọkpoma. ¹⁰ Nta-a bukwa g’ì haa mu gẹ mu gude oke ẹhu-eghu mu dapfu phẹ bya emebyishia phẹ. Mu eworu gube Mosisu mee ọha, parụ ẹka.”

¹¹ Mosisu rwọahaa Chipfu, bụ Chileke iya sù: “Jiko Chipfu; g’ẹhu te eghunukashi nù ngu egu nno l’opfu ẹhu ndu nkengu ono, i gude ọkpẹhu ngu dufuta l’alì Ijiputu ono nọ! ¹² Gẹ ndu Ijiputu ta asù l’iphe, kparụ iphe, i gude dufuta ndu nkengu bụ g’ì bya egbushia phẹ l’úbvú úbvú-a g’ẹphe chihu lẹ mgboko. Jiko gbanaa mini l’obu; parụ haa; te emebyishishi nù ndu nkengu.

¹³ Nyatanu ndu-ozì ngu, bụ Ẹbirihamu; waa Áyizaku; waa Ízurelu, bụ ndu i gude ẹpha ngu riaru nte sù l’ii-me awa phẹ g’ẹphe ha gẹ

kpokpode, nọ l'igwe; teme l'ì nù awa phe ali-a, i kwekotaru phe ukwe iya-a; l'ọ buwa okiphe phe jasụ le tuutuutu le m̄imiimii." ¹⁴ Noo ya; egomunggo lwa Chipfu azụ; o woru ejo iphe-ehuka ono, o shi epfu l'oo-gude byapfuta phe ono parụ haa.

¹⁵ Mosisu bya aghachi nyizetashia l'eli úbvú ono; yee mkpuma labọ ono, dụ bachibachi, e deru ekemu ono, o gude l'eka ono. Mkpuma ono be e deru iphe l'iphu; dee ya l'azụ. ¹⁶ Mkpuma ono bu Chileke gude eka iya mee ya. Iphe ono, e deru iya ono, buru Chileke gude eka iya dee ya l'eli mkpuma ono.

¹⁷ Noo ya; Jioshuwa numaepfo ụzu, ndu Ízurelu atụ; ọ sụ Mosisu: "Aatukwa ụzu ọgu l'eka anyi kpoberu ụlo-ekwa anyi."

¹⁸ Mosisu sụ iya:

"Ọ tọo dakwa g'ụzu ndu lwu-kperu l'ọgu;
 ọphu ọ tọo dakwanụ g'ụzu ndu a lwu-kperu.
 Iphe, mu anụ bukwa ụzu ebvu."

¹⁹ Mosisu bya erwua le mgboru eka a kpoberu ụlo-ekwa ono; bya ahuma nweswi ono; waa ndu ete ebvu ono. Ehu kwatakpoọ ghushia ya eghu ike; o woru mkpuma ono, ọ gude l'eka ono tukposhia l'okpa úbvú ono. ²⁰ Ọ bya ewota nweswi ono, ephe kpuru ono tsua oku bya egwee ya; ọ dụ ge ntụ; bya awuru iya ye le mini; mee ndu Ízurelu; ephe ngụ ya.

²¹ Ọ sụ Eronu: "Bụ gụnu be ndu-a kabekpoo mee ngu; meru g'o gude i duru phe ye l'eme iphe-ẹji, habe egube-a?"

²² Erõnu sù iya: “Jiko g'èhu te eghukwa ngu eghu; nnajiuphu mu. I mahawaru gè ndu-a bụ-be ndu gharu iphu l'eme ejo-iphe. ²³ Èphe sùru gè mu metaru phè Chileke, a-nòdu edu phè nù! Kèle Mòsisu, bụ onye dufutaru phè l'alì Ijiputu bè èphe ta amakwa iphe, meru iya nù. ²⁴ Oo ya bụ; mu sù phè: ‘G'onye nwekpòoru iphe, e meru lè mkpòla-ododo; yefùta iya.’ Noo ya; èphe chitaru mu mkpòla-ododo ono; mu chiru iya ye l'òku; iphe, shi iya nù fùta bụru nweswii-a.”

²⁵ Mòsisu bya ahuma lè ndu Ízurelu zùwaru onwophe l'èka nafu; lè Erõnu mewaru phè; òphu èphe ekweèdu g'a chikobe phè; èphe nòdu emewaa phukuphuku l'iphu ndu òhogu phè; ²⁶ ò bya apfuru l'ònu-abata èka a kpòberu ùlo-èkwa ono bya asu: “Onye bụ kè Chipfu byapfuta mu!” Ndu Lívayi g'èphe ha wu-pfuta iya.

²⁷ Noo ya; ò sù phè: “Waa iphe, Chipfu, bụ Chileke kè ndu Ízurelu pfuru baa: ‘G'onyenõnu kebe onwiya ogu-echi iya l'upfu; jee l'okotazu; waa l'atatiphu; mèkpoo l'èkameka l'èka a kpòberu ùlo-èkwa ono. G'onyenõnu gbushia nwanna iya; waa ònyà iya; mè obutobu iya.’ ” ²⁸ Oshilòkpa Lívayi bya emee gè Mòsisu ziru phè. Ndu nwùshihuru nù mbòku ono bè rwuru iphe, dù g'unu umadzu esaa l'ùkporo iri. ²⁹ Noo ya; Mòsisu sù: “A hõtawaru unu doberu Chipfu iche ntanu-a; noo kele unu tsoru unwu unu; mè unwune unu ògu. Teme ò gòwaru ònu-òma nù unu ntanu-a.”

³⁰ O -rwua nchitabòhu iya; Mòsisu sù ndu

Ízurelu: “Unu mekwaru eze iphe-ẹji, paru ẹka. Nta-a be mu ejepfuwa Chipfu. ?A maru; mu a-du ike rwo-buta iya g'o g'aru unu nvu l'iphe-ẹji ono, unu meru ono?”

³¹ Oo ya bu; Mosisu bya ejepfu Chipfu bya asu: “Oowaa! Iphe-ẹji, ndu-a meru kwatakwa paa ẹka! Ephe gudewaa mkpola-ododo metaru onwophe agwa. ³² Ole jiko g'aru phe ro nvu l'iphe-ẹji ono; teke o dudu hufukwa epha mu l'ekwo, i deru epha ndu nkengu.”

³³ Chipfu su Mosisu: “Oo onye mesweru mu nu be mu e-hufu epha iya l'ekwo mu. ³⁴ Ngwa; tugbua nta-a je edurwua ndu Ízurelu ẹka mu pfuru opfu iya ono; le Ojozi mu a-nodu edu unu. Ole o -rwuepho teke mu a-nu phe aphu; mu anua phe iya k'iphe-ẹji phe.”

³⁵ Chipfu bya egude ejo iphe-ememe byapfuta ndu Ízurelu; k'iphe ono, ephe gude nweswi ono, Eronu kpuru ono mee.

33

¹ Oo ya bu; Chipfu su Mosisu: “Unu tugbua l'eka-a; unu le ndu ono, i dufutaru l'ali ndu Ijiputu ono! Tugbua jeshia l'ali ono, mu kweru ukwe bya eriru nte yeru Ebirhamu; waa Ayizaku; waa Jiekopu su: ‘Mu a-nu iya awa unu.’ ² Mu e-zi ojozi g'o duru unu je; je achishiaru unu ndu Kénanu; waa ndu Amoru; waa ndu Hetu; waa ndu Pérezu; waa ndu Hevu; waa ndu Jiebusu. ³ Unu tugbua jeshia l'ali ono, bu ali, mini era-eswi; waa manu-enwu aso gborogboro. Ole mu te etsoduru unu; noo kele

unu bunukaru ndu ejo-okpoma; kele o -buru ge mu tsoru unu be o nwekwaru g'oo-du; mu emebyishia unu l'uzo.”

⁴ Ndu Izurelu numaeapho njo-nzi ono; ephe waa ekwa; ophu o dudu onye kwaru onwiya akwa. ⁵ Noo kele Chipfu suru Mosisu: “Pfuaru ndu Izurelu l'ephe bunukaru ndu ejo-okpoma. Mbụ l'ọ -buru ge mu tsoru unu hata me ntụ-okpa lanu be o nwekwaru g'oo-du; mu emebyishia unu. Ngwa; unu kwashia onwunu akwa, unu kwaru ge mu chia idzu iphe, mu e-me unu.” ⁶ Noo ya; ndu Izurelu woru akwa phe kwashia l'ubvu Horebu.

Mkpụ-ekwà Ndzuko

⁷ Mosisu shi aphutaje ulo-ekwa je akpobe uzanya l'azu eka ndu Izurelu kpobechaaru ulo-ekwa nkephe; kua ya “ulo-ekwa-ndzuko.” Iphe, bu onye eje akpata ishi l'iphu Chipfu nodu ejeje l'ulo-ekwa-ndzuko ono, no l'azu eka ndu Izurelu no ono. ⁸ O nodu abujeru; Mosisu -gbalihu jeshia l'ulo-ekwa-ndzuko ono; ndu Izurelu g'ephe ha awulihu je apfugbaaru l'onu-abata ulo-ekwa nkephe elekpoeapho Mosisu enya; gbiriri jasu l'obahu l'ulo-ekwa-ndzuko ono. ⁹ O nodu abujeru; Mosisu -bahuchaepho l'ulo-ekwa ono; urwukpu ono, kpuru oronmono ono alwazeta bya anochia onu-abata teke Chipfu epfu anu Mosisu. ¹⁰ Ndu Izurelu humaepho urwukpu ono, kpuru oronmono ono g'o no l'onu-abata ulo-ekwa ono; ephe atuko gbeshi baaru Chipfu

eja. Onyenonu nọdu anọduje l'onu-abata ụlo-
 ẹkwa nkiya baaru Chipfu aja ono. ¹¹ Chipfu
 nọdu epfuje eyeru Mosisu l'iphu l'iphu gẹ ne-
 madzụ yee ọnyà iya anọduje abọ ụja-a. Teke
 e mechaaru; Mosisu alwaphuta azụ l'eka ndu
 Ízurelu nọ; ọphu nwokorọbya ono, bụ onye
 n-yemeka iya ono, bụ Jioshuwa nwa Nunu
 alufujedu alufu l'ulo-ekwa ono.

Mosisu yee ogbunwiiwii Chipfu

¹² Mosisu sụ Chipfu: “I shiepho teke-a pfutaru
 mu gẹ mu dua ndu-a; ọle i tiki mekpoda gẹ mu
 maru onye ii-yeru mu gẹ mu l'iya swiru. I sụru
 l'i maru epha mu; teme mu dụ ngu l'obu. ¹³ Ọ
 -buru pho lẹ mu dụ ngu l'obu k'eviya; goshinu
 mu ụzo ngu; k'ọphu mu a-maru ngu; teme mu
 adu ngu l'obu kwaseru. Nyatakwa l'oha-a bụ
 ndu nkengu.”

¹⁴ Chipfu sụ iya: “Mu e-tsoru-a unu l'onwomu;
 teme mu emee gẹ meji nmapfuru ngu.”

¹⁵ No iya; Mosisu sụ iya: “Ọ -buru l'i tii tsoduru
 anyi l'onwongu; te emekwa g'anyi hata ọkpa
 ahata tugbua l'eka-a! ¹⁶ ?Denu g'ee-shi maru lẹ
 mbedua; waa ndu nkengu dụ ngu l'obu; abudu
 l'i tso anyi? ?Bụ gunu ọzo e-goshi lẹ mbedua waa
 ndu nkengu dụ iche l'eka ndu mgboko l'ophu
 nọ?”

¹⁷ Ọo ya bụ; Chipfu sụ Mosisu: “Mu e-meepho
 iphe ono, i sụru gẹ mu meeru ngu ono. Noo kele
 i dụ mu l'obu; teme mu maru epha ngu.”

¹⁸ Mosisu sụ iya: “Jiko goshinu mu og-
 bunwiiwii ngu.”

¹⁹ Tɔbodu iya bu; Chipfu sɔ iya: “Mu e-me g’i hɔma gɛ mu dɔ-be ree; tɛme mu anɔdu l’ataphu ngu kua onwomu iphe, mu aza. Onye ɔ dɔ mu gɛ mu meeru eze-iphe-ɔma; mu emeeru iya ya; onye ɔ dɔ mu gɛ mu phɔaru obu-imemini; mu aphɔaru iya ya. ²⁰ Ọle i tɛi hɔmadu iphu mu; noo kɛle o to nwedu onye gude ɛnya iya hɔma mu, a-nɔdu ndɔ.”

²¹ Chipfu sɔ: “O nweru ɛka nɔ-kube mu nɔ, ii-pfuru lɛ mkpuma. ²² Teke ogbunwɛinwii mu ghatajɛerupho; mu eworu ngu dobe lɛ mgbaka agbara-mkpuma; bya egude ɛka mu gbobuta ngu; gbiriri jasɔ mu aghata-gbua. ²³ Mu agbɛ teke ono wofu ɛka; l’i hɔma mu okpurukpu. Ọ -bɔru iphu mu bɛ a taa hɔmajekwa ahɔma.”

34

Bachibachi mkpuma k’ɛbo

¹ Chipfu sɔ Mosisu: “Je awata bachibachi mkpuma labo ɔzo, a-dɔ gɛ kɛ mbu pho. Gɛ mu dekwaa ya iphe, shi nɔdu lɛ kɛ mbu pho, i tukporu pho. ² Kwakobe l’utsu echele; nyikota ubvu Sayinayi; bya egoshi mu onwongu l’eli ubvu ono. ³ G’o to nwekwa onye e-tsoru ngu nɔ; ɔzo onye aa-hɔma l’ubvu ono l’ophu l’ophu; g’o to nwekwa aturu; ɔzoo eswi, a-nɔdu ata nri l’ataphu ubvu ono.”

⁴ Noo ya; Mosisu mee gɛ Chipfu ziru iya; bya awata bachibachi mkpuma labo ɔzo, dukwa pho gɛ kɛ mbu pho; bya egude nyihu ubvu Sayinayi l’onmewa utsu. Ọ parɔ bachibachi mkpuma labo ono l’ɛka. ⁵ Noo ya; Chipfu bya anɔdu

l'urwukpu nyizeta; bya araa ya arara l'ep̄ha iya bu Chipfu. ⁶ O bya aghata l'at̄at̄ip̄hu M̄osisu etushi onwiya ep̄ha s̄u: "Oo mu bu Chipfu; oo mu bu Chipfu; bya aburu Chileke k'obu-imemini; bya abukwarupho Chileke k'eze-iphe-oma. Onye ehu ete eghujedu eghu egwegwa; onye n-yemobu iya; waa apfushi ike iya paru eka. ⁷ Unubuku unwu-eliphe be mu anoduje egoshi le mu yeru obu. Mu agujeru phe nvu l'ejo-iphe, ephe meru; me l'at̄upya, ephe t̄upyarumu; waa l'iphe-eji, ephe meru mu. Ole mu ta ahajekwanu onye-ikpe nmaru ge mu ta ah̄u iya ah̄uh̄u. Ndu ejo-iphe be mu ah̄uje ah̄uh̄u k'ejo-iphe, ephe meru mu; hu-rwua ya l'eka unwu nwanwa phe no; waa l'eka nwanwanwanwa phe no; hu-rwua phe l'ogbo k'eno."

⁸ M̄osisu bya ephoze iphu l'al̄i teke ono teke ono bya abaaru Chipfu eja. ⁹ O s̄u: "Gube Chipfu; o -buru le mu du ngu l'obu eviya; jiko ge gube Chipfu tsonuru anyi. A makwaru-a le ndu-a bunukaru ndu ejo-okpoma; ole jiko gunaru anyi nvu l'ejo-iphe; waa iphe-eji anyi; wotar̄o anyi g'anyi buru okiphe ngu."

¹⁰ Tobudu iya bu; Chipfu s̄u: "Anyi le ngu a-gba ndzu. L'at̄at̄ip̄hu ndu nkengu l'ophu be mu e-me oke iphe, du biribiri, mu teke emeswe l'ohamoha, no le mgboko l'ophu. Ndu ono, unu bu l'echilabo phe ono a-humakota g'iphe, mube Chipfu e-mekota du-be ebvu. ¹¹ Unu ngabe nchi mee ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a. Mu achifuru unu ndu Amoru; waa ndu Kenanu; waa ndu Hetu; waa ndu Perezu; waa ndu Hevu; teme waa ndu Jiebusu. ¹² Ole g'unu kwabe

ɛnya g'unu lẹ ndu bu l'alì ono, unu ala ono ta agba ndzù; ọdumeka bẹ ẹphe e-mechakwaa bũru ọnyà nmata unu. ¹³ Unu gbukpọshia ọrun-
ngweja phe; tẹme unu etsukpọshia mkpuma, ẹphe doberu nsọ. Tẹme unu aphokashikwapho itso, e doberu agwa phe, bũ Ashera. ¹⁴ Unu ta adukwa iphe ọzo, unu a-bajeru ẹja gbahaa mube Chipfu kpurumu. Noo kele mube Chipfu, ẹpha iya bũ Okophoo bẹ bukwa Chileke, ekoje okophoo.

¹⁵ “Unu kwabekwa ɛnya g'ọ tọ dushi ndu bu l'alì ono, unu l'ẹphe a-gba ndzù. Noo kele ẹphe -nọdu agwa agwa phe ono; bẹ ẹphe e-zi unu lẹ nri; unu eje eria iphe, ẹphe gude gwaa iphe ono. ¹⁶ Ọ -bũru l'unu haru unwada phe lutaru unwu unu g'ẹphe bũru unyomu phe; ndu ono nọdu agwa agwa phe ono bẹ ẹphe e-dukwarupho unwu unu; ẹphe eje emee nno.

¹⁷ “Unu ta akpukwa ntekpe!

¹⁸ “Unu boje ọbo-iphe buredi, ekoduru ekoko. Ujiku ẹsaa bẹ unu a-tajẹ buredi, e yeduru iphe, ekoje buredi egube ono, mu suru g'unu meje iya. Unu boje ọbo-iphe ono teke ono, e doberu iya ono l'ọnwa Abibu; noo kele ọo l'ọnwa ono bẹ unu shi l'alì ndu Ijiputu wufuta.

¹⁹ “Iphe-mbũ, vuru uzo waa ẹkpa ne iya bũ kẹ mube Chipfu. Iphe, bũ nwa mbũ iphe-edobe unu nwuru, bũ oke ya yichakwaa ya; m'ọ bũ eswi; ọzoo aturu; ọzoo egu. ²⁰ Unu gudeje nwaturu gbata nkafu-igara, bũ kẹ mbũ l'ẹpho ne iya. Obenu l'ọ -bũru l'unu ta agbataduru iya agbata; unu aswikwoo ya olu.

“G'o to nwekwaru onye a-gbajeru aka bya l'ataphu mu.

²¹ “Ujiku ishii be unu e-jeje ozi unu; o -rwua mboku k'esaa; unu edzua ike. Unu te ejejekwa ozi le mboku k'esaa; m'obeta o buru aako okoro; ozoo teke aakpata iphe, e meberu l'egu.

²² “Witi-mbu, unu vuru uzo kpata be unu e-gudeje bo Obo-Idzu. Unu aboo obo-iphe, a kpataru l'opfu le mbvucha apha.

²³ “Ugbo eto l'apha be unwoke unu g'ephe ha a-kpakoje bya l'ataphu Nnajiuphu, bu Chipfu.

²⁴ Mu a-chishiru unu ohamoha; bya emee g'ali unu kabaa shii. Ophu o dudu onye bya eme g'o nata unu ali unu ono; me unu jeje l'iphu Chipfu, bu Chileke unu; mbu ophu unu ejeje ugbo eto l'apha.

²⁵ “Unu ta adukwa iphe e yekoberu iphe ekoje buredi, unu e-yekobe le mee anu, unu gude egweru mu ngweja.

“Teme ophu o dukwa anu ngweja ono, e gude abo obo Ojaghata, aa-ha g'o bo nchi.

²⁶ “Iphe-mbu, vuru uzo kaa l'opfu unu be unu e-gudeje bya l'ulo Chipfu, bu Chileke unu.

“Unu te egudejekwa mini-era ne egu shia nwa iya.”

²⁷ Noo ya; Chipfu su Mosisu: “Dekota opfu ono g'o ha l'ekwo. Noo kele oo opfu ono be mu le gubedua; me ndu Izurelu gude gbaa ndu.”

²⁸ Mosisu be yee Chipfu noru l'eka ono ukporo abali labo; eswe l'enyashi; ophu o riduru nri; ebe o ngutaduru me mini. O bya edee opfu

ogbandzu ono, bu iya bu ekemu iri ono, shi l'eka Chileke ono l'eli bachibachi mkpuma ono.

Iphu Mosisu egbu nwijnwii

²⁹ Mosisu shiepho l'ubvu Sayinayi nyizeta; yee bachibachi mkpuma labo ono, e deru ekemu Chipfu ono, o gude l'eka; ophu o madu l'iphu egbu iya nwijnwii; noo kele ephe le Chipfu bogbaberu uja. ³⁰ Eronu; yee ndu Izurelu g'ephe ha huma Mosisu g'iphu egbu iya nwijnwii; ndu ejekube iya ntse gahaa phe. ³¹ Mosisu bya ekua phe; o ya bu; Eronu; yee ndu-ishi oha ono g'ephe ha gbeteke ono bya ejekube iya ntse; o bya epfuru yeru phe. ³² E mecha; ndu Izurelu g'ephe ha byakube iya ntse; o bya atushikotaru phe ekemu, Chipfu nuru iya l'ubvu Sayinayi.

³³ Mosisu pfughechaaru phe opfu bya aphuchia ekwa l'ataphu. ³⁴ O nodu abujeru; teke Mosisu bahuru l'ulo-ekwa l'ataphu Chipfu ge yele iya bogba; l'o phufu ekwa ono l'ataphu iya gbiriri jasu l'o futa. O -futaepho l'obyepfukotaru ndu Izurelu iphe, e ziru iya; ³⁵ ephe ahuma l'iphu egbu iya ke nwijnwii. O ya bu; Mosisu abya ewota ekwa phuchia iphu ozo gbiriri jasu o jeshia ge yele Chipfu bogbabe.

35

Eswe-atuta-unme

¹ Mosisu bya ekukobe ndu Izurelu g'ephe ha; su phe: "Wakwa iphe, Chipfu suru g'unu mee bu owa-a: ² O suru l'oo ujiku ishii be unu e-jeje ozi

unu; o -be lẹ mbọku k'ẹsaa; unu edobe iya nso; g'ọ buru eswe-atụta-unme kẹ Chipfu. Ọ duru onye jeru ozi mbọku ono; g'e gbukwaa onye ọbu egbugbu. ³ G'ọ tọ dukwa onye a-phụ-nwu ọku l'ibe iya l'eswe-atụta-unme."

Iphe, ee-gude mee ụlo-ẹkwa
(Awụ 25:1-7; 35:10-19)

⁴ Mosisu sụ ndu Ízurelu g'ẹphe ha: "Wakwa iphe, Chipfu suru g'e mee bụ ọwa-a: ⁵ Unu shi l'iphe, unu nweru hata iphe bya anụ yẹbe Chipfu. Onye oohe ihee g'ọ nụ yẹbe Chipfu iphe bẹ iphe, oo-gude bya anụ iya bụ mkpọla-ododo; waa mkpọla-ọchaa; waa onyirubvu; ⁶ waa owu urwukpu-urwukpu; waa ọphu eke mee-mee; waa ọphu dụ uswe-uswe; waa owu ọchaa; waa eji eghu; ⁷ waa akpọ ebili, a tseru l'uswe; waa akpọ umoro-ẹnyimu; waa oshi akesha; ⁸ waa manụ olivu, ee-gudeje anwụ ọku; waa iphe, eeyeje lẹ manụ k'awụ l'ishi g'ọ shia mkpọ; mẹ ọphu eeyeje l'ụnwù-isensu g'ọ shia kwẹekweekwee; ⁹ waa mkpuma ónikùsù; meward mkpuma ọzo, aswa dughbaa. Mkpuma ono bẹ ee-mechaa gbapyabẹ l'uwe-ukuvu onye-ishi ndu-uke; yele uwe-ọkpoma iya.

¹⁰ "G'iphe, bukpuo ndu maru eme ọna l'echilabọ unu futa bya emekota iphemiphe, Chipfu turu ọnu g'e mee-a; ¹¹ mbụ ụlo-ẹkwa ono; waa ẹkwa, aa-phushi l'eli ụlo-ẹkwa ono; waa iphe iya ono, nweru nkoloba ishi labọ ono; waa mgbo ono, ee-gude kụ-chite ụlo-ẹkwa ono; waa oshi ono, ee-gudegbaa swebushia lẹ mgbo ono; waa itso iya ono; waa ọnya ẹka aa-kpogbaaru

iya ye; mbu itso ono; yee okpa mgbo ono; ¹² waa okpoko ono; yee mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; waa opfu okpoko ono, aa-noduje apfu ugwo iphe-aji ono; waa ekwa ono, ee-gude kochite iya; ¹³ waa teburu ono; yee mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; yee ngwa iya; yee buredi ono, ee-dobeje l'iphu Chipfu ono; ¹⁴ waa iphe ono, aapfubeje oroku ono, e-meje g'iphoro du; yee ngwa iya; waa oroku iya ono; me manu ono, ee-gudeje anwu oku ono; ¹⁵ waa oru-ngweja-unwu-isensu ono; yee mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; waa manu ono, aa-wu l'ishi ono; yee unwu-isensu ono, eshi mkpo ono; waa ekwa ono, ee-kochite onu-abata ulo-ekwa ono; ¹⁶ waa oru-ngweja ono, bu aka ee-gweje ngweja-akpo-oku ono; yee iphe iya ono, du g'ugbu, ee-gude onyirubvu mee ono; waa mgboro ono, ee-gudeje apa oru-ngweja ono; yee ngwa iya g'o ha; yekwapho eze gbamugbamu ono, ee-gude onyirubvu mee ono; yee okpa iya; ¹⁷ waa ekwa ono, ee-gude gebuta oma-unuphu ulo-ekwa ono; waa itso oma-unuphu ono; yee enya aka aakpobegba itso ono; waa ekwa ono, ee-gude gechite onu-abata oma-unuphu ono; ¹⁸ waa nggu ulo-ekwa ono; yee k'oma-unuphu iya; me eri iya; ¹⁹ waa uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ulo-nsa ono; mbu uwe, e doberu nsu ke Eronu, bu onye uke; yee k'unwu iya, ephe e-yeje gude eje ozi ge ndu-uke."

²⁰ Ndu Izurelu wukahu l'atatiphu Mosisu.

²¹ Iphe, bukpo onye oohe ihee; waa onye o rwuru l'ehu g'o nu Chipfu iphe; gudegba iphe

bya anu iya; mbu iphe, ee-gude mee ulo-ekwawandzuko; mewaro iphe, ee-gude eje ozi l'ime iya; mewapho ophu ee-gude kwee uwe, du nsu. ²² Iphe, bukpuo onye oohe ihee; unwoke me unwanyi; gudegbaa iphe, e gude mkpola-ododo mee bya anu; mbu iphe, dugbaa ge ngga agbabe; me eregede-nchi; me iphe-eka; mewaro iphe ozo, dugbaa egube ono. Epe gudegbaa mkpola-ododo phe ono bya anu Chipfu g'o buru ngweja-amama. ²³ Ndu nweru owu wotagbaakwaru iya pho; mbu owu, du urwukpu-urwukpu; ozoo ophu eke mee-mee; ozoo ophu du uswe-uswe; ozoo owu ochaa; ozoo eji eghe; ozoo akpo ebili, a tseru l'uswe; ozoo k'umoro-enyimu.

²⁴ Ndu du ike nu mkpola-ochaa; ozoo onyirubvu; nukwaru iya pho Chipfu. Ndu nweru oshi akesha, nweru eka ee-gude iya jee ozi ono nukwa iya pho. ²⁵ Iphe, bukpuo nwanyi, maru eme ona gbaa owu bya anu. O duru ndu bu owu urwukpu-urwukpu be epe gbaru; ndu bu owu, eke mee-mee; duru ndu bu owu uswe-uswe; ndu aburu owu ochaa be epe gbaru gude bya. ²⁶ Unwanyi, oohe ihee; teme epe je adu ike mekota iya; bu eji eghe be epe gude gbaa owu nkephe. ²⁷ Ndu-ishi wotagbaaru mkpuma onikusu; mewaro mkpuma ozo, aswa dugbaa; g'a gbapyabe l'uwe-ukuvu onye-ishi-uke; yele uwe-okpoma iya. ²⁸ Epe nufukwapho iphe, eshi mkpo; waa manu olivu, ee-gudeje anwu oku; waa k'ophu ee-yeje le manu awu l'ishi; waa k'unwu-isensu, eshi mkpo. ²⁹ Ndu Izurelu l'ophu; unwoke me unwanyi; mbu ndu oohe ihee

wotaru Chipfu iphe, ephe turu obu phe onyo nu g'e gude meeru Chipfu iphe ono, o shi l'onu Mosisu pfua su g'e meeru iya ono.

³⁰ Noo ya; Mosisu su ndu Izurelu: "Unu maru le Chipfu hotawaru Bezalelu nwa Uri, bu nwanwa Huru, onye okpa-ipfu Jiuda; ³¹ bya emewaa; unme yebe Chileke ji iya eh; g'o nweru mmamiphe; yee nkwaanya; g'iphe doje iya enya ree; k'ophu oo-makotaru g'eemema iphemiphe emema; ³² g'o maru g'eemeje iphe-erengete le mkpola-ododo; yee mkpola-ochaa; waa onyirubvu; ³³ makwarupho g'aawa mkpuma, aswa du; waa g'aawuje mkpola-ododo l'igburonu iya; bya amakwarupho g'aapyije iphe apyipyi; mewaro g'eeshije eme ona ozo, dugbaa iche iche. ³⁴ Teme o nukwapho yee Oholiyabu nwa Ahisamaku, onye okpa-ipfu Danu mmamiphe g'ephe zia ndu ozo g'eeme ona obu. ³⁵ O mekwaru ge mmamiphe k'eme iphe-erengete ji phe eh; mbu g'ephe maru eme ona; waa g'ephe maru g'eegudeje owu urwukpu-urwukpu; yee ophu eke mee-mee; waa k'uswe-uswe; waa owu ochaa dengashia iphe edengashi. Ephenebo bu ndu tukoru makotaru g'eemeje iphe ona g'o maa mma.

36

¹ "Oo ya bu; Bezalelu; yee Oholiyabu; waa iphe, bukpo ndu maru iphe, Chipfu nuru mmamiphe; yee iphe edo enya g'ephe maru g'eeme iphemiphe, laru le k'akpu ulo-nsa ono bukwapho g'ephe mee ya ge Chipfu pfuru su g'e meeru iya ya."

² Tòbudu iya bụ; Mósísu kua Bezalelu; yẹe Oholiyabu; waa iphe, bụkpoo onye maru iphe, Chipfu nuru mmamiphe; ọ nọdu ehekwa iya phọ ihee g'o jee ozi ono. ³ Mósísu chiru iphe, ndu Ízurelu tataru g'e gude kpua ọlo-nsọ ono nụ phe. Ndu Ízurelu nọdu atukokpoephe iphe ono l'utsu mbọku anwuta anwuta g'ephe atụ iya. ⁴ Ndu maru eme ọna, akpu ọlo-nsọ ono tuko g'ephe ha parụ iphe, ephe eme haa; ⁵ tugbua je asụ Mósísu: "Ndu-a tutaakwaru iphe, sụru egude mee iphe, Chipfu sụru g'e mee; atụwa k'etsutsu iya eye iya."

⁶ Mósísu tụa ekemu sụ: "G'ọ tọ dukwa nwoke; ọzoo nwanyi, a-kpataba iphe akpakpa bya anụ sụ l'ọo iphe, o gude eyeta ẹka k'ọlo-nsọ ono." E woru iphe ono, Mósísu pfuru ono pfudzuru l'ọlo-ekwa ndu Ízurelu l'ophu. E shi nno kpọshia ndu Ízurelu g'ọ tọ duche iphe, ephe e-wotaba; ⁷ noo kele iphe, a tataru g'e gude jee ozi ọlo ono sụwaru g'ee-gude iya jee ozi ono; l'o tsufu etsufu.

Mkpù-ékwà ono
(Awu 26:1-14)

⁸ Iphe, bụ ndu ophu maru iphe lẹ ndu-ozi ono gude owu ọchaa, a swiru ọdo; waa ophu dụ urwukpu-urwukpu; waa ophu dụ uswe-uswe; yẹe ophu eke mee-mee; kwee ẹkwa kweta iya upfu ẹkwa iri. Onye maru eme ọna gude owu ono kwee chierobu ye l'upfu ẹkwa ono. ⁹ Upfu ẹkwa ono tükokwa haru ọnya nhamunha. Ogologo iya dụ nkwo-ẹka ukporo l'eshato; ọsa iya dụ nkwo-ẹka ọno. ¹⁰ Ephe wotaru upfu

ekwa ono ise gbagbabe; o buru nlochiru lanu; bya ewotakwapho uzo ise ophuu gbagbabe nanu. ¹¹ Ishimishi-ophoko-ekwa ono ke mbu be ephe gude owu, du urwukpu-urwukpu yeshia ya nkoloba l'igburonu iya. Ephe bya emekwaapho nno l'ishimishi-ophoko-ekwo ono k'ebo. ¹² Nkoloba ukporo labo l'iri be ephe yeru l'ishishi nlochiru lanu; ephe yekwapho nkoloba ukporo labo l'iri l'ishishi nlochiru lanu ophuu. Nkoloba ono tuko ghagbabe iphu. ¹³ Ephe gude mkpolaododo meta iphe, kweru nko ishi labo uzo ukporo labo l'iri; gude iya dzegbabe nlochiru ekwa ono ephebebo; o tuko buru nanu.

¹⁴ Ephe bya egude eji eghe kwee ekwa; kweta iya upfu ekwa iri le nanu, ee-gude phuchite eli ulo-ekwa ono. ¹⁵ Upfu ekwa ono ephe n'iri le nanu tuko haru enya nhamunha. Ogologo iya du nkwo-eka ukporo l'iri. Osa iya du nkwo-eka eno. ¹⁶ Ephe bya achita upfu ekwa ono ise gbagbabe; o buru nlochiru lanu; chita uzo upfu ekwa ishii ophuu gbagbabekwapho nanu. ¹⁷ Nkoloba ukporo labo l'iri be ephe yeru l'ishishi nlochiru lanu; yekwapho nkoloba ukporo labo l'iri l'ishishi nlochiru lanu ophuu. ¹⁸ Ephe gude onyirubvu meta iphe, kweru nko ishi labo uzo ukporo labo l'iri; gude iya kotagbaa nkoloba nlochiru ekwa ono ephebebo; gude iya dzegbabe ulo-ekwa ono; o buru nanu. ¹⁹ E mechaa; ephe gude akpo ebili, a tseru l'uswe; mee iphe, ee-gude phuchia eli ulo-ekwa ono ozo; bya egudekwapho akpo umoro-enyimu mee iphe, ee-gude kwechite eli akpo k'ebili ono.

²⁰ Ephe gude oshi akesha meta oshi, ee-gudeje

kpobe ụlo-ekwa ono. ²¹ Oshi ono be e mekotaru; o dugbaa nkwo-eka iri iri l'eli. Osa iya dugbaa nkwo-eka le mkpirikpu iya. ²² Oshi ono be ephe pyitachaa ru okpa labo ye l'ibekobo. O buru egube ono be ephe mekotaru oshi ụlo-ekwa ono g'ọ ha. ²³ A bya l'ulo-ekwa ono ibiya ophu gharu iphu l'uzo ndohali; bu ukporo oshi be ephe rutaru yegbaa ya. ²⁴ Ephe gude mkpola-ochaa meshia enya eka aa-kpogbaaru okpa oshi ono ye; meta iya uzo ukporo labo. Iphe, bu oshi ono g'ọ ha nweru enya eka labo, aa-kpojeru okpa iya ye. ²⁵ A bya l'ibe iya ophuu; mbu ibiya ophu gharu iphu l'uzo isheli; bukwapho ukporo oshi be ephe rutaru; yeshia ya. ²⁶ Ephe gude mkpola-ochaa meshia enya eka aa-kpogbaaru okpa oshi ono ye; meta iya uzo ukporo labo. Iphe, bu oshi ono g'ọ ha nweru enya eka labo, aa-kpojeru okpa iya ye. ²⁷ A bya l'okotazu ụlo-ekwa ono; mbu ibiya ophu gharu iphu l'uzo enyanwu-ariba bu oshi ishii be ephe rutaru; yeshia ya; ²⁸ bya emetacha oshi ebo ebo; yechaa le mgbureku mgbureku ụlo-ekwa ono l'uzo okotazu iya ono. ²⁹ Oshi labo ono, ee-yechaa le mgbureku iya ono be dugbaa nkwegba ebo ebo. O shi l'uzo ali du nkwegba ebo jasụ l'imeli. Teme o buru echi lanu be a kuberu iya. Ephenobo tuko dukota nno. ³⁰ Oo ya bu l'ọ du oshi esato l'azu ụlo-ekwa ono. E gude mkpola-ochaa meshia enya eka aa-kpogbaaru okpa oshi ono ye uzo iri l'ishii. Iphe, bu oshi ono g'ọ ha nwegbaaru enya eka labo, aa-kpojeru okpa iya ye.

³¹ Ephe gude oshi akesha rwashia oshi,

dugbaa gberere, ee-gude swebushia l'oshi ono. Uzo ise be ephe sweberu l'oshi mgbureku ulo-ekwa ono ibe lanu; ³² swebekwapho uzo ise ozo le mgbureku ibe iya ophuu. Uzo ise ozo buru k'okotazu ulo-ekwa ono; ibiya ophu gharu iphu l'uzo enyanwu-ariba. ³³ Oshi ophu ee-swebe l'echi iya be ephe rwaru g'o gb'e l'ishi lanu lufu l'ishi iya ophuu. ³⁴ Ephe wukota mkpola-ododo l'oshi ono, eegudeje kpobe ulo-ekwa ono; bya egudekwapho mkpola-ododo meshia echi, e-gudeshigbaa oshi ono, dugbaa gberere ono. Ephe bya awukwapho mkpola-ododo le gberere oshi ono.

³⁵ Ephe gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu du uswe-uswe; waa ophu eke mee-mee; yee owu ocha, a swiru udo; kwee ekwa. Onye maru eme ona bya egude owu ono kweshia chierobu ye l'ekwa ono. ³⁶ Ephe gude oshi akesha rwaa itso eno; bya awua ya mkpola-ododo; bya egudekwapho mkpola-ododo meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono. Ephe bya egude mkpola-ochaa kpushia enya aka aa-kpobe itso ono uzo eno. ³⁷ Ephe gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; waa ophu du uswe-uswe; yee owu ocha, a swiru udo; kwee ekwa, ee-gudeje kochite onu-abata ulo-ekwa ono. O buru ndu gude ngga ekwe ekwa meru iya. ³⁸ Ephe gude oshi akesha rwata itso ise; bya emekwapho iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono. Ephe bya awua ishi itso ono; waa iphe, ee-swebe l'itso ono mkpola-ododo; bya egude onyirubvu kpushia enya aka aa-kpobegba itso ono ephe

n'ise.

37

Okpoko ono (Awu 25:10-22)

¹ Bezalelu gude oshi akesha kua okpoko. Ogologo iya du nkwo-eka labo le mkpirikpu iya. Osa iya du nkwo-eka lanu le mkpirikpu iya. Eli iya dukwapho nkwo-eka lanu le mkpirikpu iya. ² O wua okpobe mkpola-ododo l'ime iya; waa l'azu iya. O gudekwapho mkpola-ododo wu-phee mgbureku iya mgburugburu. ³ O kputa echi mkpola-ododo eno depfubegbaa l'okpa iya ephen'eno; mbu wota ebo depfube l'ibe lanu; wota ebo k'ophuu depfube l'ibe iya ophuu. ⁴ O gude oshi akesha pyita mgboro labo; wua ya mkpola-ododo. ⁵ O woru mgboro ono ephenebo pyochaa l'echi ono, e depfubegbaaru le mgbureku okpoko ono g'o buru iphe, ee-gudeje apa iya.

⁶ O gude okpobe mkpola-ododo meta opfu okpoko; eka aapfuje ugwo iphe-eji, nemadzu meru. Ogologo iya du nkwo-eka labo le mkpirikpu iya. Osa iya du nkwo-eka lanu le mkpirikpu iya. ⁷ O gude mkpola-ododo mee chierobu labo, a-noduchaa l'ishi opfu okpoko ono. O buru mkpola-ododo, e tsusaru etsusa be o gude mee ya. ⁸ O woru chierobu lanu dobe l'ishi ibe lanu; woru ophuu dobe l'ishi iya ophuu; bya emee; chierobu labo ono, nogbaa l'ishishi okpoko ono ephenebo yele okpoko ono buru iphe lanu. ⁹ Cherubimu ono be o meru; o

jashia ñkù l'uzo imeli; ñkù iya ono kpuchite opfu okpoko ono. Epe ghagbabe iphu; tuko ele enya l'eli okpoko ono kwapho.

Teburu ono
(Awu 25:23-30)

¹⁰ Epe gude oshi akesha meta teburu. Ogo-ogo iya du nkwo-eka labo. Osa iya du nkwo-eka lanu. Eli iya du nkwo-eka lanu le mkpirikpu iya. ¹¹ Epe wua ya okpobe mkpola-ododo; bya egudekwapho mkpola-ododo wu-pee eli iya mgburugburu. ¹² Epe wota werere oshi, osa iya ha g'obochi-eka wu-pee mgbureku iya mgburugburu; bya egudekwapho mkpola-ododo kpu-pee werere oshi ono. ¹³ Epe kputa echi mkpola-ododo eno depfubegbaa le mgbureku okpa teburu ono. ¹⁴ Echi ono no-kubechaa werere oshi pho; k'opfu o-dukwanu ike gudeshia mgboro, ee-gudeje apa teburu ono. ¹⁵ Mgboro, ee-gudeje apa teburu ono bu oshi akesha be epe gude pyishia ya; bya awua ya mkpola-ododo. ¹⁶ Epe gude okpobe mkpola-ododo meshia ngwa, aa-tu-kobeje l'eli teburu ono; mbu gbamugbamu; waa ite; waa okoro; me nkweka ee-gudeje gweeru Chipfu ngweja-mee.

Ipe, aapfubeje oroku
(Awu 25:31-40)

¹⁷ Epe gude okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa mee ipe, aapfubeje oroku. Epe meru iya; o nweru oshi; waa ekali. O bya enweru ochi; nweru nkwo iya; nweru ipe, du ge nwopu okoko; waa ipe, du g'okoko, jawaru ajaja. Epe tuko iphemipe ono mee ge ye

iphe ono, aapfubeje oroku ono dzepfua buru nanu. ¹⁸ Oshi iya ono nweru ekali ishii. Ekali eto nodu le mgbureku iya lanu; eto k'ophuu nodu le mgbureku iya ophuu. ¹⁹ Ekali iya lanu nweru okoro eto. Okoro ono be e mechaaru; o dugbaa g'okoko oshi alumundu. E mekwaapho nwopu okoko ye iya; yee okoko ophu jawaru ajaja. Noo g'o dukota l'ekali iya ono ephe n'ishii, dzepfugbaaru l'oshi iya ono. ²⁰ Oshi iya ono nweru okoro eno, e meru; o du g'okoko oshi alumundu. O nwekwarupho iphe, e meru; o du ge nwopu okoko; yee iphe, du g'okoko ophu jawaru ajaja. ²¹ Nwopu okoko lanu be e meru; o nodu le mkpula ekali iya labo ono, no l'uzo ali iya. K'ebonodu le mkpula ekali iya labo k'echi. K'etonodu le mkpula ekali iya labo k'uzo eli. Mbun'ono nochoa le mkpula ekali iya ono ephe n'ishii. ²² Nwopu okoko iya ono; yee ekali iya ekali iya ono be e meru; yele oshi iya tuko dzepfuru. O buru okpobe mkpola-ododo, e tsusaru etsusa be e gude mee ya.

²³ Ephe gudekwapho okpobe mkpola-ododo meta oroku esaa, aa-pfubegbaa l'eli iphe ono, aapfubeje oroku ono; bya emetakwapho akpa iya; waa iphe, aaguje oku iya. ²⁴ Iphe, aapfubeje oroku ono; yee ngwa iya g'o hakota bu okpobe mkpola-ododo, erwa iya du talentu lanu be e gude mee ya.

Oru-ngweja unwu-isensu

(Awu 30:1-5)

²⁵ Ephe gude oshi akesha kwa oru-ngweja, bu eka aa-kpoje unwu-isensu oku. Ogologo iya waa

osa iya tuko haru enya nhamunha. Iphe, o duchaa bu nkwo-eka lanu. Eli iya du nkwo-eka labo. Mpu iya; yee oru-ngweja ono tuko rwagbabe buru nanu. ²⁶ Ephe wukota eli iya; yee mgbureku iya; waa mpu iya okpobe mkpola-ododo. Ephe gudekwapho mkpola-ododo kpu-pheru mgbureku iya mgburugburu. ²⁷ Ephe meta echi mkpola-ododo ebo ebo depfubegbaa le mgbureku iya ibekobo. Ephe depfuberu iya; o noduchaa le mkpula iphe ono, a kpu-pheru iya mgburugburu ono. O buru l'echi ono be ee-yeje mgboro, ee-gudeje apa iya. ²⁸ Ephe gude oshi akesha pyita mgboro ono; waa ya mkpola-ododo.

²⁹ Ephe mekwaapho manu ono, du nsu bya eshi mkpo, aawuje l'ishi ono; waa okpobe unwuisensu ono, eshi mkpo ono. O buru ndu maru eme manumbeleke meru iya.

38

Oru-ngweja eka ee-gweje ngweja-akpo-oku (Awu 27:1-8)

¹ Ephe gude oshi akesha kuta oru-ngweja. Eli iya du nkwo-eka eto. Ogologo iya waa osa iya tuko haru enya nhamunha. Iphe, o duchaa bu nkwo-eka ise ise. ² Ephe rutachaa mpu mobechea l'ishi ishi mgbureku iya ephen'eno. Mpu ono; yee oru-ngweja ono rwagbaa buru nanu. Ephe mechaa ya nno; bya eworu onyirubvu waa ya. ³ Ephe gude onyirubvu meshia iphemiphe, ee-gudeje eje ozi l'oru-ngweja ono, bu iya bu ite; waa iphe, eegudeje

ekpo ntu; waa gbamugbamu; waa oji; me iphe, aaguje oku. ⁴ Epe gude onyirubvu meta iphe, du nggafu-nggafu g'ugbu; bya enweru mgbureku eno. Epe woru iya kwechia uto ali mgbureku oru-ngweja ono. A -gbe l'uzo ali iya kwechia ya jasụ l'echilabo iya. ⁵ Epe gudekwapho onyirubvu meta echi eno hebechaa le mgbureku iphe ono, du nggafu-nggafu g'ugbu ono, e meru l'onyirubvu ono; g'o buru enya aka ee-pyocha mgboro, ee-gudeje apa oru-ngweja ono. ⁶ Epe gude oshi akesha pyita mgboro labo; wua ya onyirubvu; ⁷ wochaaru mgboro ono nwua l'enya echi pho ibekeboebo. Mgboro ono ephenebo a-nodujechaa le mgbureku iya ephenebo me a -nodu apa iya. Epe gude iberibe oshi mee oru-ngweja ono; uto du iya l'echi.

Eze gbamugbamu ono

(Awu 30:17-21)

⁸ Epe gude onyirubvu mee eze gbamugbamu; yee okpa iya. Onyirubvu ono, epe gude mee ya ono shi l'onyo unwanyi, anoduje eje ozi l'onu-abata ulo-ekwa-ndzuko.

Oma-unuphu

(Awu 27:9-19)

⁹ Epe bya emee oma-unuphu. Epe gude owu ochaa, a swiru udo; kwee ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo; g'e gude gebuta ibiya ophu oma-unuphu ono gharu iphu l'uzo ndohali. ¹⁰ Epe gude onyirubvu meta ukporo itso, aa-kpobe iya; yee enya aka aa-kpobechaa itso ono; bya egude mkpola-ochaa meshia iphe,

kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; yee iphe, ee-swebe l'itso ono. ¹¹ Uzo isheli iya bukwapo ekwa, du ukporo nkwo-eka ise l'ogologo be e kweru gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe l'uzo isheli ono; yee enya eka aa-kpobe itso ono duchaa ukporo ukporo. O bukwarupho onyirubvu be e gude metachaa ya. O bukwawuru mkpola-ochaa be e gude meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; yee iphe, ee-swebe l'itso ono.

¹² A bya l'osa oma-unuphu ono l'uzo enyanwu-ariba iya; bukwa ekwa, du ukporo nkwo-eka labo le nkwo-eka iri l'ogologo be e kweru; gude gebuta iya. Ephe bya emeta itso iri, aa-kpobe l'uzo enyanwu-ariba ono; metakwapo enya eka aa-kpobechaa itso ono uzo iri. Ephe bya egude mkpola-ochaa meshia iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; yee iphe, ee-swebe l'itso ono. ¹³ Osa oma-unuphu ono l'uzo enyanwu-awawa iya dukwapo ukporo nkwo-eka labo le nkwo-eka iri l'ogologo. ¹⁴ Ephe bya ekwee ekwa, du nkwo-eka iri l'ise l'ogologo g'e gude gebuta aguga onu-abata oma-unuphu ono ibe lanu. Itso, aa-kpobe iya; yee enya eka aa-kpobechaa itso ono duchaa eto eto. ¹⁵ A bya l'eka aguga onu-abata oma-unuphu ono ibe iya ophuu; bukwapo ekwa, du nkwo-eka iri l'ise l'ogologo be ephe kweru g'e gude gebuta iya. Itso, aa-kpobe iya; yee enya eka aa-kpobechaa itso ono duchakwapo eto eto.

¹⁶ Iphe, bu ekwa, ee-gude gebuta oma-unuphu ono mgburugburu bukota owu ochaa, a swiru udo be ephe gude kwee ya. ¹⁷ Enya eka aa-

kpọbechaa itso, ee-gude kpọ-butaa ọma-unuphu ono mgburugburu bu onyirubvu be epe gude meshia ya. Iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; yee iphe, ee-swebegbaa l'itso ono bukwanuru mkpọla-ọchaa be epe gude meshia ya. Ishi itso ono be epe wuru mkpọla-ọchaa. Iphe, ee-swebechaa l'itso ono, ee-gude kpọ-butaa ọma-unuphu ono mgburugburu ono bu mkpọla-ọchaa be epe gude meshia ya. ¹⁸ Epe gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; waa k'uswe-uswe; yee owu ọchaa, a swiru udo; gude kwee ekwa, du nkwo-eka ukporo l'ogologo; g'e gude gechite onu-abata ọma-unuphu ono. O buru ndu gude ngga ekwe ekwa meru iya. ¹⁹ Epe gude onyirubvu metaru onu-abata iya ono itso eno; waa enya eka aa-kpọbechaa itso eno ono. Iphe, kweru nko, ee-gude kobe ekwa ono l'itso ono; waa iphe, ee-swebechaa l'itso ono be epe mekotaru le mkpọla-ọchaa. Epe wukotakwapho mkpọla-ọchaa l'eli itso ono. ²⁰ Iphe, bu nggu, ee-libegbaa eri ulo-ekwa ono; mekwapho k'oma-unuphu ono be epe gude onyirubvu mekota.

Iphe, e gude jee ozi obu.

²¹ Owaa bu mkpakọ iphe, e gude mee ulo-ekwa obu; mbu ulo-ekwa Ekemu ono. Oo Mosisu suru ge ndu oshilokpa Livayi dekota iphemiphe ono l'ekwo. Onye-ishi phe bu Itama nwa Eronu, bu onye uke. ²² Bezalelu nwa Uri, bu nwanwa Huru, bu oshilokpa Jiuda mekota iphemiphe ge Chipfu turu Mosisu onu g'e mee ya. ²³ Onye epe l'iya tuko mee ya bu Oholiyabu nwa Ahisamaku;

oshilokpa Danu; bu onye maru eme ona; yee erengete; bya aburu onye maru g'eegudeje owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; waa ophu du uswe-uswe; waa owu ochaa dengashia iphe edengashia. ²⁴ Erwa mkpola-ododo, a tutaru le ngweja-amama, a nuru g'e gude mee ulo ono, du nsọ ono du ukporo talentu le talentu tete; waa unu shekelu; l'ukporo shekelu iri l'ishii; le shekelu tete. G'o ha bukwa iphe, eegudeje atu erwa iphe l'eze-ulo Chileke be e gude tua ya. ²⁵ Erwa mkpola-ochaa, ndu Izurelu tutaru teke ono, a guru phe ogu ono du ukporo talentu ise; waa unu shekelu eno; l'ukporo shekelu esato; le shekelu iri l'ise. G'o ha bukwa iphe, eegudeje atu erwa iphe l'eze-ulo Chileke be e gude tua ya.

²⁶ Iphe, mkpola-ochaa obu gbaru phe l'ehu l'ehu bu mkpola-ochaa, erwa iya bu nkeru-ebo shekelu. G'o ha bukwa iphe, eegudeje atu erwa iphe l'eze-ulo Chileke be e gude tua ya. Ndu a guru teke ono, a guru ndu Izurelu ogu ono bu; a -gbe le ndu noru ukporo apha kwaseru. Iphe, ephe du bu ukporo unu nemadzu ugbo ukporo eto l'iri l'ise; l'unu nemadzu esato; l'ukporo umadzu iri l'esaa; l'umadzu iri. ²⁷ Mkpola-ochaa ono, erwa iya du ukporo talentu ise ono be e gude kpushigbaa enya aka aa-kpobegba okpa mgbo ono, ee-gude ku-chite ulo-ekwa ono uzo ukporo ise. Mkpola-ochaa, erwa iya du talentu lanu be eegudeje kpua enya iya lanu. ²⁸ Ephe gude unu shekelu mkpola-ochaa eno; l'ukporo shekelu esato; le shekelu iri l'ise kpushia iphe, nweru nkoloba, ee-gude

kobe ẹkwa ono l'itso ono; bya egudekwa iya pho wukota l'ishi itso ono; bya egude iya mekwapho iphe, ee-swebegbaa l'itso ono. ²⁹ Ẹphe tutakwarupho onyirubvu, ẹrwa iya du ukporo talentu ẹto le talentu iri; waa unu shekelu ishii le ngweja-amama ono. ³⁰ Ẹphe gude iya kpua ẹnya ẹka aa-kpobegba itso k'onu-abata ulo-ekwa-ndzukọ ono; bya egudekwa iya pho kpua ọru-ngweja ono, bu ẹka ee-gweje ngweja-akpo-oku ono; yee iphe ono, du g'ugbu ono; waa ngwa ọru-ngweja ono g'ọ ha. ³¹ Ẹphe gudekwa iya pho kpua ẹnya ẹka aa-kpobegba itso, ee-gude kpọ-buta oma-unuphu ono; wakwapho k'onu-abata iya; waa nggu, ee-libegbaa eri ulo-ekwa ono; mekwapho k'oma-unuphu iya.

39

Uwe ndu-uke (Awu 28:1-14)

¹ Ẹphe gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; yee ophu du uswe-uswe; kweeru ndu-uke uwe, ẹphe e-yeje gude eje ozi l'ulo-ekwa ono. Ẹphe kwekwarupho Eronu uwe, du nsọ, bu iya bu ge Chipfu suru Mosisu g'e mee ya.

Uwe ifodu

² Ẹphe gude owu mkpola-ododo; yee owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; waa ophu du uswe-uswe; waa owu ocha, a swiru udo; kwee uwe-ukuvu. ³ Ẹphe woru mkpola-ododo tsusaa etsusa; mee ya; o du pheripheri; woru iya washia agwara; gude

agwara ono tsokota le mgbaka owu urwukpu-urwukpu pho; yee ophu eke mee-mee; yee ophu du uswe-uswe; waa owu ocha, a swiru udo pho. O buru onye maru eme ona meru iya. ⁴ Ephe woru werere ekwa labo libechaa l'uwe-ukuvu ono ibekeboebo; g'a nyaje iya l'ukuvu; g'e gudeje werere ekwa ono ephenebo lita k'ataphu yee k'azu. ⁵ Ephe bya ekwekwapho werere ekwa, ee-gudeje tu-buta iya l'upfu ye iya. Werere ekwa ono be yee ifodu ono toko buru iphe lanu. Iphe, e gude kwee ya bu owu mkpola-ododo; yee owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke mee-mee; yee k'uswe-uswe; yee owu ocha, a swiru udo, bu iya bu ge Chipfu turu Mosisu onu g'e mee ya. ⁶ Mkpuma onikusu pho be ephe wuru mkpola-ododo l'igburonu iya. O buru egube ono, onye apyije mkpuma, vu oke aswa akashije epha le mkpuma; gude mee ya iphe-ohubama ono bu g'ephe kakotaru epha unwu Izurelu le mkpuma ono. ⁷ Ephe bya adzupyabe mkpuma labo ono l'eli uwe-ukuvu pho ephenebo; k'ophu Chipfu e-gudeje iya nyata unwu Izurelu, bu iya bu ge Chipfu turu Mosisu onu g'e mee ya.

Uwe-Okpoma

⁸ Ephe bya ekwee uwe-okpoma pho, ee-gudeje achu iphe, bu uche Chipfu pho. Ephe kweru iya; o du g'uwe-ukuvu pho, e kweru l'owu mkpola-ododo; yee owu, du urwukpu-urwukpu; yee ophu eke mee-mee; waa k'uswe-uswe; waa owu ocha, a swiru udo. O buru onye maru eme ona meru iya. ⁹ O nweru mgbureku eno; du nkwegba

labo. Mgbureku iya ono ephen'eno tukokwa haru enya nhamunha. Ogologo iya du nkwo-eka lanu; osa iya dukwapho nkwo-eka lanu. ¹⁰ Ephe bya adzupyabe mkpuma, vu oke aswa l'ogiri l'ogiri uzo eno l'ekwa ono. Mkpuma, no l'ogiri iya ke mbu bu rubi; yee topazu; waa berilu. ¹¹ Ogiri iya k'ebo; bu tokwasu; yee safaya; waa emeralludu be ephe doru iya. ¹² O be l'ogiri iya k'eto; o buru jiasintu; yeeagetu; waa amitisutu be ephe doru iya. ¹³ Teke o beru l'ogiri k'eno; bu kirisolayitu; yee onikusu; waa jiasupa be ephe doru iya. Ephe bya awua mkpola-ododo l'igburonu mkpuma ono.

¹⁴ Iphe, o du bu mkpuma iri l'ebo. G'ephe ha nanu nanu no-chichaaru enya epha unwu Izurelu. Ephe bya edechaa epha unwu Izurelu ono le mkpuma ono; o du g'iphe-ohubama nochia enya okpa-ipfu iri l'ebo ndu Izurelu. ¹⁵ Ephe gude owu okpobe mkpola-ododo swishia gwogirigwo, ee-lipfubegbaa l'uwe-okpoma obu; mbu swishia ya; o du g'onye swiru udo. ¹⁶ Ephe gude mkpola-ododo meta echi labo; yechaa l'ishi uwe-okpoma ono; ¹⁷ bya eworu gwogirigwo pho libechaa l'echi ono, e yegbaaru l'ishi uwe-okpoma obu. ¹⁸ Ephe bya ewota ishi gwogirigwo ono ishi iya ophu lipfubekwapho le mkpola-ododo pho, a wuru l'igburonu mkpuma labo pho, e lipfuberu l'eli uwe-ukuvu pho. ¹⁹ Ephe bya egude mkpola-ododo meta echi labo ozo; lipfube l'ishi uwe-okpoma obu l'uzo ali. Ephe lipfuberu iya l'ime uwe-okpoma obu; ibiya ophu tukoru l'eli

uwe-ukuvu pho. ²⁰ Eḗphe bya egude mḗkpola-
ododo metafua echi labo ozo; libechaa l'ishishi
werere eḗkwa labo pho l'uzo ali iya; mbu werere
eḗkwa ono, e liberu l'eli uwe-ukuvu ono. Eḗphe
liberu iya temanu l'e rwua eka ono, a nmaru
werere eḗkwa, a tu-butaru l'upfu uwe-ukuvu
ono. ²¹ Echi k'uwe-okpoma pho be eḗphe gude
eri, e gude owu, du urwukpu-urwukpu swia;
litachaa l'echi uwe-ukuvu obu; k'ophu oo-noḗdu
le mgboru werere eḗkwa, atu-buta l'upfu pho;
g'uwe-okpoma pho ta noḗdujeshi aku peepee
l'eli uwe-ukuvu obu, bu iya bu ge Chipfu turu
Mosisu onu g'e mee ya.

Uwe uke ozo

²² Eḗphe gude eḗkwa, du urwukpu-urwukpu
mee uwe mgbalanu, ee-yeje uwe-ukuvu ono l'eli
iya. O buru onye maru ekwe eḗkwa ree kweru
iya. ²³ Eḗphe kweru iya; eka eepyoje iya ishi
noḗdu iya l'echilabo; bya eswia igburonu iya onu
g'eeswije olu uwe-a; g'o to lakahu. ²⁴ Eḗphe
gude owu, du urwukpu-urwukpu; waa ophu eke
mee-mee; yee ophu du uswe-uswe; waa owu
ochaa, a swiru udo; metachaa iphe, dugbaa
g'akpuru itorokuma; dophee onu uwe ono mg-
burugburu. ²⁵ Eḗphe bya egude okpobe mḗkpola-
ododo meshia okunmengu dophee igburonu
uwe ono mgburugburu le mgbaka iphe ono,
dugbaa g'akpuru itorokuma ono. ²⁶ Okunmengu
ono; waa iphe ono, e meru; o du g'akpuru
itorokuma ono; no-pee igburonu uwe ono
mgburugburu. E dongakotaru phe edonga l'onu
uwe ono, ee-yeje ejeru Chipfu ozi ono, bu iya bu

gẹ Chipfu tūru Mósísu ọnu g'e mee ya. ²⁷ Ẹphe gude owu ọ́chaa kweeru Eronu; yẹe unwu iya uwe mgbalanu. O buru onye maru ekwe ẹkwa ree kweru iya. ²⁸ Ẹphe gudekwapho owu ọ́chaa kwee okpulishi-ẹkwa ono; waa okpu ndu-uke ono; gude owu ọ́chaa, a swiru ọ́do kwee nwiba ono. ²⁹ Ẹphe gude owu ọ́chaa, a swiru ọ́do; waa owu, du urwukpu-urwukpu; waa ọ́phu eke mee-mee; yẹe ọ́phu du uswe-uswe kwee ẹkwa-atu-butu-l'upfu ono. O buru onye maru ekwe ẹkwa kweru iya; bya aburu gẹ Chipfu tūru Mósísu ọnu g'e mee ya. ³⁰ Ẹphe gude ọ́kpobe mkpola-ododo meta iphe, du g'okwekpu; dee ya iphe g'eedeje l'iphe-ọ́hubama-a. Iphe, ẹphe deru iya bu: IPHE, DURU CHIPFU NSO. ³¹ Ẹphe bya ewota eri, e gude owu, du urwukpu-urwukpu swia; libe l'iphe ono, du g'okwekpu ono; woru iya lipyabe l'atatiphu okpulishi-ẹkwa, bu iya bu gẹ Chipfu tūru Mósísu ọnu g'e mee ya.

Mósísu eje agbaphe ọ́lo-ẹkwa ono.

³² Nta-a be ọ́lo-ẹkwa ono; mbu ọ́lo-ẹkwa-ndzukọ ono be e meghewaru. Ndu Ízurelu tukoeru iya pho mekota gẹ Chipfu suru Mósísu g'e mee ya. ³³ Noo ya; ẹphe chita iphe ọ́lo-ẹkwa ono g'o ha chitaru Mósísu; mbu ọ́lo-ẹkwa ono; me ngwa iya, du g'iphe iya ono, nweru nkoloba ono; waa mgbo ono, ee-gude ku-chite ọ́lo-ẹkwa ono; waa oshi ono, ee-gudegbaa swebushia le mgbo ono; waa itso iya ono; yẹe ẹnya ẹka aa-kpobechaa itso ono; waa okpa mgbo ono.

³⁴ Ẹphe chitakwarupho akpo ebili ono, a tseru l'uswe, ee-gude kpua ọ́lo-ẹkwa ono; waa akpo

umoro-enyimu ono; waa ẹkwa ono, ee-gude kobuta ẹka-kakọta-adu-nsọ ono; ³⁵ waa okpoko-ekemu ono; yee mgboro ono, ee-gudeje apa iya ono; waa opfu okpoko ono, aa-nọduje apfu ugwo iphe-eji ono; ³⁶ waa teburu ono; yee ngwa iya; waa buredi ono, ee-dobeje l'iphu Chipfu ono; ³⁷ waa iphe ono, aapfubeje oroku ono, e meru l'okpobe mkpola-ododo ono; waa oroku iya ono; yee ngwa iya; waa manu ono, ee-gudeje anwu oku ono; ³⁸ waa oru-ngweja ono, e meru le mkpola-ododo ono; waa manu ono, aa-wu l'ishi ono; waa unwu-isensu ono, eshi mkpo ono; waa ẹkwa ono, ee-kochite onu-abata ulo-ẹkwa ono; ³⁹ waa oru-ngweja ono, bu ẹka ee-gweje ngweja-akpo-oku ono, e gude onyirubvu mee ono; waa iphe iya ono, du g'ugbu ono; waa mgboro iya; yee ngwa iya g'o ha; waa eze gbamugbamu ono; yee iphe ono, aa-subeje iya ono; ⁴⁰ waa ẹkwa ono, ee-gude gebuta oma-unuphu ono; yee itso iya; waa enya ẹka aa-kpobechaa itso ono g'o ha; waa ẹkwa, ee-gude gechite onu-abata oma-unuphu ono; waa eri iya; yee nggu iya; yee iphemiphe, ee-gude eje ozi l'ulo-ẹkwa ono; mbu ulo-ẹkwa-ndzukọ ono; ⁴¹ waa uwe ono, e kweru ekwekwe, ee-yeje gude eje ozi l'ulo-nsọ ono; mbu uwe, du nsọ ke Eronu, bu onye uke; yee k'unwu iya, ephe e-yeje m'ephe nọdu eje ozi uke phe. ⁴² Ndu Izurelu tukoeppo iphemiphe ono mekota ge Chipfu turu Mosisu onu iya. ⁴³ Mosisu bya elee enya l'ozi ono; huma l'ephe jekotaeru iya pho ge Chipfu suru g'e mee ya. Oo ya bu; o bya agoru onu-oma nu phe; gude kele phe ekele ozi

ono, ephe jeru ono.

40

Akpobe ulo-ekwa ono

¹ Noo ya; Chipfu sụ Mosisu: ² “Kpobe ulo-ekwa ono; mbụ ulo-ekwa-ndzukọ; le mbọku, ọnwā mbụ fuerupho. ³ Parụ okpoko-ekemu ono sụbe iya l’ime; l’i wota ekwa ono gude kobuta iya. ⁴ L’i pabata teburu ono; yee ngwa iya. L’i pabatakwapo iphe ono, aapfubeje orọku ono; dozichaa orọku, dū iya nū. ⁵ L’i patakwapo ọrun-
ngweja-ùn-wù-isensu ono, e meru le mkpola-
ododo ono; sụbe l’ataphu okpoko-ekemu ono; gude ekwa ono kobuta ọnu-abata ulo-ekwa ono.

⁶ “L’i sụbe ọrun-
ngweja-akpo-ọku ono l’ataphu ọnu-abata ulo-
ekwa ono; mbụ ulo-ekwa-ndzukọ ono. ⁷ L’i pata
eze gbamugbamu ono sụbe le mgbaka ulo-ekwa-
ndzukọ ono; yee ọrun-
ngweja ono, bụ eka ee-
gweje ngweja-akpo-ọku ono; kuru mini ye iya. ⁸ L’i chita ekwa oma-unuphu ono gude kobuta
oma-unuphu mgburugburu; wotakwapo ekwa
ọnu-abata oma-unuphu ono kochite ọnu-abata
iya. ⁹ L’i wota manụ ono, aa-wu l’ishi ono; wua
l’ulo-ekwa ono; yee iphemiphe, nokota iya nū;
shi nno doo yee iphemiphe, nọ iya nū nsọ; g’o
dū nsọ. ¹⁰ L’i wukwapo ọrun-
ngweja ono, bụ eka ee-
gweje ngweja-akpo-ọku ono manụ; yee
ngwa iya g’o ha; shikwapo nno doo ya nsọ; g’o
buru iphe, dū nsọ shii. ¹¹ L’i wukwapo eze
gbamugbamu ono; yee okpa iya manụ; shi nno
doo ya nsọ.

12 “L'i duta Erõnu; yee unwu iya bya l'onu-abata ulo-ekwa-ndzukõ ono; wua phe ehũ. 13 L'i chĩta uwe ono, du nsõ ono yee Erõnu; wua ya manũ l'ishi gude doo ya nsõ; k'õphu õo-bũru onye uke; jeeru mu ozi. 14 L'i dutakwaphõ unwu iya yeshia phe uwe mgbalanũ phe. 15 L'i wua phe manũ l'ishi gi wũru nna phe; g'ephe bũru ndu-uke jeeru mu ozi. Manũ ono, i-wũ phe l'ishi ono e-me phe; g'ephe bũru ndu-uke; e -shi l'õgbo sweru õgbo.” 16 Mõsisu tũko iphemiphe mekõta ge Chipfu tũru iya õnu g'o mee ya.

17 O be l'apha k'ebõ le mbõku, õnwa mbũ fũru; e woru ulo-ekwa ono kpõbe. 18 Mõsisu woru enya eka aa-kpõbechaa mgbo ulo-ekwa ono; waa itso iya; pfũbegbaa; bya akpõbe iya mgbo ono; bya eye iya iphe ono, ee-gude swebushia le mgbo ono; bya kpõbekwa iya phõ itso ono; shi nno kpõbe ulo-ekwa ono teke ono. 19 O wota ekwa ono phũshi l'eli ulo-ekwa õbu; bya achĩta iphe phũ-chite ulo-ekwa ono, bũ iya bũ ge Chipfu sũru g'e mee ya. 20 O pata ekemu ono ye l'ime okpoko ono; woru mgbõro iya ono pyochaa l'okpoko ono; bya apata opfu okpoko ono, aa-nõdu apfu ugwo iphe-eji ono; sũbe iya l'eli. 21 O gbẽ teke ono pata okpoko ono pabata l'ulo-ekwa ono; bya eworu ekwa ono kobuta okpoko-ekemu ono, bũ iya bũ ge Chipfu tũru iya õnu g'o mee ya. 22 Mõsisu bya apata teburu ono sũbe l'ulo-ekwa-ndzukõ ono l'ũzo isheli; l'okotazũ ekwa, e gude kobuta eka-kakõta-adũ-nõõ ono. 23 O woru buredi ono dobe l'atatiphu Chipfu, bũ iya bũ ge Chipfu tũru iya õnu g'o mee ya. 24 O

pata iphe ono, aapfubeje oroku ono sibe l'ulo-ekwa-ndzuko ono l'uzo ndohali; ye teburu ono ghagbabe iphu; ²⁵ bya anodu l'iphu Chipfu l'eka ono mezichaa oroku, du iya nu, bu iya bu ge Chipfu turu iya onu g'o mee ya. ²⁶ O patakwapfo oru-ngweja ono, e meru le mkpola-ododo ono sibe l'atatiphu ekwa ono, e gude kobuta ekakota-adu-nsu ono; ²⁷ bya akpo unwu-isensu oku l'oru-ngweja ono, bu iya bu ge Chipfu ziru iya g'o mee ya.

²⁸ O wota ekwa ono gude kochite onu-abata ulo-ekwa ono; ²⁹ bya eworu oru-ngweja ono, bu eka ee-gweje ngweja-akpo-oku ono sibe le mgboru onu-abata ulo-ekwa-ndzuko ono; bya egweeru Chipfu ngweja-akpo-oku; yee ngwejanri l'oru-ngweja ono, bu iya bu ge Chipfu turu iya ekemu g'o mee ya. ³⁰ O bya apata eze gbamugbamu ono sibe le mgbaka ulo-ekwa-ndzuko ono; yee oru-ngweja ono, bu eka ee-gweje ngweja-akpo-oku ono. ³¹ O buru eze gbamugbamu ono be Eronu yee unwu iya; waa Mosisu gude kwoo eka; yee okpa. ³² O nodu abujeru; ephe -mee g'ephe bahu l'ulo-ekwa-ndzuko ono; ozoo g'ephe kpiritaru ntse l'oru-ngweja ono, bu eka eegweje ngweja-akpo-oku ono; ephe akwadaa eka yee okpa, bu iya bu ge Chipfu turu phe ekemu g'ephe meje iya. ³³ Mosisu bya achitakwapfo ekwa oma-unuphu ono gude kobuta oma-unuphu ulo-ekwa ono ye teburu ono mgburugburu; wotakwapfo ekwa onu-abata oma-unuphu ono kochite onu-abata iya. O buru iya bu le Mosisu

ejeghee ozi ọbu.

Akpabiri Chipfu

³⁴ Noo ya; urwukpu ono bya asọ-kpute ụlo-
 ẹkwa-ndzukọ ono; akpabiri Chipfu bya eji ụlo-
 ẹkwa ono ejiji. ³⁵ Ọphu Mosisu adukpodanu
 ike ye ishi l'ulo-ẹkwa-ndzukọ ono; noo kele
 urwukpu sọ-kputeru iya; teme akpabiri Chipfu ji
 ụlo-ẹkwa-ndzukọ ono ejiji. ³⁶ Ndu Ízurelu nọdu
 abujeru; teke urwukpu ono wukahuru l'eli ụlo-
 ẹkwa ono; ẹphe akwalia. ³⁷ Teke urwukpu ono
 atugbuduru; ẹphe anọdu l'eka ẹphe nọ gbiriri
 jasụ mbọku, urwukpu ono a-tugbu. ³⁸ Ọo ya bụ;
 urwukpu Chipfu, nọ asọ-kputajẹ ụlo-ẹkwa ono
 l'eswe; teke o beru l'enyashi l'o nwuahaa g'ọku
 l'ataphu ndu Ízurelu. Ọ bụru g'o mekotaru bụ
 ono jasụ ndu Ízurelu jeghee ije phe ono.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d